

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

MINISTRY OF EDUCATION YOUTH AND SPORTS

វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា

VANDA INSTITUTE

សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ

ដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់

សាខាពន្ធដារ ខណ្ឌចំការមន

THE PROCESS OF COLLECTING VAT FROM
THE CHAMKAR MORN BRANCH TAX

ជំនាញ គណនេយ្យ

រាជធានីភ្នំពេញ ៖ ឆ្នាំ២០២៤

PHNOM PENH – 2024

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
MINISTRY OF EDUCATION YOUTH AND SPORTS
វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា
VANDA INSTITUTE

សារណាបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ

**ដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់
សាខាពន្ធដារខណ្ឌចំការមន**

THE PROCESS OF COLLECTING VAT FROM
THE CHAMKAR MORN BRANCH TAX

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ ៖ វិចិត្ត ទិដ្ឋការ

ជំនាញ គណនេយ្យ

រាជធានីភ្នំពេញ ៖ ឆ្នាំ២០២៤

PHNOM PENH -2024

គណៈកម្មការត្រួតពិនិត្យសារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាន់ទី២១
ប្រធានបទ ៖ ដំណើរការនៃការប្រមូលអត្តសញ្ញាណកម្មបន្ថែមរបស់សាលាពន្លឺដំបូង
ខណ្ឌចំការមន

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី១

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ

បេក្ខបណ្ឌិត ស្រេង ផល្លា

វិចិត្ត ទិដ្ឋការ

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី៣

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី២

បេក្ខបណ្ឌិត យ៉ាក វុទ្ធី

បេក្ខបណ្ឌិត មាស សំណាង

ប្រធានគណៈកម្មការវាយតម្លៃ និងជាប្រធាន
មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី៤

បណ្ឌិត សេង សំអឿន

បេក្ខបណ្ឌិត យ៉ែម សុខហៀក

នាយកវិទ្យាស្ថាន

នាយិកាអចិន្ត្រៃយ៍

បណ្ឌិត ហេង វ៉ាន់ដា

បណ្ឌិត ហ៊ុ គុជគន្ធលីនណា

អារម្ភកថា

ក្រោយពីបានសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជំនាញគណនេយ្យនៅ វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា អស់រយៈពេល៤ឆ្នាំសិក្សារួចមក ក្រុមយើងខ្ញុំបានទទួលនូវចំណេះដឹងជាច្រើនពាក់ព័ន្ធនឹងមុខវិជ្ជាគណនេយ្យជាពិសេសក្រុមយើងខ្ញុំយល់ច្បាស់ថាជំនាញគណនេយ្យ គឺជាជំនាញមួយដែលមានសារៈសំខាន់មួយដែរសម្រាប់ទីផ្សារបច្ចុប្បន្នក្នុងនោះស្ថាប័នរដ្ឋក្តី ឯកជនក្តី ឬអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលក្តីសុទ្ធតែត្រូវអនុវត្តកិច្ចការគណនេយ្យដូចគ្នា។ ដោយឡែកដើម្បីឱ្យការសិក្សារបស់និស្សិតកាន់តែមានគុណភាពខ្ពស់វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា បានបញ្ចូលនូវមុខជំនាញសំខាន់ៗដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការងារគណនេយ្យតាមកម្មវិធីសិក្សាក្នុងឆ្នាំសិក្សាទី១ រហូតដល់ឆ្នាំសិក្សាទី៤។

គ្រប់មុខវិជ្ជាទាំងអស់ សុទ្ធតែមានសារៈសំខាន់ក្នុងការត្រួតត្រាផ្លូវនិស្សិតឱ្យយល់ច្បាស់ ពីការអនុវត្តការងារគណនេយ្យ ពីការចាប់ផ្តើមរៀបចំផែនការ ការអនុវត្ត ការបញ្ចប់ និងត្រួតពិនិត្យ វាយតម្លៃព្រមទាំងផ្តល់ជាអនុសាសន៍នៅក្នុងការងារគណនេយ្យ ដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រងនៅក្នុងស្ថាប័នរបស់ខ្លួន ក្នុងន័យឆ្លើយតបឱ្យបានល្អប្រសើរ និងគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលបានដាក់ចេញ។ ដោយក្រុមយើងខ្ញុំសង្កេតឃើញថា កិច្ចការងារមួយនេះមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងស្របពេល នៃការសរសេរសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ បានមកដល់ទើបក្រុមយើងខ្ញុំ សម្រេចចិត្តជ្រើសរើសនូវប្រធានបទមួយ ស្តីពី “**ដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់សាខាពន្ធដារខណ្ឌចំការមន**” យកមកធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងក្នុងគោលបំណងឱ្យអ្នកស្រាវជ្រាវទាំងអស់ ឱ្យយល់កាន់តែស៊ីជម្រៅ ពីការរៀបចំសារណា។ ក្រុមយើងខ្ញុំសង្ឃឹមថាការរៀបចំសារណានេះ នឹងបានចូលរួមចំណែកក្នុងការស្រាវជ្រាវរបស់និស្សិតជំនាន់ក្រោយៗ ព្រមទាំងអ្នកស្រាវជ្រាវដទៃទៀត ដែលមានបំណងសិក្សាស្វែងយល់ពីកិច្ចការនេះ។

ជាទីបញ្ចប់ក្រុមយើងខ្ញុំ សូមមេត្តាខន្តី អភ័យទោស ពីសំណាក់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ រៀបច្បង និងអ្នកអានទាំងអស់នូវរាល់កំហុសឆ្គងដែលកើតមានដោយអចេតនានៅក្នុងសារណានេះ ហើយក្រុមយើងខ្ញុំរីករាយនឹងទទួលយកនូវរាល់ការរិះគន់ក្នុងន័យស្ថាបនា ដើម្បីឱ្យការរៀបចំលើកក្រោយទៀតមានភាពកាន់តែល្អប្រសើរ។

រចនាសម្ព័ន្ធក្រុម

ចៀន ចង្ក្រាន
ID:HS21/619

ឌុន ស្រីពៅ
ID:HS21/621

ឌីត ចិន្ទីកា
ID:HS21/620

រ៉ុន ស្រី
ID:HS21/622

លីម លី
ID:HS21/618

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ក្រុមយើងខ្ញុំ ជានិស្សិតនៃវិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាន់ទី២១ ជំនាញគណនេយ្យ

សូមសម្តែងនូវការគោរពដ៏ឧត្តម និងថ្លែងអំណរគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅចំពោះ

ក្រុមគ្រួសារដែលបានជួយឧបត្ថម្ភ គាំទ្រ ទាំងសម្ភារ ថវិកា និងស្មារតី ជំរុញលើកទឹកចិត្ត ដល់ក្រុមយើងខ្ញុំ ក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រដើម្បីទទួលបានចំណេះដឹងរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ។ ក្នុងនោះក្រុមយើងខ្ញុំសូមសម្តែងនូវការគោរព និងកត្តាព្រួយបារម្ភយ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុត ដល់អ្នកមានគុណ ដែលបានផ្តល់កំណើតដល់នាងខ្ញុំគ្រប់រូប និងសូមគោរពថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅដល់បណ្តាសាស្ត្រាចារ្យ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ ទាំងអស់ដែលបានបណ្តុះបណ្តាលក្រុមយើងខ្ញុំនាពេលកន្លងមក។

ក្រុមយើងខ្ញុំ សូមសម្តែងនូវការគោរពដ៏ឧត្តមគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅ ដល់ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **ហេង រ៉ាន់ដា** នាយកនៃវិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា ដែលបានផ្តល់ទីកន្លែងបណ្តុះបណ្តាល ព្រមទាំងផ្តល់បទពិសោធន៍យ៉ាងច្រើនដល់យើងខ្ញុំ។

សូមគោរពថ្លែងអំណរគុណចំពោះសាស្ត្រាចារ្យ **វិចិត្ត ធិន្ទការ** ជាសាស្ត្រាចារ្យណែនាំដោយបានជួយជ្រោមជ្រែងបង្ហាត់បង្ហាញសព្វបែបយ៉ាងដើម្បីជួយដល់ក្រុមយើងខ្ញុំបញ្ចប់កិច្ចការសារណានេះជាស្ថាពរ។

សូមគោរពថ្លែងអំណរគុណដល់សាស្ត្រាចារ្យ និងបុគ្គលិកនៃវិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដាទាំងអស់ ដែលបានខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការបង្ហាត់បង្ហាញ លើកទឹកចិត្ត អនុគ្រោះដល់ក្រុមយើងខ្ញុំរហូតធ្វើឱ្យការសិក្សាបានបញ្ចប់ និងទទួលបានជោគជ័យគួរជាទីមោទនៈ។

ឆ្លៀតក្នុងឱកាសនេះដែរ ក្រុមយើងខ្ញុំសូមប្រសិទ្ធពរជ័យជូនដល់បុគ្គលទាំងអស់ខាងលើឱ្យជួបតែពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការគឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

អំណះអំណាច

ក្រុមនាងខ្ញុំ ជានិស្សិតបរិញ្ញាបត្រជំនាញគណនេយ្យនៃវិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដាជំនាន់ទី២១៖

សូមធានាអះអាងថា ខ្លឹមសារសារណាប្រធានបទ « ដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់សាខាពន្ធដារខណ្ឌចំការមន » នេះគឺជាស្នាដៃរបស់ក្រុមនាងខ្ញុំ ដោយគ្មានការពាក់ព័ន្ធនឹងរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវរបស់អ្នកផ្សេងទៀត។ ទិន្នន័យ និងលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវដែលលើកឡើងនេះគឺជាអត្ថបទស្រាវជ្រាវថ្មីសុទ្ធសាធដែលពុំធ្លាប់មាននរណាម្នាក់យកមកប្រើប្រាស់ក្នុងការស្រាវជ្រាវពីមុនឡើយ។

ថ្ងៃ.....ខែ.....ឆ្នាំ.....ព.ស.២៥៦៨

ថ្ងៃទី.....ខែ.....ឆ្នាំ ២០២៤

ហត្ថលេខាតំណាងក្រុម

សេចក្តីសង្ខេបនៃការស្រាវជ្រាវ

Summary of Thesis

អាករលើតម្លៃបន្ថែម (VAT) ជាផ្នែកសំខាន់មួយសម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិឱ្យរីកចម្រើនតាមរយៈការដកហូតពន្ធពីការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ ឬសេវាពីអ្នកប្រើប្រាស់តាមរយៈបុគ្គលជាប់អាករក្រោមអត្រា ១០%។ ក្នុងនោះអាករលើតម្លៃបន្ថែម (VAT) ត្រូវបានចំណាត់ថ្នាក់អ្នកជាប់ពន្ធតាមរបបស្វ័យប្រកាសចែកជា ៣ ប្រភេទ អ្នកជាប់ពន្ធតូច (Small Taxpayer) អ្នកជាប់ពន្ធមធ្យម (Medium Taxpayer) អ្នកជាប់ពន្ធធំ (Large Taxpayer)។ គ្រប់អ្នកជាប់ពន្ធនីមួយៗសុទ្ធតែត្រូវបានស្នើសុំចុះបញ្ជីអាករលើតម្លៃបន្ថែម (អតប) មុនពេលចាប់ផ្តើមពីពេលក្លាយជាបុគ្គលជាប់អាករ។

នៅក្នុងអាករលើតម្លៃបន្ថែម (VAT) មានការផ្គត់ផ្គង់២គឺការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករលើតម្លៃបន្ថែម (VAT) និងការផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករលើតម្លៃបន្ថែម (VAT)។ ការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករលើតម្លៃបន្ថែម (VAT) សំដៅដល់ការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ ឬសេវាក្នុងប្រទេសកម្ពុជាការដកទំនិញយកទៅប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួន ការផ្តល់ជាអំណោយការនាំចូលទំនិញចូលក្នុងតំបន់ត្រួតពិនិត្យគយ។ ការផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករលើតម្លៃបន្ថែម (VAT) សំដៅដល់ការផ្គត់ផ្គង់សេវាប្រៃសណីយ៍សាធារណៈ សេវាមន្ទីរពេទ្យ គ្លីនិក សេវាដឹកជញ្ជូនអ្នកដំណើរ ជាកម្មសិទ្ធិរបស់រដ្ឋ និងសេវាធានារ៉ាប់រង។ ម្យ៉ាងវិញទៀត អត្រាពន្ធរបស់អាករលើតម្លៃបន្ថែម (អតប) គឺមាន១០%សម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករនៅក្នុងកម្ពុជា និង០%សម្រាប់ទំនិញ និងសេវានាំចេញពីកម្ពុជា។ អត្រាសូន្យសម្រាប់ការនាំចេញទំនិញ និងអនុវត្តន៍ចំពោះការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញនាំចេញពីព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ការផ្គត់ផ្គង់សេវាសម្រាប់ប្រើប្រាស់នៅក្រៅកម្ពុជា និងសេវាដែលទាក់ទងជាមួយនឹងការដឹកជញ្ជូនអ្នកដំណើរអន្តរជាតិ។ ការបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែម (VAT) តម្រូវឱ្យបុគ្គលចុះបញ្ជីអតបដែលបានប្រកាសការនាំចេញលើលិខិតប្រកាសអតប និងប្រកាសឥណទានអាករលើធាតុចូលក្នុងការប្រកាសអតប។ លក្ខខណ្ឌនៃការបង្វិលសងអតបតម្រូវឱ្យបុគ្គលជាប់អតបដែលធ្វើការនាំចេញមានដូចជា ប្រតិវេទន៍គយត្រឹមត្រូវ វិក្កយបត្រអាករ និងឯកសារភស្តុតាងនៃការនាំចេញ។

សរុបមកអាករលើតម្លៃបន្ថែម ពិតជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់ក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសឱ្យមានការរីកចម្រើនតាមរយៈទឹកប្រាក់ទៅសាងសង់សាលារៀន សាងសង់មន្ទីរពេទ្យ ផ្លូវថ្នល់ បើកប្រាក់បៀវត្សឱ្យទៅមន្ត្រីរាជការ និងការអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ ក៏មានបញ្ហាមួយចំនួនក្នុងការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមផងដូចជា ការគេចវេសរបស់សហគ្រាសមួយចំនួនមិនបានធ្វើការបង់អាករ និងការមិនសហការជាមួយក្នុងការចុះបញ្ជីស្នើសុំអតបការមិនយកលិខិតប្រកាសតាមពេលកំណត់។ ហេតុនេះហើយទើបអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារខិតខំរកវិធីសាស្ត្រឱ្យអ្នកជាប់អាករទាំងនោះ មិនអាចគេចវេសដោយប្រើវិធីសាស្ត្រស៊ើបអង្កេតជារៀងរាល់ខែ និងធ្វើការពិនិត្យគ្រប់សហគ្រាសទាំងអស់ដែលមានការសង្ស័យនូវចំណុចណាមួយដែលមានភាពមិនប្រក្រតី។

មាតិកា

ទំព័រ

អារម្ភកថា	i
រចនាសម្ព័ន្ធក្រុម.....	ii
សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ	iii
អំណះអំណាង	iv
សេចក្តីសង្ខេបនៃការស្រាវជ្រាវ	v

ជំពូកទី១ សេចក្តីផ្តើម

១.១.លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ.....	១
១.២.ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ	២
១.៣.គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ	២
១.៤.ទំហំដែនកំណត់ និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ.....	២
១.៤.១.ទំហំដែនកំណត់	២
១.៤.២.វិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ	៣
១.៥.វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ	៣
១.៥.១.ការប្រមូលទិន្នន័យបន្ទាប់	៣
១.៦.សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ	៣

ជំពូកទី២

ដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់ពន្ធដារ

២.១.លក្ខណៈទូទៅ នៃពន្ធដារនៅកម្ពុជា	៥
២.១.១.និយមន័យពន្ធ	៥
២.១.២.ប្រវត្តិពន្ធ	៥
២.១.៣.ប្រភេទពន្ធ.....	៦
២.២.ដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែម	៦
២.២.១.និយមន័យអាករលើតម្លៃបន្ថែម.....	៦
២.២.២.និយមន័យតម្លៃ.....	៧

២.២.៣.ប្រវត្តិអាករលើតម្លៃបន្ថែម	៧
២.៣. នីតិវិធីនៃការស្នើសុំឥណទាន និងការស្នើសុំបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែម.....	៧
២.៣.១.និយមន័យឥណទាន	៧

ជំពូកទី៣

ការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់សាខាពន្ធដារខណ្ឌចំការមន

៣.១.ស្ថានភាពទូទៅនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់សាខាពន្ធដារចំការមន	៩
៣.១.១.ប្រវត្តិពន្ធដារខណ្ឌចំការមន	៩
៣.១.២.បេសកកម្ម និងទស្សនៈវិស័យរបស់ពន្ធដារខណ្ឌចំការមន	១០
៣.១.៣.រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង គូនាទី និងភារកិច្ច របស់ពន្ធដារខណ្ឌចំការមន.....	១១
៣.២.ដំណើរការនៃប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់ពន្ធដារខណ្ឌចំការមន.....	១២
៣.២.១.វិធីសាស្ត្រនៃការគណនាអាករលើតម្លៃបន្ថែម	១៨
៣.២.២.វិធីសាស្ត្រនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែម	១៩
៣.៣.នីតិវិធីនៃការស្នើសុំឥណទាន និងការស្នើសុំបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែម.....	២០
៣.៣.១.នីតិវិធីនៃការស្នើសុំឥណទាន	២១
៣.៣.២.ការស្នើសុំបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែម	២១

ជំពូកទី៤

ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និង ចំណុចខ្សោយ

៤.១. ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង.....	២៣
៤.២. ការវិភាគលើចំណុចខ្សោយ	២៤

ជំពូកទី៥

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និង ការផ្តល់អនុសាសន៍

៥.១.សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	២៥
៥.២.ការផ្តល់អនុសាសន៍	២៦

***ឯកសារយោង**

***ឧបសម្ព័ន្ធ**

ជំពូកទី១
សេចក្តីផ្តើម

ជំពូកទី១ សេចក្តីផ្តើម

១.១ លំនាំបញ្ជាក់នៃការស្រាវជ្រាវ

គ្រប់បណ្តាប្រទេសទាំងអស់ លើពិភពលោករមែងតែងតែចង់ឱ្យប្រទេសរបស់ខ្លួន មានភាពរីកចម្រើន ជឿនលឿនគ្រប់វិស័យទៅជារៀងរហូត។ ប្រទេសមួយ ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាប្រទេសរីកចម្រើនបាន គឺត្រូវ ពឹងផ្អែកលើកត្តាជាច្រើនតែម្តងដែលសំខាន់នោះ គឺរាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវមានកញ្ចប់វិភាគជាតិសម្រាប់ជំរុញ និង បំពេញនូវចន្លោះខ្វះខាតក៏ដូចជាចំណាយផ្សេងៗក្នុងប្រទេស។ ជាទូទៅដើម្បីទទួលបានចំណូលថវិកាជាតិ ថ្នាក់ដឹកនាំនៃប្រទេសនីមួយៗមានគោលនយោបាយផ្សេងៗគ្នាស្របទៅតាមលក្ខខណ្ឌ និងស្ថានភាពជាក់ ស្តែងក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន។ ក្នុងនោះបើយើងក្រឡេកមកមើលប្រទេសកម្ពុជានាពេលបច្ចុប្បន្នយើងឃើញថា វិស័យសេដ្ឋកិច្ចនៅកម្ពុជាមានភាពរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ ជាការពិតណាស់ ប្រទេសកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន មានការរីកលូតលាស់យ៉ាងឆាប់រហ័សទៅលើគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុ និងគោលនយោបាយសារពើពន្ធ។ ដោយហេតុឃើញមានភាពល្អប្រសើរដូចនេះទើបក្រុមប្រឹក្សាបដិវត្តន៍កម្ពុជាបានសម្រេចបើកដំណើរការលើ ការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមពីប្រជាពលរដ្ឋមានឈ្មោះថា អត្ថនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។

នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ប្រទេសកម្ពុជាយើងមានប្រភេទអាករជាច្រើនដែលតម្រូវឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលដក ហូតពីប្រជាពលរដ្ឋដើម្បីយកទៅផ្គត់ផ្គង់ ខាងមន្ត្រីរាជការ និងយកទៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិ។ ជាក់ស្តែង ប្រទេសកម្ពុជាជាប្រទេសមួយដែលប្រកាន់យកនូវប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចសេរីដោយធ្វើឱ្យក្រុមហ៊ុនឯកជន ឬស្ថាប័ន ក្រៅរដ្ឋ។

នៅថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៩ រាជរដ្ឋាភិបាលបានចាប់ផ្តើមអនុវត្តន៍ អាករលើតម្លៃបន្ថែមនៅក្នុង ប្រទេសកម្ពុជាយើងគឺ អាករលើតម្លៃបន្ថែម(១០%) រាល់ពេលចំណាយរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ទាំងការប្រកប អាជីវកម្ម ការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ សេវាកម្ម ការនាំចូលទំនិញក្នុងតំបន់ត្រួតពិនិត្យគយ គឺសុទ្ធតែជាប់អាករគ្រប់ ដំណាក់កាលទោះជាបង្ហាញ ឬមិនបង្ហាញក៏ដោយ។ នៅក្នុងច្បាប់នៃប្រទេសកម្ពុជាយើង បុគ្គលជាប់អាករ សំដៅលើបុគ្គលទាំងឡាយណាដែលច្បាប់តម្រូវឱ្យបំពេញកាតព្វកិច្ចជាបុគ្គលជាប់អាករ ដោយតម្រូវឱ្យជាប់ ពន្ធតាមរបបស្វ័យប្រកាសដែលមានដូចជា អ្នកជាប់ពន្ធតូច អ្នកជាប់ពន្ធមធ្យម និងអ្នកជាប់ពន្ធជំរាល់បុគ្គល ទាំងនេះត្រូវតែបំពេញកាតព្វកិច្ចចុះបញ្ជីអាករលើតម្លៃបន្ថែម។ សម្រាប់ការនាំចេញទំនិញ ការបំពេញសេវា ក្រៅប្រទេសនិងការដឹកជញ្ជូនអន្តរជាតិ គឺអាករលើតម្លៃបន្ថែមអត្រាសូន្យភាគរយ (០%)។

អាករលើតម្លៃបន្ថែម គឺជួយសម្រួលដល់អ្នកប្រកបអាជីវកម្មមិនឱ្យបង់ពន្ធត្រួតគ្នានៅលើសង្វាក់ ផលិតកម្ម ឬ ដំណាក់កាលអាជីវកម្ម។ អាករលើតម្លៃបន្ថែមមិនមែនជាបន្ទុករបស់សហគ្រាសដែលប្រកប អាជីវកម្មនោះទេវាជាបន្ទុករបស់អ្នកប្រើប្រាស់ចុងក្រោយអាករលើតម្លៃបន្ថែម ជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់ដែលធ្វើ ឱ្យប្រទេសយើងលូតលាស់រីកចម្រើនបំពេញសេចក្តីត្រូវការ និងភាពចាំបាច់របស់ប្រជាជនពីព្រោះរាល់ប្រាក់ ដែលរដ្ឋប្រមូលបានត្រូវបានយកមកចំណាយលើប្រាក់បៀវត្សរបស់មន្ត្រីរាជការសេវាសាធារណៈ ហេដ្ឋារចនា សម្ព័ន្ធ ការជួសជុលផ្លូវថ្នល់ ស្ពាន សាលារៀន មន្ទីរពេទ្យ។ល។

១.២ ចំណោទបញ្ជីនៃការស្រាវជ្រាវ

ដើម្បីដោះស្រាយនូវបញ្ហា ដែលប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួនមិនព្រមបង់ពន្ធ និងមានការត្អូញត្អែរពីការបង់ពន្ធរបស់ខ្លួន អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារបានបង្កើតនូវវិធីសាស្ត្រក្នុងការដោះស្រាយនូវបញ្ហាទាំងនោះដូចជា ការលើកលែងពន្ធទំនិញមួយចំនួន ការបង្វិលសង និងការកាត់កងទៅការិយបរិច្ឆេទក្រោយទៀត និងមានបញ្ញត្តិដែលធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋត្រូវបង់ពន្ធ។

១.តើដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់សាខាពន្ធដារខណ្ឌចំការមនមានលក្ខណៈដូចម្តេច?

២.តើពន្ធដារសាខាខណ្ឌចំការមនមាននីតិវិធីបែបណាដើម្បីឱ្យអ្នកជាប់ពន្ធតាមរបបស្វ័យប្រកាសក្នុងការស្នើសុំឥណទាន និងការស្នើសុំបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែម?

១.៣ គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ

ក្នុងការស្រាវជ្រាវនេះ នាងខ្ញុំមានគោលបំណងសំខាន់ គឺផ្ដោតទៅលើដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់សាខាពន្ធដារខណ្ឌចំការមន។ ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការស្វែងយល់ពីបញ្ហានេះ គួរតែស្វែងយល់អំពី ៖

- ១. ប្រភេទពន្ធនៅប្រទេសកម្ពុជា
- ២. ដឹងពីច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិដែលបានកំណត់ទៅលើអាករលើតម្លៃបន្ថែម
- ៣. បេសកកម្ម ទស្សនៈវិស័យគោលបំណង
- ៤. យល់ពីកាតព្វកិច្ច និងមុខងាររបស់អ្នកជាប់ពន្ធ
- ៥. លក្ខណៈទូទៅនៃអាករលើតម្លៃបន្ថែម
- ៦. យល់ដឹងពីប្រវត្តិពន្ធដារសាខាខណ្ឌចំការមន
- ៧. បុគ្គលដែលត្រូវចុះអាករលើតម្លៃបន្ថែម

១.៤ ទំហំដែលកំណត់ និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ

១.៤.១ ទំហំដែលកំណត់

ច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ពន្ធទាំងអស់មានចំនួន១៦ ដែលមានលក្ខណៈធំទូលាយខ្លាំងហើយមានពេលវេលាកំណត់ នាងខ្ញុំសុំធ្វើការសិក្សាផ្ដោតសំខាន់ទៅលើតែការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែម របស់សាខាពន្ធដារខណ្ឌចំការមន ដែលមានទីតាំងនៅអាគារលេខ២៨ ផ្លូវលេខ៤៨៨ សង្កាត់ផ្សារដើមថ្កូវ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញមួយ តែប៉ុណ្ណោះ។

១.៤.២ វិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ

តាមច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ពន្ធត្រូវបានបង្កើតឡើងតាំងពីយូរណាស់មកហើយ ហើយមានពេលវេលាកំណត់នាងខ្ញុំសូមធ្វើការសិក្សាផ្ដោតសំខាន់ទៅលើតែការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់សាខាពន្ធដារខណ្ឌចំការមន ក្នុងឆ្នាំ២០២១ ដល់ ២០២៣ តែប៉ុណ្ណោះ។

១.៥ វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ

១.៥.១ ការប្រមូលទិន្នន័យបន្ទាប់

ដើម្បីឱ្យដំណើរការនៃការសរសេរសារណាទៅលើប្រធានបទ « ដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់ពន្ធដារខណ្ឌចំការមន » ឱ្យបានជោគជ័យនៅក្នុងការស្រាវជ្រាវនេះរួមមាន ៖

- . ការស្រាវជ្រាវអំពីឯកសារដែលមានស្រាប់នៅក្នុងបណ្ណាល័យនៃវិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា
- . ការស្រាវជ្រាវតាមប្រព័ន្ធ Internet Website និងGoogleជាដើម
- . ការស្រាវជ្រាវនៅបណ្ណាល័យនានា និងក្នុងបទរៀបចំ និងតាមរយៈគេហទំព័ររបស់ពន្ធដារសាខាខណ្ឌចំការមនជាដើម។

១.៦ សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ គឺជាការនាំមកនូវភាពរីកចម្រើនដល់និស្សិតជាច្រើនក្នុងការផ្លាស់ប្តូរពួកគេឱ្យយល់ដឹងអំពីសកម្មភាពនៅក្នុងសង្គមការទំនាក់ទំនង និងប្រតិបត្តិការមួយចំនួននៅក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។ សារៈសំខាន់នៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ គឺប្តូរនៅចំណេះដឹងដល់រូបនាងខ្ញុំដូចជា ៖

- មានទំនាក់ទំនងក្នុងការប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នា និងការចូលរួមក្នុងសង្គម
- មានបទពិសោធន៍ក្នុងការបង្ហាត់បង្រៀន នៅក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហានានា
- បង្កើនចំណេះដឹងបន្ថែម ទៅលើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ក៏ដូចជាការសិក្សាដែរ
- ធ្វើឱ្យនិស្សិតជាច្រើនមើលឃើញពីគុណតម្លៃនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវផ្សេងៗ

១.៧ រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ

រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវធ្វើឡើងដើម្បីស្វែងយល់ឱ្យដឹងកាន់តែច្បាស់នៅចំណុចនីមួយៗ និងបានធ្វើឡើងដោយធ្វើការរាប់បញ្ចូលចំណុចដែលមានសេចក្តីផ្តើមនៃការស្រាវជ្រាវទំហំនិងដែនកំណត់នៃការស្រាវជ្រាវសារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវនិងរចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវសេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍ និងមានចំណុចជាច្រើនទៀត ក្រោយពីបានសិក្សាស្រាវជ្រាវរួចមកនាងខ្ញុំក៏បានបែងចែកជា៥ជំពូកដែលរៀបរាប់ដូចខាងក្រោម៖

ជំពូកទី១៖ សេចក្តីផ្តើម

បរិយាយសង្ខេបពីលំនាំបញ្ហាគោលបំណងមូលហេតុនៃការស្រាវជ្រាវ ចំណោទបញ្ហា ដែនកំណត់ និងវិសាលភាព ហេតុផលមួយចំនួនដែលបង្កើតឱ្យមានការស្រាវជ្រាវ ។

ជំពូកទី២៖ រំលឹកទ្រឹស្តី

បង្ហាញពីនិយមន័យ ប្រវត្តិទូទៅដែលពាក់ព័ន្ធនឹងទ្រឹស្តីរបស់អ្នកប្រាជ្ញដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

ជំពូកទី៣៖ លទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវបង្ហាញស្ថានភាពទូទៅរបស់សាខាពន្ធដារខណ្ឌចំការមនគោលនយោបាយ ទស្សនៈវិស័យ និងបេសកកម្មគោលដៅ របស់សាខាពន្ធដារខណ្ឌចំការមន។

ជំពូកទី៤៖ ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និង ចំណុចខ្សោយ

វិភាគនិងធ្វើការស្វែងយល់ពីចំណុចខ្លាំងនិងចំណុចខ្សោយរបស់ប្រធានបទដែលពាក់ព័ន្ធ។

ជំពូកទី៥៖ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍

សន្និដ្ឋានទៅលើចំណុចទាំងអស់ដែលនៅក្នុងអត្ថបទនិងផ្តល់អនុសាសន៍ទៅលើចំណុចដែលមានកង្វះខ្វះខាតដើម្បីធ្វើការកែលម្អ។

ជំពូកទី២
រំលឹកច្រើន

ជំពូកទី២

ដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់ពន្ធដារ

២.១ លក្ខណៈទូទៅ នៃពន្ធដារនៅកម្ពុជា

២.១.១ និយមន័យពន្ធ

ពន្ធ គឺជាបន្ទុករបស់អ្នកជាប់ពន្ធចំពោះរដ្ឋ និងជាកាតព្វកិច្ចរបស់គ្រប់សមាសភាពដែលកំណត់ដោយច្បាប់។ យោងតាមច្បាប់ស្តីពីពន្ធដារឆ្នាំ ១៩៩៧ ពន្ធសំដៅដល់ពន្ធផ្ទាល់ដែលជាប្រភេទពន្ធប្រមូលយកដោយផ្ទាល់ពីអ្នកជាប់ពន្ធ (Taxpayer) ក្រៅពីពន្ធគយ ឬអាករដែលសំដៅដល់ពន្ធប្រយោលដែលជាប្រភេទនៃការប្រមូលពន្ធ ដោយប្រយោល (មិនបានប្រមូលយកដោយផ្ទាល់ពីអ្នកជាប់ពន្ធ)^១។

ពន្ធ គឺជារូបភាពនៃការបែងចែកឡើងវិញ នូវចំណូលជាតិដែលរដ្ឋាភិបាលបានប្រើប្រាស់ដើម្បីប្រមូលចំណូលមួយផ្នែកពីការគ្រប់សមាសភាពសេដ្ឋកិច្ចមានដូចជាក្រុមហ៊ុន សហគ្រាស អាជីវកម្ម និងប្រជាពលរដ្ឋដើម្បីបម្រើតម្រូវការរួមរបស់សង្គមជាតិទាំងមូល។

ពន្ធ គឺជាការបង់វិភាគទាននូវកាតព្វកិច្ចរបស់គ្រប់សមាសភាពសេដ្ឋកិច្ច ដែលរួមទាំងរូបវន្តបុគ្គលនិងនីតិបុគ្គលជូនរាជរដ្ឋាភិបាលដែលមានច្បាប់កំណត់^២។

ពន្ធ គឺជាចំណូលចរន្តដ៏សំខាន់របស់រដ្ឋាភិបាលសម្រាប់ធ្វើការទ្រទ្រង់នូវដំណើរការវិស័យសាធារណៈផ្សេងៗ^៣។

ពន្ធ បានធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរកម្មសិទ្ធិនៃប្រភពចំណូលដែលបានប្រមូល។ ផ្លាស់ប្តូរកម្មសិទ្ធិនៃប្រភពចំណូលនេះបានកំណត់ដោយមុខងារគ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ចរបស់រដ្ឋាភិបាលហើយបានស្តែងឡើង និងឯកភាពគ្នាអំពីគោលចរិតផលប្រយោជន៍របស់ក្រុមហ៊ុនសេវាកម្ម និងប្រជាជនគ្រប់រូប។ នៅក្នុងយឿនសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារដែលសមាសភាពសេដ្ឋកិច្ចច្រើនគោលនយោបាយពន្ធដារត្រូវយកមកប្រើប្រាស់ជាចាំបាច់ជាទូទៅពន្ធដារបានចាត់ទុកជាឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុរបស់រដ្ឋាភិបាលដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចប្រទេសជាតិ^៤។

២.១.២ ប្រភពពន្ធ

ការយកពន្ធដែលគេបានស្គាល់ដំបូង ដែលបានកើតឡើងនៅប្រទេសអេហ្ស៊ីបបុរាណប្រហែល ៣០,០០២,៨០០មុនគេ។ ប្រទេសភាគច្រើនមានប្រព័ន្ធពន្ធដែលត្រូវបង់ជាសាធារណៈតម្រូវការរួមឬកិច្ចព្រមព្រៀងជាតិ និងមុខងាររដ្ឋាភិបាល។ អ្នកខ្លះយកពន្ធតាមអត្រាភាគរយរាប់ស្មើលើប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំផ្ទាល់ខ្លួនប៉ុន្តែពន្ធខ្នាតភាគច្រើនផ្អែកលើចំនួនចំណូលប្រចាំឆ្នាំ។

¹ ប៉ុម ទូច៖<https://www.bizkhmer.com/articles/41290>

² រៀបរៀងដោយសាស្ត្រាចារ្យ វ៉ែន ឈុនហួត

³ <https://www.ynn.con.kh/61357.html>

⁴ បណ្ណាល័យវិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា

២.១.៣ ប្រភេទពន្ធ

ពន្ធ គឺជា ចំណូលចរន្តដ៏សំខាន់របស់រដ្ឋ សម្រាប់ធ្វើការទ្រទ្រង់នូវដំណើរការវិស័យសាធារណៈ ផ្សេងៗ។ នៅកម្ពុជាបច្ចុប្បន្នបានកំណត់នូវពន្ធចំនួន ១៦ ប្រភេទ ដែលតម្រូវឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ ឬអ្នកជាប់ពន្ធ ទាំងអស់ត្រូវធ្វើការបង់ជូនរដ្ឋ។ ប្រភេទពន្ធទាំងនោះរួមមាន៖

- ពន្ធលើប្រាក់ចំណូល
- ពន្ធលើប្រាក់បៀវត្ស
- អាករលើតម្លៃបន្ថែម
- ពន្ធអប្បបរមា
- ពន្ធកាត់ទុក
- អាករពិសេសលើទំនិញ និងសេវាមួយចំនួន
- ពន្ធប្រាក់ចំណេញមូលធន
- អាករសម្រាប់បំភ្លឺសាធារណៈ
- អាករលើការស្នាក់នៅ
- ពន្ធលើមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន
- ពន្ធប៉ាតង់
- ពន្ធលើដីធ្លីមិនបានប្រើប្រាស់
- ពន្ធប្រថាប់ត្រា
- ពន្ធលើផ្ទាំងផ្សព្វផ្សាយ
- ពន្ធលើអចលនទ្រព្យ
- ពន្ធលើឈ្នួលផ្ទះ និងដី^៥។

២.២ ដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែម

២.២.១ និយមន័យអាករលើតម្លៃបន្ថែម

អាករលើតម្លៃបន្ថែម គឺជាប្រភេទពន្ធប្រយោលដែលរដ្ឋដកហូតប្រយោលពីអ្នកប្រើប្រាស់តាមរយៈ អ្នកផ្គត់ផ្គង់ ក្នុងបុគ្គលជាប់អាករ។ អត្រា០%សម្រាប់ការនាំចេញ ឬផ្គត់ផ្គង់ក្រៅកម្ពុជា និងអត្រា១០% សម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់ក្នុងស្រុក។ VAT ដកហូតនៅពេលចេញ Invoice, Debit Note and Credit Note។

VAT គឺដកហូតពីអ្នកប្រើប្រាស់តាមរយៈអ្នកផ្គត់ផ្គង់បុគ្គលជាប់អាករ។ អាករលើតម្លៃបន្ថែម(អាករ) គឺជាពន្ធដែលត្រូវបានបន្ថែមទៅលើតម្លៃទំនិញ ឬសេវាកម្មដែលបានផ្តល់ដោយ ក្រុមហ៊ុន។ អាករលើតម្លៃបន្ថែម គឺជាអាករកំណត់ទៅលើការចំណាយទិញរបស់អ្នកប្រើប្រាស់អាករនេះត្រូវ ប្រមូលពីការប្រកបអាជីវកម្ម និងការនាំចូល។ ការប្រកបអាជីវកម្មភាគច្រើនទាក់ទិនទៅនឹងការផ្គត់ផ្គង់ ទំនិញ ឬសេវា។

^៥ វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា: ច្បាប់ពន្ធដារប្រទេសកម្ពុជា បោះពុម្ពលើកទី១ ឆ្នាំ២០២៣

អាករលើតម្លៃបន្ថែម គឺជាយន្តការសម្រាប់ចំណូលប្រាក់អាករមួយដែលមានប្រសិទ្ធភាព និងលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការអភិវឌ្ឍន៍ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច។

អាករលើតម្លៃបន្ថែម គឺជាពន្ធទូទៅលើផលិតផលនិងសេវាហើយក៏ជាប្រភពចំណូលដ៏ធំហើយសំខាន់មួយផងដែរ សម្រាប់ចំណូលថវិកាជាតិដើម្បីជួយសម្រួលដល់រដ្ឋាភិបាល ដែលបានយកធនធាននេះមកប្រើប្រាស់លើវិស័យផ្សេងៗ។

២.២.២ និយមន័យតម្លៃ

តម្លៃ គឺជាជំនឿស្ថិតស្ថេរមួយដែលជាវិធីដាក់លាក់នៃការប្រព្រឹត្តិដែលគួរឱ្យចូលចិត្តជាលក្ខណៈបុគ្គល និងជាលក្ខណៈសង្គមជាច្បាប់នៃការប្រព្រឹត្តិដែលមានលក្ខណៈផ្ទុយពីនេះ។

តម្លៃ គឺជាទំនាក់ទំនងពិសេស រវាងផលប្រយោជន៍ណាមួយជាមួយនឹងគោលបំណងរបស់វា ឬលក្ខណៈពិសេសនៃគោលបំណងដែលមាននៅក្នុងផលប្រយោជន៍នោះដែលត្រូវបានគេយកចេញពីតម្លៃ។

តម្លៃ គឺជាលក្ខណៈនៃអ្វីដែលគេប្រាថ្នា ឬអ្វីដែលគេចង់បាន។

តម្លៃ គឺជាអ្វីដែលយើងពេញចិត្ត ឬអ្វីដែលគួរឱ្យស្រឡាញ់ គួរឱ្យចូលចិត្តចង់បាន និងគួរជាទីប្រាថ្នារបស់យើងគ្រប់គ្នា។

២.២.៣ ប្រភេទអាករលើតម្លៃបន្ថែម

អាករលើតម្លៃបន្ថែម ត្រូវបានបង្កើតឡើងជាលើកដំបូងនៅក្នុងប្រទេសបារាំងពាក់កណ្តាលទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៥០ បន្ទាប់មកក្នុងបណ្តាប្រទេសអឺរ៉ុបក្នុងឆ្នាំ១៩៦០ និងត្រូវបានណែនាំជាបន្តបន្ទាប់នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសជាង១៣០ដែលក្នុងនោះមានបណ្តាប្រទេសសហព័ន្ធជាច្រើន។ ចំណែកនៅអាស៊ីត្រូវបានណែនាំដោយបណ្តាប្រទេសជាច្រើនពីប្រទេសចិនទៅកាន់ប្រទេសស្រីលង្កា។ ប្រទេសកម្ពុជារដ្ឋាភិបាលបានអនុវត្តន៍អាករលើតម្លៃបន្ថែមនៅថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៩ តរៀងមកដោយផ្តល់នៅភាពអព្យាក្រឹត្យដល់អ្នកជាប់អាករ។ ដោយផ្អែកលើច្បាប់សារពើពន្ធដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/ រកម/០២៩៧/០៣ ចុះនៅថ្ងៃទី២៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៩៧ អនុក្រឹត្យលេខ ១១៤ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែធ្នូ ដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់ពន្ធដារសាខាខណ្ឌចំការមនឆ្នាំ១៩៩៩ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ស្តីពីអាករលើតម្លៃបន្ថែម និងប្រកាសលេខ២៨១ សហវ.ប្រក ចុះថ្ងៃទី ២៧ខែមេសា ឆ្នាំ២០០១ ស្តីពីការណែនាំលើអនុក្រឹត្យលេខ១១៤ អនក្រ.បក។

២.៣ នីតិវិធីនៃការស្នើសុំឥណទាន និងការស្នើសុំបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែម

២.៣.១.និយមន័យឥណទាន

- ឥណទាន គឺជាការឱ្យអតិថិជនខ្ចីប្រាក់ដើម្បីបំពេញសេចក្តីត្រូវការផ្សេងៗរបស់ពួកគេហើយអតិថិជនមានកាតព្វកិច្ចសងត្រឡប់មកវិញនូវប្រាក់ដើម ការប្រាក់ និងបន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងៗទៀត។

- ឥណទាន គឺជាមធ្យោបាយដោះដូរជាមួយនឹងការទទួលយកដោយមានដែនកំណត់ ។

- ឥណទាន គឺជាការសន្យាសងនៅពេលអនាគតក្នុងគោលបំណងដើម្បីទិញជំពាក់ ឬសុំខ្ចីនៅពេលបច្ចុប្បន្ន។

- ឥណទាន គឺជាកិច្ចសន្យាមួយដែលអ្នកសុំខ្ចីទទួលបាននូវវត្ថុមានតម្លៃភ្លាមហើយយល់ព្រមសងត្រឡប់ដល់អ្នកឱ្យខ្ចីវិញនៅពេលក្រោយ ។

❖ ប្រភេទឥណទាន

ឥណទានរបស់ធនាគារពាណិជ្ជ ត្រូវបានគេបែងចែកជា៧ ប្រភេទ ដូចខាងក្រោម៖

1. ឥណទានអចលនទ្រព្យ (Real estate loans) ៖ គឺជាឥណទានសម្រាប់ ទ្រព្យសកម្មពិត ដូចជា ដី អគារ និងទ្រព្យសកម្មជាបន្តបន្ទាប់ផ្សេងៗទៀត ហើយនិងរួមជាមួយនឹងឥណទានរយៈពេលខ្លីសម្រាប់ការសាងសង់ និងការអភិវឌ្ឍន៍ដី និងឥណទានរយៈពេលវែងដើម្បីផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានចំពោះការទិញដីកសិដ្ឋាន សង់លំនៅដ្ឋាន សាងសង់ផ្ទះល្វែង អគារពាណិជ្ជកម្ម និងទ្រព្យសម្បត្តិបរទេស។
2. ឥណទានគ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុ (Financial institution loans) ៖ រួមមានឥណទានចំពោះធនាគារក្រុមហ៊ុនធានារ៉ាប់រង ក្រុមហ៊ុនហិរញ្ញវត្ថុ និងគ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងៗទៀត។
3. ឥណទានកសិកម្ម (Agricultural loans) ៖ ពង្រីកវិសាលភាពកសិដ្ឋានដើម្បីធ្វើប្រតិបត្តិការដាំដំណាំឧស្សាហកម្ម ដំណាំហូបផ្លែ ដំណាំធម្មជាតិដូចជា ស្រូវ ពោត សណ្តែក ក្នុងការទ្រទ្រង់ដល់ការចិញ្ចឹម និងការថែរក្សាសន្តិសុខជីវិត។
4. ឥណទានពាណិជ្ជកម្ម និងឧស្សាហកម្ម (Commercial and industrial loans) ៖ ផ្តល់ឥណទានដល់ក្រុមហ៊ុនអាជីវកម្មដើម្បីទ្រទ្រង់ដល់ការចំណាយទាំងឡាយ ដូចជា ការចំណាយទិញសន្និធិ ការចំណាយការបង់ពន្ធ និងប្រាក់បៀវត្សជាដើម ។
5. ឥណទានបុគ្គល (Loans to individuals) ៖ រួមមានឥណទានដើម្បីផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានក្នុងការទិញរថយន្ត ម៉ូតូ គេហដ្ឋាន និងសម្ភារៈប្រើប្រាស់ផ្សេងៗដទៃទៀត និងដើម្បីជួសជុលនិងកែលម្អគេហដ្ឋាន ថ្លៃចំណាយរបស់ការថែរក្សាសុខភាព និងចំណាយផ្ទាល់ខ្លួនផ្សេងៗទៀត ។
6. ឥណទានផ្សេងៗ (Miscellaneous loans) ៖ សំដៅលើឥណទានដែលមិនបានលើកឡើងនៅខាងលើរួមមានឥណទានមូលបត្រ ។
7. ភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ (Lease financing receivables) ៖ ភតិសន្យា សំដៅដែលទ្រព្យសម្បត្តិបានជួលដោយភតិកៈដំបូង ត្រូវជួលបន្តឱ្យភតិកៈផ្សេងទៀត ហើយកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យា វេសងភតិកៈដំបូងនៅមានសុពលភាពដដែល។ ភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុ សំដៅភតិសន្យាសម្រាប់រយៈពេលដំបូងមួយឆ្នាំឬក៏ច្រើនជាង ដែលរយៈពេលនោះមិនអាចកែប្រែបានក្នុងករណី ៖
 - ភតិកៈបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់នូវចលនវត្ថុ និងជ្រើសរើសអ្នកផ្គត់ផ្គង់ដោយមិនផ្អែកសំខាន់លើជំនាញ និងការវិនិច្ឆ័យរបស់ភតិកៈឡើយ
 - ភតិកៈទិញចលនវត្ថុតាមកិច្ចព្រមព្រៀងភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុដើម្បីជួលឱ្យភតិកៈ។ ក៏ប៉ុន្តែបើមានការជួលបន្តនូវចលនវត្ថុដែលបានជួលពីមុនពីភតិកៈដដែល ការជួលនោះអាចនៅតែជាភតិសន្យាហិរញ្ញវត្ថុដដែល។

ជំពូកទី៣
លទ្ធផលស្រាវជ្រាវ

ជំពូកទី៣

ការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់សាខាពន្ធដារខណ្ឌចំការមន

៣.១ ស្ថានភាពទូទៅនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់សាខាពន្ធដារចំការមន

៣.១.១ ប្រវត្តិពន្ធដារខណ្ឌចំការមន

នាយកដ្ឋានពន្ធដារត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងឆ្នាំ១៩៥៣ ហើយត្រូវលុបបំបាត់ដោយរបបខ្មែរក្រហមចាប់ពីឆ្នាំ១៩៧៥ដល់ឆ្នាំ១៩៧៩។ នាយកដ្ឋានពន្ធដារត្រូវបានបង្កើតឡើងវិញក្នុងឆ្នាំ១៩៨០ ហើយក្រោយមកទៀតក្នុងឆ្នាំ២០០៨នាយកដ្ឋានពន្ធដារបានតម្កើងទៅជាអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារដោយសាលាជាតិពន្ធដារយោងតាមអនុក្រឹត្យលេខ ១៣៤អនក្របកចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៨ស្តីពីការតម្កើងទីបាត់ការគយផ្នែកនាយកដ្ឋាននិងរតនាគាជាតិនៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុឱ្យទៅជាអគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងអគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋាករកម្ពុជាអគ្គនាយកដ្ឋាននាយកដ្ឋានពន្ធដារ និងអគ្គនាយកដ្ឋានរតនាគាជាតិស្តីដែលតទៅនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។

នៅក្នុងអនុក្រឹត្យលេខ ១៣៤ អនក្របកចុះថ្ងៃទី១៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៨ ស្តីពីការតម្កើងនាយកដ្ឋានពន្ធដារឱ្យទៅជាអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុក្នុងនោះអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារបានសម្រេចបង្កើតពន្ធដារនៅតាមខណ្ឌនីមួយៗនៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញដែលស្ថិតនៅក្រោមចំណុះផ្ទាល់របស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារដែលមានឋានៈស្មើពន្ធដារសាខា ខេត្ត/ក្រុង ក្នុងនោះពន្ធដារសាខាខណ្ឌចំការមនក៏ត្រូវបានបង្កើតឡើងដែលមានទីតាំងនៅអគារលេខ២២៨ ផ្លូវលេខ ៤៨៨ សង្កាត់ផ្សារដើមប៉ូរខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ ដើម្បីជួយសម្រួលដល់នាយកដ្ឋានពន្ធដារក្នុងការប្រមូលពន្ធនិងអាករ។ ឯកឧត្តម គង់ វិបុល ប្រតិភូរាជរដ្ឋាភិបាលទទួលបន្ទុកជាអគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារតែងតាំងលោក ប៉េង ធុង ជាប្រធានពន្ធដារខណ្ឌចំការមននៃរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ ៤កើត ខែបុស្ស ឆ្នាំរកា ទព្វស័កព.ស២៥៦១ ត្រូវនឹង ថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៧។ ពន្ធដារសាខាខណ្ឌចំការមនត្រូវបានទទួលខុសត្រូវក្នុងការគ្រប់គ្រងអ្នកជាប់ពន្ធមធ្យមពន្ធតាមរបបពិតដែលជាប្រព័ន្ធប្រកាសពន្ធដោយខ្លួនឯងនិងគ្រប់គ្រងអ្នកជាប់ពន្ធតូចស្ថិតក្នុងមណ្ឌលដែនដីខ្លួន។

ក្នុងនោះឯកឧត្តម យូង ស្រែង បានសម្តែងការកោតសរសើរពីអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារក៏ដូចជាសាខាពន្ធដារខណ្ឌចំពោះសមិទ្ធផលនៃការគ្រប់គ្រងប្រមូលចំណូលពន្ធ ដែលតែងតែសម្រេចបានលើសផែនការ និង ប្រសើរឡើងពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំសម្រាប់ទ្រទ្រង់ថវិកាជាតិ ជាពិសេសចំណូលថ្នាក់ក្រោមសម្រាប់ចូលរួមចំណែកយ៉ាងខ្លាំងក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋានយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ។ សាលារាជធានីភ្នំពេញបានគាំទ្រពេញទំហឹងចំពោះពន្ធដារសាខាខណ្ឌ និងអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារចំពោះវិធានការនានាដែលបានដាក់ចេញសម្រាប់ការពង្រឹងការប្រមូលចំណូលពន្ធដារ និងជំរុញពង្រឹងនូវវប្បធម៌នៃការបង់ពន្ធក្នុងចំណោមអ្នកជាប់ពន្ធ បន្ថែមពីលើនេះឯកឧត្តមអភិបាលនៃគណៈអភិបាលរាជធានីភ្នំពេញបានស្នើឱ្យមានកិច្ចសហការគ្នារវាងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាននិងពន្ធដារសាខាខណ្ឌក្នុងគោលដៅគ្រប់គ្រងការប្រមូលចំណូលពន្ធនិងអាករដោយកាត់បន្ថយការថ្លងថ្នាក់នានាពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋ និងពង្រឹងផ្តល់សេវាសាធារណៈជូនប្រជាពលរដ្ឋឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង។

សាខាពន្ធដារខណ្ឌចំការមន មានការិយាល័យចំណុះ៤ ហើយតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់សាខាពន្ធដារជាទូទៅដូចគ្នានឹងតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់នាយកដ្ឋានគ្រប់គ្រងអ្នកជាប់ពន្ធជំដែរ ហើយព្រមទាំងមានតួនាទី និងភារកិច្ចបន្ថែមក្នុងការគ្រប់គ្រង និងប្រមូលពន្ធលើអ្នកជាប់ពន្ធតូច និងប្រភេទពន្ធមួយចំនួនទៀត។ តួនាទី និងភារកិច្ចបន្ថែមមានជាអាទិ៍ ៖

១. ការិយាល័យចាត់ចែងលិខិតប្រកាសមានតួនាទី និងភារកិច្ចបន្ថែមគឺ ធ្វើការកំណត់ពន្ធលើអ្នកជាប់ពន្ធតូច
 ២. ការិយាល័យសវនកម្មពន្ធមានតួនាទី និងភារកិច្ចបន្ថែម គឺអាចធ្វើសវនកម្មលើអ្នកជាប់ពន្ធតូចក្នុងករណីចាំបាច់
 ៣. ការិយាល័យបំណុលពន្ធ មានតួនាទី និងភារកិច្ចបន្ថែមគឺ ប្រមូលប្រាក់ពន្ធសរុបរបស់អ្នកជាប់ពន្ធតូចក្នុងករណីចាំបាច់។
- ការិយាល័យនីមួយៗ ដឹកនាំដោយប្រធានមួយរូប និងអនុប្រធានមួយចំនួនជាជំនួយការតាមការចាំបាច់ ។ ភារកិច្ចទាំងឡាយណា ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសមត្ថកិច្ចរបស់នាយកដ្ឋាន ឬអង្គភាពជំនាញដទៃទៀត និងសាខាខណ្ឌត្រូវសហគ្រាសជាមួយអង្គភាពពាក់ព័ន្ធទាំងនេះ គឺត្រូវតែសុំគោលការណ៍ពីថ្នាក់ដឹកនាំរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានដើម្បីរួមគ្នាដោះស្រាយ។

៣.១.២ បេសកកម្ម និងទស្សនៈវិស័យរបស់ពន្ធដារខណ្ឌចំការមន

បេសកកម្មរបស់ពន្ធដារខណ្ឌចំការមនគឺដើម្បីជួយពន្លឿន និងសម្រួលដល់ការធ្វើធុរកិច្ចស្របច្បាប់ និងបង្កើនថវិកាជាតិ ការធានាឱ្យមានការប្រកួតប្រជែងសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយសមធម៌ធ្វើការឱ្យប្រសើរឡើងនូវសុវត្ថិភាពសង្គម និងសន្តិសុខជាតិ និងធ្វើការឱ្យមាននិរន្តរភាពនៃការអភិវឌ្ឍន៍ និងសម្រេចបានតាមគោលដៅសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជា។ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារមានបេសកកម្មធ្វើឱ្យសម្រេចការអនុវត្តច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិនានាស្តីពីពន្ធដារតាមការ៖

- ផ្តល់សេវាដល់ជាប់ពន្ធរួមមានការផ្តល់ព័ត៌មានអប់រំពន្យល់ណែនាំដើម្បីឱ្យអ្នកជាប់ពន្ធប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិនានា។

- អនុវត្តកម្មវិធីចាប់បង្ខំដោយការធ្វើសវនកម្មការអនុវត្តវិធីតឹងរឹងនិងអនុវត្តទោសទណ្ឌតាមការកំណត់នៃបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធដែលមិនបានប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិនានាស្តីពីពន្ធដារ។
- ប្រមូលចំណូលពន្ធតាមការអនុវត្តត្រឹមត្រូវនូវច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីបង់ពន្ធដារ និងបង់គ្រប់គ្រាន់ចូលថវិកាជាតិ។
- ផ្តល់សេវានិងការអប់រំដល់អ្នកជាប់ពន្ធ ដើម្បីឱ្យច្បាប់ធានាស្តីពីពន្ធដារត្រូវបានគោរព និងអនុវត្តត្រឹមត្រូវ។
- អនុវត្តកម្មវិធីចាប់បង្ខំដោយមានប្រសិទ្ធភាពមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ និងស្មើភាពគ្នាចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធដែលមិនគោរពច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីសារពើពន្ធ។
- អនុវត្តគោលការណ៍យុត្តិធម៌ក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិនានាស្តីពីពន្ធដារដើម្បីបង្កើននូវការទុកចិត្ត ចំពោះរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ។
- បន្ថយការចំណាយរបស់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធក្នុងការរៀបចំកម្មវិធី និងកិច្ចដំណើរការរបស់ខ្លួនធ្វើឱ្យមានភាពសាមញ្ញចំពោះតម្រូវការផ្សេងៗ និងបន្ថយការចំណាយរបស់អ្នកជាប់ពន្ធ។
- បង្កើនសមត្ថភាពដល់មន្ត្រីពន្ធដារជាប្រចាំដើម្បីបំពេញការងារឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព។
- បង្កើនប្រសិទ្ធភាពក្នុងការគ្រប់គ្រងតាមរយៈគោលនយោបាយកិច្ចដំណើរការការងារនិងប្រព័ន្ធការងារដែលមានភាពច្បាស់លាស់ និងការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ចំពោះការងារខ្លួន។

ទស្សនៈវិស័យរបស់ពន្ធដារ គឺអភិវឌ្ឍន៍ឱ្យក្លាយជាដ្ឋបាលសារពើពន្ធមួយសមស្របតាមបរិយាកាស និងឧត្តមានុវត្តន៍ជាអន្តរជាតិ ដោយមានការទទួលស្គាល់ពីថ្នាក់ជាតិ និងអន្តរជាតិលើប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការព្រមទាំងជាស្ថាប័នផ្តល់នូវសេវាយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពជូនដល់សហគមន៍ធុរកិច្ច និងកាតព្វកិច្ច។

៣.១.៣ វេទនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង តួនាទី និងភារកិច្ច របស់ពន្ធដារខណ្ឌចំការមន

ពន្ធដារសាខាខណ្ឌចំការមន ទទួលខុសត្រូវក្នុងការគ្រប់គ្រងអ្នកជាប់ពន្ធមធ្យមពន្ធតាមរបបពិត ដែលជាប្រព័ន្ធឆ្លើយប្រកាសពន្ធដោយអ្នកជាប់ពន្ធខ្លួនឯង និងគ្រប់គ្រងអ្នកជាប់ពន្ធតាមរបបម៉ៅការស្ថិតក្នុងមណ្ឌលដែនដីរបស់ខ្លួន។ លក្ខណៈសម្បត្តិរបស់អ្នកជាប់ពន្ធមធ្យមពន្ធតាមរបបពិតដែលជាប្រព័ន្ធឆ្លើយប្រកាសពន្ធដោយអ្នកជាប់ពន្ធខ្លួនឯង និងរបបម៉ៅការត្រូវកំណត់ដោយបទប្បញ្ញត្តិដោយឡែក។

សាខាពន្ធដារសាខាខណ្ឌចំការមន មានការិយាល័យចំនុះចំនួន ០៤ គឺ៖

- ការិយាល័យសេវាអ្នកជាប់ពន្ធ និងចុះបញ្ជី
- ការិយាល័យចាត់ចែងលិខិតប្រកាស
- ការិយាល័យសវនកម្មពន្ធ
- ការិយាល័យបំណុលពន្ធ

តួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ការិយាល័យទាំង៤ ជាទូទៅដូចគ្នានឹងតួនាទី និងភារកិច្ចរបស់នាយកដ្ឋានគ្រប់គ្រងអ្នកជាប់ពន្ធដែរនិងមានតួនាទីនិងភារកិច្ចបន្ថែមក្នុងការគ្រប់គ្រងនិងប្រមូលពន្ធលើអ្នកជាប់ពន្ធតាមរបបម៉ៅការ និងប្រភេទពន្ធមួយចំនួនទៀត។ តួនាទី និងភារកិច្ចបន្ថែម មានជាអាទិ៍៖

1. ការិយាល័យសេវាអ្នកជាប់ពន្ធ និងចុះបញ្ជីមានតួនាទី និងភារកិច្ចបន្ថែមគឺ៖ ប្រមូលពន្ធតែមប្រើប្រាស់ និងពន្ធមធ្យោបាយលើយានយន្តគ្រប់ប្រភេទ ពន្ធល្បួលផ្ទះ ដី
 2. ការិយាល័យចាត់ចែងលិខិតប្រកាស មានតួនាទី និងភារកិច្ចបន្ថែមគឺ៖ ធ្វើការកំណត់លើអ្នកជាប់ពន្ធក្នុងរបបម៉ៅការ
 3. ការិយាល័យសវនកម្មពន្ធ មានតួនាទី និងភារកិច្ចបន្ថែមគឺ៖ អាចធ្វើសវនកម្មទៅលើអ្នកជាប់ពន្ធក្នុងរបបម៉ៅការក្នុងករណីចាំបាច់
 4. ការិយាល័យបំណុលពន្ធ មានតួនាទី និងភារកិច្ចបន្ថែមគឺ៖ ប្រមូលប្រាក់ពន្ធរបស់អ្នកជាប់ពន្ធ និងបង់ប្រាក់ពន្ធទៅរតនាគារ ឬធនាគារចុះបញ្ជីការគណនេយ្យ និងគ្រប់គ្រងស្ថិតិគ្រប់ប្រភេទពន្ធ។
- ភារកិច្ចទាំងឡាយណាដែលពាក់ព័ន្ធ និងសម្បត្តិរបស់នាយកដ្ឋានឬអង្គភាពជំនាញដទៃសាខាពន្ធដារខណ្ឌនីមួយៗក្នុងរាជធានីភ្នំពេញត្រូវសហការជាមួយអង្គភាពពាក់ព័ន្ធទាំងនោះសុំគោលការណ៍ថ្នាក់ដឹកនាំអគ្គនាយកដ្ឋានដើម្បីរួមគ្នាដោះស្រាយ ។

៣.២ ដំណើរការនៃប្រមូលពន្ធនៅតម្លៃបន្ថែមរបស់ពន្ធដារខណ្ឌចំការមន

កាលពីមុនអ្នកជាប់ពន្ធតាមរបបស្វ័យប្រកាសទាំងអស់ធ្វើការបង់ប្រាក់ពន្ធ និងស្នើសុំទម្រង់លិខិតប្រកាសពន្ធ នៅតាមសាខាពន្ធដារខណ្ឌរៀងៗខ្លួន។ ប៉ុន្តែដោយមានភាពលំបាកពេកសម្រាប់មន្ត្រីពន្ធក៏ដូចជា អ្នកជាប់ពន្ធរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានធ្វើកំណែទម្រង់មួយចំនួនដល់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុដោយធ្វើការផ្លាស់ប្តូរនីតិវិធីក្នុងការប្រមូលពន្ធ-អាករ និងការដាក់លិខិតប្រកាសពន្ធផ្សេងៗឱ្យមានលក្ខណៈទំនើប និងងាយស្រួលសម្រាប់អ្នកជាប់ពន្ធនៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

➢ ការប្រមូលប្រាក់អាករ

ការប្រមូលប្រាក់អាករ នាពេលបច្ចុប្បន្ន ក៏ដូចជាការប្រមូលប្រាក់ពន្ធដទៃទៀតដែរ គឺអ្នកជាប់ពន្ធទាំងអស់ត្រូវធ្វើការគណនាពន្ធដោយខ្លួនឯង បំពេញលិខិតប្រកាសបង់ពន្ធ ហើយធ្វើការបង់នៅតាមធនាគារដើម្បីផ្តល់សុវត្ថិភាពដល់ថវិការដ្ឋ។

❖ ជម្រើសទី១

ដើម្បីមានភាពងាយស្រួល និងឆាប់រហ័សទាន់ចិត្តអ្នកជាប់ពន្ធក៏អាចចូលទៅក្នុងគេហទំព័ររបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ www.tax.gov.kh ដោយស្វែងរកពាក្យ“ការប្រកាសបង់ប្រាក់ពន្ធ” ហើយអនុវត្តន៍ តាមលំដាប់លំដោយ និងការណែនាំនៅក្នុងគេហទំព័រដូចខាងក្រោម៖

- បំពេញការិយបរិច្ឆេទនៃការបង់ពន្ធរបស់ខ្លួន (ខែ ឆ្នាំ ពីថ្ងៃ ដល់ថ្ងៃ) ឧទាហរណ៍៖ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០១៨ ចាប់ពីថ្ងៃទី០១ ដល់ថ្ងៃទី៣១
- ជ្រើសរើសប្រភេទពន្ធ និងបំពេញចំនួនទឹកប្រាក់ពន្ធដែលត្រូវបង់តាមប្រភេទពន្ធនីមួយៗដូចក្នុងលិខិតប្រកាស
- ជ្រើសរើសកម្រៃសេវាផ្សេងៗ និងបំពេញទឹកប្រាក់ដែលត្រូវបង់(ប្រសិនបើមាន)។
- ត្រូវបំពេញចំនួនទំព័រនៃទម្រង់លិខិតប្រកាសនីមួយៗ
- នៅពេលបំពេញរួចត្រូវបោះពុម្ព (Print) លិខិតស្នើសុំបង់ប្រាក់ពន្ធចេញពីប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងដែលមាន Barcode សម្រាប់សម្គាល់ចេញពីម៉ាស៊ីនបោះពុម្ព (Printer) ហើយអ្នកជាប់ពន្ធអាចយកលិខិតនេះ

ទៅបង់ពន្ធនៅធនាគារណាមួយដែលទទួលបន្ទុកទទួលប្រាក់បង់ពន្ធ។

❖ ជម្រើសទី២

ក្នុងករណីអ្នកជាប់ពន្ធមិនសូវចេះប្រើប្រាស់កុំព្យូទ័រ និងប្រព័ន្ធ Online អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវទៅធនាគារ ណាមួយទទួលបន្ទុកទទួលប្រាក់បង់ពន្ធ ហើយអនុវត្តតាមជំហាននីមួយៗដូចខាងក្រោម៖

- បំពេញទម្រង់បង់ប្រាក់ពន្ធ (Form101) នូវប្រភេទពន្ធ និងចំនួនទឹកប្រាក់ពន្ធដែលត្រូវបង់តាមប្រភេទពន្ធនីមួយៗដូចក្នុងលិខិតប្រកាស
- ដាក់ទម្រង់បង់ប្រាក់ពន្ធ (Form101) ដែលបំពេញរួចជូនរដ្ឋមន្ត្រីធនាគារដើម្បីបង់ប្រាក់ពន្ធ។ ធនាគារចំនួនបីដែលមានការទទួលខុសត្រូវក្នុងការប្រមូលពន្ធជូនដល់រដ្ឋមានដូចជា ៖ ធនាគារអេស៊ីលីដា ធនាគារកាណាឌីយ៉ា ក.អ និងធនាគារវឌ្ឍនៈ។

តារាង៖ លេខគណនីធនាគាររបស់សាខាពន្ធដារខណ្ឌចំការមននៅតាមធនាគារនីមួយៗ

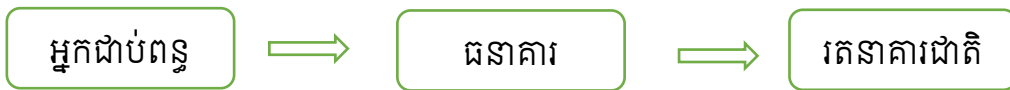
ធនាគារ	លេខគណនី	ប្រភេទឈ្មោះគណនី
អេស៊ីលីដា ភីអិលស៊ី	2900-01677788-1-8	ប្រាក់ពន្ធ-អាករគ្រប់ប្រភេទ
	2900-01677777-1-7	ប្រាក់ពន្ធលើអចលនទ្រព្យ
	2900-01655555-1-5	ប្រាក់ទោសទណ្ឌ
កាណាឌីយ៉ា ក.អ	0010002196676	ប្រាក់ពន្ធ-អាករគ្រប់ប្រភេទ
	0010002196692	ប្រាក់ពន្ធលើអចលនទ្រព្យ
	0010002196684	ប្រាក់ទោសទណ្ឌ
ធនាគារវឌ្ឍនៈ	050-01-77-00-0801-9	ប្រាក់ពន្ធ-អាករគ្រប់ប្រភេទ
	050-01-77-00-0802-0	ប្រាក់ពន្ធលើអចលនទ្រព្យ
	050-01-77-00-0804-2	ប្រាក់ទោសទណ្ឌ

ក្រោយពេលទទួលប្រាក់ពន្ធគ្រប់ចំនួនរួចហើយ ភាគីធនាគារ ត្រូវបោះពុម្ព (Print) បង្កាន់ដៃបញ្ជាក់ការបង់ប្រាក់ពន្ធ (Tax Payment Receipt) ចេញពីប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ដែលមាន៣សន្លឹកគឺ៖ សន្លឹកទី១ ពណ៌ស សម្រាប់មន្ត្រីពន្ធដាររក្សាទុក សន្លឹកទី២ ពណ៌ផ្កាឈូកសម្រាប់ប្រគល់ឱ្យអ្នកជាប់ពន្ធ និងសន្លឹកទី៣ ពណ៌លឿង សម្រាប់ធនាគារ។

លើសពីនេះទៅទៀត តាមរយៈកំណែទម្រង់ថ្មី ខាងអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារបានផ្តល់នូវសេចក្តីទុកចិត្តដល់សហគ្រាស ដែលជាអ្នកជាប់ពន្ធដោយការជូនដំណឹងដោយស្វ័យប្រវត្តិ (Automate and generate SMS & Email) តាមរយៈការផ្ញើសារ ឬតាម Email បញ្ជាក់ថាសហគ្រាសនោះបានបង់ប្រាក់ពន្ធ និងកាលបរិច្ឆេទ ដែលបានចែងក្នុងបង្កាន់ដៃបញ្ជាក់ការទទួលប្រាក់ពន្ធ បើសិនជាអ្នកជាប់ពន្ធដែលត្រូវជាម្ចាស់របស់

សហគ្រាសបានផ្តល់លេខទូរសព្ទ និង Email មកអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារបានត្រឹមត្រូវ។ ចំណែកឯប្រភេទពន្ធនីមួយៗនិងទឹកប្រាក់សរុប គឺមានលម្អិតនៅក្នុងបង្កាន់ដៃបញ្ជាក់ការទទួលប្រាក់ពន្ធដែលចេញជាផ្លូវការ។

រូបភាពទី៣៖ លំហូរនៃទឹកប្រាក់ពន្ធចូលថវិការជាតិ

រូបភាពខាងលើមានអត្ថន័យដូចខាងក្រោម៖

គំនូសបំព្រួញទី១៖ អ្នកជាប់ពន្ធ ធ្វើការបង់ប្រាក់ នៅធនាគារទទួលបន្ទុកប្រមូលប្រាក់ពន្ធនីមួយៗ។

គំនូសបំព្រួញទី២៖ ក្រោយពីទទួលបានការបង់ប្រាក់ពន្ធ-អាករ ធនាគារធ្វើការផ្ទេរនូវទឹកប្រាក់ទាំងអស់ទៅរតនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ដើម្បីទុកជាថវិការដ្ឋ សម្រាប់ការចំណាយផ្សេងៗ។

➢ **នីតិវិធីក្នុងការទទួលលិខិតប្រកាស**

ក្រោយពីទទួលបានបង្កាន់ដៃបញ្ជាក់ការបង់ប្រាក់ពន្ធហើយអ្នកជាប់ពន្ធត្រូវភ្ជាប់បង្កាន់ដៃនេះ (សន្លឹកពណ៌ស សម្រាប់មន្ត្រីពន្ធដារ) ជាមួយលិខិតប្រកាសពន្ធដែលមានចុះហត្ថលេខា និងត្រាត្រឹមត្រូវ និង ឯកសារពាក់ព័ន្ធនានា ដាក់ជូនមន្ត្រីទទួលលិខិតប្រកាស នៅតាមអង្គភាពពន្ធដារទទួលបន្ទុក។

អង្គភាពពន្ធដារទទួលបន្ទុកនីមួយៗមានវិធីសាស្ត្ររៀងៗខ្លួនក្នុងការគ្រប់គ្រង ដើម្បីឱ្យការទទួលលិខិតប្រកាសពន្ធមានភាពងាយស្រួល និងត្រឹមត្រូវ។

ដោយសារចំនួនក្រុមហ៊ុនដែលចុះបញ្ជីស្ថិតនៅ ក្រោមការគ្រប់គ្រង របស់សាខាពន្ធដារខណ្ឌចំការមន មានចំនួនច្រើនរហូតដល់ជាង ៧,០០០ក្រុមហ៊ុន បានធ្វើឱ្យ ថ្នាក់ដឹកនាំនៃការិយាល័យចាត់ចែងទទួលលិខិត ប្រកាសធ្វើការបែងចែកមន្ត្រីគ្រប់គ្រង និងទទួលលិខិតប្រកាសទៅតាមវិស័យដើម្បីផ្តល់ភាពងាយស្រួលដល់ ការគ្រប់គ្រង និងការប្រមូលការព័ត៌មាន។

- ក្រុមទី១៖ ធ្វើការទទួល និងពិនិត្យសារពើពន្ធក្នុងវិស័យ អាជ្ញាធរមិន សណ្ឋាគារ ផ្ទះសំណាក់ ភោជនីយដ្ឋាន ក្លឹបកំសាន្ត និងសេវាកម្មដទៃទៀត។

- ក្រុមទី២៖ ទទួល និងពិនិត្យលិខិតប្រកាសសារពើពន្ធក្នុងវិស័យ អារហ៍ណ-នីរហ៍ណ

- ក្រុមទី៣៖ ទទួល និងពិនិត្យលិខិតប្រកាសសារពើពន្ធក្នុងវិស័យកសិកម្ម សេវាកម្មសាងសង់ និងស្ថាបត្យកម្ម ផលិតកម្មស្រាវជ្រាវរុករករ៉ែ សេវាកម្មទេសចរណ៍ ព័ត៌មានវិទ្យា ពិគ្រោះយោបល់ ផ្សព្វផ្សាយ ពាណិជ្ជកម្ម ការិយាល័យតំណាង សាលារៀន និងអង្គការ សមាគមន៍នានា

VAT ត្រូវបានបូកបញ្ចូលនៅក្នុងថ្លៃលក់របស់ផលិតផលទំនិញ សេវារបស់អ្នកប្រើប្រាស់ជាអ្នកទទួលរងពន្ធ តែចំពោះប្រភេទទំនិញសម្រាប់នាំចេញ ត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាលលើកលែង អាករលើតម្លៃបន្ថែមអតិប (VAT) ឬជាអាករផលរបបមួយដែលយកទៅលើដំណាក់កាលនីមួយៗនៃផលិតផលការចរាចរផលិតផលឬទំនិញ គឺចាប់តាំងពីពេលដែល វាជាការផ្គត់ផ្គង់ដើមរហូតដល់វាជាផលិតផលពាក់កណ្តាលសម្រេចហើយ និងចុងក្រោយបង្អស់គឺជាដំណាក់កាលប្រើប្រាស់។ បុគ្គលជាប់អាករ សំដៅដល់បុគ្គលដែលជាប់ពន្ធតាមរបបពិតហើយធ្វើការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករត្រូវបង់អាករលើការផ្គត់ផ្គង់អាករដែលបុគ្គលជាប់អាករឬអ្នកនាំចូលអនុវត្តន៍ដូចជាការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវាដោយបុគ្គលការដេកទំនិញយកមកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់

ខ្លួន ផ្តល់ជាអំណោយ ឬការផ្គត់ផ្គង់ក្រោមតម្លៃពិតនូវទំនិញ ឬសេវាការនាំចូលទំនិញមកក្នុងតំបន់ត្រួតពិនិត្យ តយនៃ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

អាករលើតម្លៃបន្ថែម គឺអាករកំណត់ទៅលើការចំណាយទិញទៅលើរបស់ប្រើប្រាស់អាករប្រមូលពី ការប្រកបអាជីវកម្មឬការនាំចូល។

ការប្រកបអាជីវកម្មភាគច្រើនទាក់ទិនទៅនឹង ការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញសេវា។ ការប្រកបអាជីវកម្មទាំង នោះត្រូវជាប់អាករលើតម្លៃបន្ថែមប្រសិនបើការផ្គត់ផ្គង់៖

- ធ្វើឡើងនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- ធ្វើឡើងដោយបុគ្គលជាប់អាករ
- ធ្វើឡើងក្នុងដំណាក់កាលប្រកបអាជីវកម្ម ឬដំណាក់កាលពង្រីកអាជីវកម្ម
- គ្មានការបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ថាមិនជាប់អាករ ឬជាប់អាករតាមអត្រា០%

ការផ្គត់ផ្គង់គឺធ្វើឡើងដោយបុគ្គលដែលជាប់អាករនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលមិនមែនជា ការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករហៅថាការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករ។

បុគ្គលជាប់អាករ គឺជារូបវន្តបុគ្គលឬក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធ ក្រុមមហាជនឬបុគ្គលណាមួយដែល មានផលរបរបានមកពីការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករលើសពីកំរិតអប្បបរមានៃផលរបរត្រូវចុះបញ្ជីត្រូវទៅចុះបញ្ជី អាករលើតម្លៃបន្ថែម។

អាករលើតម្លៃបន្ថែមដែលត្រូវដល់កំណត់ និងត្រូវបង់នៅពេលផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ និងសេវាជាពេល ដែលអ្នកលក់ត្រូវចេញវិក្កយបត្រហើយវិក្កយបត្រអាករលើតម្លៃបន្ថែមត្រូវចេញយ៉ាងយឺតបំផុត ៧ថ្ងៃក្រោយ ការបញ្ជូនទំនិញឬការបំពេញសេវាក្រោយការទូទាត់ក្នុងករណីដែលការទូទាត់ធ្វើឡើងមុនការបញ្ជូនទំនិញ ឬ បំពេញសេវា។

អ្នកជាប់ពន្ធអាករតម្រូវឱ្យចេញវិក្កយបត្រ (Commercial Invoice) ឬ (VAT Invoice) ដែលនៅ ក្នុងវិក្កយបត្រនេះត្រូវមានព័ត៌មានដូចខាងក្រោម៖

- ឈ្មោះសហគ្រាស អាសយដ្ឋាន និងអត្តសញ្ញាណកម្មសារពើពន្ធរបស់អ្នកលក់ ឬ អ្នកផ្គត់ផ្គង់
- លេខរៀងវិក្កយបត្រតាមលំដាប់ និងកាលបរិច្ឆេទចេញវិក្កយបត្រ និងអាសយដ្ឋានរបស់អ្នកទិញ
- ឈ្មោះ និងបរិយាយមុខទំនិញសេវា បរិមាណ និងថ្លៃ
- តម្លៃរួមបញ្ចូលទាំងអាករនានានៃទំនិញនីមួយៗ
- ហត្ថលេខា និងឈ្មោះរបស់អ្នកលក់។

អាករនេះត្រូវប្រមូលពីបុគ្គលដែលបានចុះបញ្ជីនៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្មដែលមានលេខចុះបញ្ជីដែល ជាលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអតិបត្តិ និងមានវិញ្ញាបនបត្រអាករលើតម្លៃបន្ថែម បុគ្គលដែលចុះបញ្ជីតាមបែបបទ នេះត្រូវមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រាក់អាករទាំងអស់ចាប់តាំងពីកាលបរិច្ឆេទដែលបុគ្គលនោះមកធ្វើការ ចុះបញ្ជី។

បុគ្គលជាប់អាករត្រូវធ្វើការចុះបញ្ជី សម្រាប់អាករលើតម្លៃបន្ថែម ដោយការស្រេចចាប់ក្នុងរយៈពេល ៣០ថ្ងៃក្រោយថ្ងៃដែលបុគ្គលនោះក្លាយជាបុគ្គលជាប់អាករ។ ចំពោះបុគ្គលដែលតម្រូវឱ្យធ្វើការចុះបញ្ជីហើយ ដែលមិនបានធ្វើការចុះបញ្ជីរដ្ឋបាលសារពើពន្ធអាចធ្វើការចុះបញ្ជីបុគ្គលនោះចាប់តាំងពីពេលដែលបុគ្គល

នោះត្រូវមកធ្វើការចុះបញ្ជី។ បុគ្គលដែលត្រូវបានចុះបញ្ជីតាមបែបនេះត្រូវមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រាក់ អាករទាំងអស់ចាប់តាំងពីកាលបរិច្ឆេទដែលបុគ្គលនោះត្រូវមកធ្វើការចុះបញ្ជី។ បើសិនជាបុគ្គលជាប់អាករ ណាមួយដែលបានចុះបញ្ជីតាមមាត្រានេះយល់ឃើញថាខ្លួនមិនត្រូវជាបុគ្គលជាប់អាករសម្រាប់ឆ្នាំចរន្តនិងឆ្នាំ បន្ទាប់ទេបុគ្គលនោះអាចដាក់ពាក្យសុំលុបការចុះបញ្ជីវិញ។ ក្រុមហ៊ុនដើមទុនអ្នកនាំចេញអ្នកនាំចូល និង សហគ្រាសវិនិយោគទាំងអស់ត្រូវមានកាតព្វកិច្ចចុះបញ្ជីលើតម្លៃបន្ថែមចាប់ពីថ្ងៃចាប់ផ្តើមប្រកបអាជីវកម្ម បុគ្គលណាដែលបានបង្កើតសហគ្រាសអាជីវកម្ម ឬមានបំណងបង្កើតសហគ្រាសអាជីវកម្មប្រសិនបើមាន ឬ រំពឹងថា និងមានផលបេរជាប់អាករក្នុងរយៈពេលបីខែប្រតិទិនជាប់គ្នាលើសពី ១២៥លានរៀលសម្រាប់ការ ផ្គត់ផ្គង់ទំនិញនិងលើសពី ៦០លានរៀលសម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់សេវាបុគ្គលនោះអាចធ្វើការស្នើសុំចុះបញ្ជីអាករ តម្លៃបន្ថែមបាន។ ម្យ៉ាងវិញទៀតមានរយៈពេលដូចគ្នានេះបុគ្គលណាដែលមានផលបេរជាប់អាករបានមកពី ការចុះកិច្ចសន្យាជាមួយរដ្ឋលើសពី ៣០លានរៀលបុគ្គលនោះត្រូវតែចុះបញ្ជីអាករលើតម្លៃបន្ថែម។ ផលបេរ ជាប់អាករ គឺជាចំណូលដុលររបស់អាជីវកម្មដោយមិនគិតបញ្ចូលអាករលើតម្លៃបន្ថែម និងចំណូលពីការផ្គត់ ផ្គង់មិនជាប់អាករដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៥៧ នៃច្បាប់សារពើពន្ធ។

សម្រាប់គោលដៅនៃការចុះបញ្ជីអាករលើតម្លៃបន្ថែមពាក្យ “បុគ្គល សំដៅដល់៖

- សហគ្រាសឯកបុគ្គល
- ក្រុមហ៊ុនសហកម្មសិទ្ធិ
- ក្រុមហ៊ុនឯកជន
- ក្រុមហ៊ុនមហាជន
- ក្រុមអាជីវកម្ម
- ភ្លីប ឬ សមាគម។ល។

ពាក្យ សហគ្រិនអាជីវកម្ម សំដៅដល់អាជីវកម្មគ្រប់ប្រភេទដូចជា៖

ក. អាជីវកម្មធម្មតា : ហាងលក់ទំនិញអ្នកម៉ៅការអ្នកផលិតអ្នកលក់ដុំអ្នកផ្តល់សេវាផ្សេងៗ។

ខ. ការធ្វើអាជីវកម្មនិងវិជ្ជាជីវៈ : ស្ថាបត្យករវិស្វករ គណនេយ្យករ មេធាវី។ល។

នៅថ្ងៃពុធ០៣រោចខែអស្សុជឆ្នាំកុរឯកស័កព.ស.២៥៦៣ ត្រូវនឹងថ្ងៃទី១៦ ខែតុលាឆ្នាំ ២០១៩ នៅអគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជាមានប្រារព្ធកិច្ចប្រជុំបូកសរុបការងារគយ និងរដ្ឋាករក្នុងរយៈពេល ៩ ខែឆ្នាំ២០១៩ ក្រោមអធិបតីភាពឯកឧត្តមបណ្ឌិត គុណ ញឹម ប្រតិភូរាជរដ្ឋាភិបាលទទួលបន្ទុកជាអគ្គនាយក ដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា ដោយមានការចូលរួមពីថ្នាក់ដឹកនាំគ្រប់ជាន់ថ្នាក់នៃអគ្គនាយកដ្ឋានគយ ហើយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា។ ឯកឧត្តមបណ្ឌិត គុណ ញឹម បានគូសបញ្ជាក់ថាសម្រាប់ ៩ខែ ឆ្នាំ២០១៩ ចំណុចសរុបមានប្រមាណជាង ៩.៧ ទ្រីលានរៀល (ប្រមាណ២,៣៩១លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក) កើន ឡើងប្រមាណ ៣៥% ធៀបរយៈពេលដូចគ្នាឆ្នាំ២០១៨ ។ លទ្ធផលចំណូលនេះប្រមាណជា ១០៦% នៃ ផែនការឆ្នាំដែលកំណត់ដោយច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៩។ បើប្រៀបធៀបរយៈពេល ដូចគ្នាឆ្នាំ២០១៨ លទ្ធផលចំណូលតាមប្រភេទពន្ធនិងអាករសំខាន់ៗ ដែលប្រមូលដោយគយមានកំណើន គួរឱ្យកត់សម្គាល់ក្នុង នោះពន្ធគយ (ពន្ធនាំចូល)មានកំណើនជិត៣៨%អាករពិសេសកើនប្រមាណ៣៩% និងអាករលើតម្លៃបន្ថែម (VAT) កើនជាង ៣២%។ គួរបញ្ជាក់ថាមុខទំនិញជាប្រភេទចំណូលសំខាន់ៗរួម

មាន (១) យានយន្តនិង គ្រឿងចក្រគ្របដណ្តប់ប្រមាណជាង ៥២% នៃចំណូលសរុប (២) ប្រេងឥន្ធនៈ និងថាមពលប្រមាណជាត ១៧% នៃចំណូលសរុប និង (៣) ទំនិញចម្រុះ និងគ្រឿងសំណង់មានប្រមាណ ២៩.៥% នៃចំណូលសរុប។ លទ្ធផលដ៏ល្អប្រសើរនេះគឺ បានមកដោយសារកម្ពុជាមានស្ថិរភាពនយោបាយ ការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់របស់ អគ្គនាយកដ្ឋានស្របតាមគោលនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រកែទម្រង់មុត ស្រួចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចផ្ទៃក្នុងរបស់អង្គភាពគយ និងការយល់ដឹងកាន់តែទូលាយ ក្នុងការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចពន្ធអាកររបស់ធុរជនពាក់ព័ន្ធ។

ដើម្បីឱ្យការប្រមូលពន្ធនិងអាករឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព និងទទួលបានលទ្ធផលកាន់តែប្រសើរ បន្ថែមទៀត ឯកឧត្តមប្រតិភូបានណែនាំឱ្យមន្ត្រីគយនិងរដ្ឋាករខំប្រឹងប្រែងឱ្យអស់ពីកម្លាំងកាយចិត្តក្នុងការ បំពេញភារកិច្ចប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវវិជ្ជាជីវៈ និងបានរំលឹកមតិណែនាំដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ឯកឧត្តមអគ្គ បណ្ឌិតសភាចារ្យឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុនាកិច្ចប្រជុំបូកសរុបលទ្ធផលជា ការងារគយនិងរដ្ឋាករប្រចាំឆមាសទី១ឆ្នាំ២០១៩ កន្លងមក។ លើសពីនេះឯកឧត្តមប្រតិភូបានណែនាំបន្ថែម ដោយសង្កត់ធ្ងន់និងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ជាប្រចាំលើការងារជំនាញសំខាន់ៗមួយចំនួនដូចជាការពង្រឹង ប្រសិទ្ធភាពនៃការងារបច្ចេកទេសគយអនុវត្តបន្តដូចភ្ញៀវលើការងារបង្ការ និងបង្ក្រាបអំពើរំលោភ និងបន្ត ពន្ធ ការធ្វើសញ្ញាកម្មវិធីគយ និងកែលម្អសេវាគយបន្ថែមទៀត ការអនុវត្តពិន័តិវិធីបំពេញបែបបទគយមុន ពេលទំនិញមកដល់ជំរុញបញ្ចប់យុទ្ធសាស្ត្រនៃការអនុវត្តច្បាប់ និងយុទ្ធសាស្ត្រប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងការកសាងផែនការសកម្មភាពឆ្នាំ ២០២០ ជាដើម។

៣.២.១ វិធីសាស្ត្រនៃការគណនាអាករលើតម្លៃបន្ថែម

ការគណនាអាករលើតម្លៃបន្ថែម ដែលត្រូវបង់ជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ៖

- ប្រាក់អាករត្រូវបង់ = អាករលើធាតុចេញ - អាករលើធាតុចូល (VAT Output-VAT Input)
- អាករនិងត្រូវបង់ជូនរដ្ឋ (VAT Payable) ដែលកើតចេញពីអាករលើធាតុចេញធំជាងអាករលើធាតុ ចូល (VAT Output > VAT Input)
- ឥណទានអាករដែលយោងទៅកាត់កងនៅការិយក្រោយ (VAT Credit Carry Forward) កើតចេញ ពីអាករលើធាតុចេញតូចជាងអាករលើធាតុចូល (VAT Output < VAT Input)
- ប្រាក់អាករដែលបានបង់នៅពេលនាំចូលទំនិញឬប្រាក់អាករដែលបានបង់នៅពេលទិញទំនិញ ឬសេវា សម្រាប់ប្រកបអាជីវកម្មហៅថា “អាករលើធាតុចូល” (VAT Input)
- ប្រាក់អាករដែលបានគិតពីអតិថិជនពីការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវា ហៅថា “អាករលើធាតុចេញ” (VAT Output)

ការគណនាពន្ធនិងអាករលើទំនិញនាំចូល នាំចេញព្រោះថាការនាំចេញនាំចូលនេះ គឺជាសកម្មភាព យ៉ាងចម្បងមួយនៃវិស័យពាណិជ្ជកម្ម។ ចង់ដឹងថាពន្ធនិងអាករលើទំនិញនាំចូល នាំចេញត្រូវបានគណនា យ៉ាងដូចម្តេចសូមមើលវិធីសាស្ត្រខាងក្រោម៖

ក. ចំពោះទំនិញទូទៅ

ការគណនាប្រាក់ពន្ធអាករត្រូវគណនាតាមលំដាប់លំដោយជាដំបូងត្រូវគណនាពន្ធនាំចូល អាករ ពិសេស(បើមាន) និងអាករលើតម្លៃបន្ថែម។

- ពន្ធនាំចូល = តម្លៃគិតពន្ធគយ x អត្រាពន្ធនាំចូល
- អាករពិសេស = (តម្លៃគិតពន្ធគយ + ពន្ធនាំចូល) x អត្រាអាករពិសេស
- អាករលើតម្លៃបន្ថែម = (តម្លៃគិតពន្ធគយ+ពន្ធនាំចូល) x ១០% (ចំពោះទំនិញទូទៅមិនជាប់អាករពិសេស) ឬ=(តម្លៃពន្ធគយ+ពន្ធនាំចូល + អាករពិសេស) x ១០% (ចំពោះទំនិញទូទៅ)
- ប្រាក់ពន្ធនិងអាករសរុប=ពន្ធនាំចូល+អាករលើតម្លៃបន្ថែម (ចំពោះទំនិញទូទៅមិនជាប់អាករពិសេស) ឬ = ពន្ធនាំចូល + អាករពិសេស + អាករលើតម្លៃបន្ថែម (ចំពោះទំនិញទូទៅជាប់អាករពិសេស) ។ **ឧទាហរណ៍** ក្រុមហ៊ុន A នាំចូលស្រាបៀរចំនួន 20 កេសដែលមានតម្លៃគិតពន្ធគយស្មើ 4 លានរៀល តើប្រាក់ពន្ធនិងអាករសរុបដែលត្រូវបង់ស្មើប៉ុន្មាន ?

ចម្លើយ ការនាំចូលស្រាបៀរត្រូវជាប់ពន្ធនាំចូលតាមអត្រា 35% អាករពិសេស25% និងអាករលើតម្លៃបន្ថែម 10%។

ការគណនាប្រាក់ពន្ធ និងអាករ មានដូចខាងក្រោម

1. ពន្ធនាំចូល = $4,000,000 \times 35\% = 1,400,000$ រៀល
2. អាករពិសេស = $(4,000,000+1,400,000) \times 25\% = 1,350,000$ រៀល
3. អាករលើតម្លៃបន្ថែម = $(4,000,000+1,400,000+1,350,000) \times 10\% = 3,425,000$ រៀល។

ដូចនេះ ប្រាក់ពន្ធ និងអាករសរុបដែលត្រូវបង់ = $1,400,000+1,350,000+3,425,000$ រៀល។

ខ. ចំពោះប្រេងសាំង ឬម៉ាស៊ូត

ការគណនាប្រាក់ពន្ធ អាករ ត្រូវគណនាតាមលំដាប់លំដោយជាដំបូងត្រូវគណនាពន្ធនាំចូលអាករលើតម្លៃបន្ថែម អាករពិសេសនិងអាករលើតម្លៃបន្ថែម

- ពន្ធនាំចូល = តម្លៃគិតពន្ធគយ x អត្រាពន្ធនាំចូល
- អាករបន្ថែម = បរិមាណ (ចំនួនលីត្រ) x 0.02\$ x អាត្រាប្តូរប្រាក់ (ចំពោះប្រេងសាំង) ឬ = បរិមាណ (ចំនួនលីត្រ) x 0.04\$ x អាត្រាប្តូរប្រាក់ (ចំពោះប្រេងម៉ាស៊ូត)
- អាករពិសេស = (តម្លៃគិតពន្ធគយ + ពន្ធនាំចូល + អាករបន្ថែម) x អត្រាអាករពិសេស
- អាករលើតម្លៃបន្ថែម = (តម្លៃគិតពន្ធគយ + ពន្ធនាំចូល + អាករបន្ថែម + អាករពិសេស) X 10%

ប្រាក់ពន្ធនិងអាករសរុប ពន្ធនាំចូល + អាករបន្ថែម+ អាករពិសេស+ អាករលើតម្លៃបន្ថែម

ឧទាហរណ៍: ក្រុមហ៊ុនB នាំចូលប្រេងសាំង100លីត្រដែលមានតម្លៃគិតពន្ធគយស្មើ250,000រៀល។

តើប្រាក់ពន្ធនិងអាករសរុបដែលត្រូវបង់ស្មើនឹងប៉ុន្មាន ?ដោយដឹងថាអត្រាប្រាក់ 1\$ = 4,000រៀល។

ចម្លើយ: ការនាំចូលប្រេងសាំង ត្រូវជាប់ពន្ធនាំចូលតាមអត្រា 35% អាករបន្ថែម 0.02\$ ក្នុង1លីត្រ អាករពិសេស 33.33% និងអាករលើតម្លៃបន្ថែម 10%។

ការគណនាប្រាក់ពន្ធនិងអាករ មានដូចខាងក្រោម៖

- ពន្ធនាំចូល = $250,000 \times 35\% = 87,500$ រៀល
- អាករបន្ថែម = $100 \times 0.02 \times 4,000 = 8,000$
- អាករពិសេស = $(250,000 + 87,500 + 8,000) \times 33.33\% = 115,155.15$ រៀល
- អាករលើតម្លៃបន្ថែម = $(250,000+ 87,500+ 8,000+115,155.15) \times 10\% = 46,065.52$ រៀល។

ដូចនេះប្រាក់ពន្ធនិងអាករសរុបដែលត្រូវបង់ = $87,500+8,000+115,155.15+46,065.5=256,721$ រៀល។

៣.២.២ វិធីសាស្ត្រនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែម

ការប្រមូលពន្ធ និងអាករនៅក្នុងសាខាខណ្ឌចំការមនត្រូវបានធ្វើឡើងជាប្រចាំខែលើអ្នកជាប់អាករ ទាំងអស់នៅក្នុងខណ្ឌចំការមននៅក្នុងការប្រកាសពន្ធអ្នកជាប់ពន្ធអាករលើតម្លៃបន្ថែមត្រូវដាក់លិខិតប្រកាស អាករលើតម្លៃបន្ថែមសម្រាប់ខែនីមួយៗជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធយ៉ាងយឺតយ៉ាវត្រឹមថ្ងៃទី ២០នៃខែបន្ទាប់ ហើយត្រូវបង់ប្រាក់អាករទៅតាមចំនួនដែលប្រកាសនៅពេលដាក់លិខិតប្រកាសនោះ។

បើសិនជាអាករលើធាតុចូលដែលបុគ្គលជាប់អាករបានបង់មានចំនួនខ្ពស់ជាងអាករលើធាតុចូល ចេញដែលបុគ្គលនោះប្រមូលសំរាប់ខែណាមួយនោះ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធអាចបង្វិលសងនូវឥណទានអាករ លើធាតុចូលលើសប្រចាំខែតាមការស្នើសុំរបស់បុគ្គលជាប់អាករដែលមានសកម្មភាពនាំចេញជាសំខាន់ហើយ ប្រសិនបើបុគ្គលនោះបានបង្ហាញឯកសារបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ក្នុងការនាំចេញហើយនឹងបានប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវ នូវកាតព្វកិច្ចកាន់បញ្ជីការ និងឯកសារផ្សេងទៀត។

បើសិនជាបុគ្គលជាប់អាករមានឥណទានអាករលើធាតុចូលលើសចាប់ពី ៣ខែឡើងទៅបុគ្គលនោះ អាចដាក់ពាក្យសុំបង្វិលសងប្រាក់អាករនៅដំណាច់ខែទី៣ ឬនៅក្នុងខែណាមួយជាបន្តបន្ទាប់ទៀតដើម្បីឱ្យមាន តម្លៃអនុវត្តសម្រាប់ខែណាមួយ ពាក្យសុំត្រូវដាក់ស្នើសុំក្នុងរយៈពេល ២០ថ្ងៃក្រោយដំណាច់ខែទាំងនោះ។ ការទទួលខុសត្រូវចំពោះការប្រមូល និងការបង់អាករត្រូវបានកំណត់ដូចតទៅ៖

1. បុគ្គលជាប់អាករឬអ្នកនាំចូលមានកាតព្វកិច្ចត្រូវបង់អាករលើរាល់ការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករដែលបុគ្គល ជាប់អាករឬអ្នកនាំចូលបានអនុវត្ត។
2. លក្ខខណ្ឌពិសេសបញ្ជាក់អំពីការទទួលខុសត្រូវរបស់អ្នកទិញចំពោះប្រាក់អាករក្នុងករណីដែលអ្នក ផ្គត់ផ្គង់គ្មានធ្វើអាជីវកម្មនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាឬ ក្នុងករណីដែលមានឧបសគ្គផ្សេងទៀតដល់ ការប្រមូលប្រាក់អាករអំពីអ្នកផ្គត់ផ្គង់ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យ។
3. បុគ្គលណាមួយដែលធ្វើការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ និងសេវាកម្មក្នុងនាមម្ចាស់កម្មសិទ្ធិនិងមិនមានក្នុងឋានៈជា សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់នោះ។

៣.៣ នីតិវិធីនៃការស្នើសុំឥណទាន និងការស្នើសុំបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែម

ដើម្បីពង្រឹងការអនុវត្តយន្តការអាករលើតម្លៃបន្ថែម (អតប) ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព តម្លាភាព និងស័ក្តិសិទ្ធិ ភាពព្រមទាំងធានាការទូទាត់ថវិកាបង្វិលសងបានទាន់ពេលវេលាស្របតាមច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការ គ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំ អ្នកជាប់ពន្ធមធ្យម និងអ្នកជាប់ពន្ធធំ ត្រូវអនុវត្តន៍តាមការណែនាំដូចខាងក្រោម៖

១. នីតិវិធីនៃការស្នើសុំឥណទានអាករលើតម្លៃបន្ថែម ៖ ការស្នើសុំឥណទាន អតប ត្រូវធ្វើឡើងតាមរយៈ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងការដាក់លិខិតប្រកាសពន្ធអាជីវកម្មប្រចាំខែតាមអនុញ្ញាតដោយមានភស្តុតាងបញ្ជាក់ត្រឹម ត្រូវក្នុងនោះការទិញទំនិញ ឬសេវាក្នុងស្រុកត្រូវមានវិក្កយបត្រអាករ (ច្បាប់ដើម) ដែលមាននិទ្ទេសត្រឹមត្រូវ ដោយឡែកការនាំចូលត្រូវមានប្រតិវេទន៍គយនិងបង្កាន់ដៃបង់ប្រាក់ (ច្បាប់ដើម)។

ឥណទានអាករលើធាតុចូលត្រូវស្នើសុំក្នុងខែចំពោះតែការផ្គត់ផ្គង់ជាប់ អតប ឬការនាំចូលសម្រាប់ប្រើប្រាស់ ដើម្បីធ្វើការផ្គត់ផ្គង់ជាប់ អតប ប៉ុណ្ណោះ ចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធដែលមានសកម្មភាពអាជីវកម្មផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់ អតប មិនអាចស្នើសុំឥណទានអាករលើធាតុចូលបានឡើយ។

២. នីតិវិធីនៃការស្នើសុំបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែម ៖ អ្នកជាប់ពន្ធដែលមានឥណទានអាករលើធាតុចូលលើសចាប់ពី ៣ខែជាប់គ្នាឡើងទៅអាចធ្វើការស្នើសុំបង្វិលសង អតិប ក្នុងរយៈពេល ៣ខែ ឬ៦ខែ ឬយ៉ាងយូរ ១ឆ្នាំ។ ក្នុងករណីអ្នកជាប់ពន្ធបង្កើតឥណទានអាករលើធាតុចូលមិនបានស្នើសុំបង្វិលសងលើសពី១ឆ្នាំរយៈពេលបង្វិលសងរួចមានចែងក្នុងប្រកាសលេខ ៥៧៦ សហវ ប្រក ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ នឹងមិនត្រូវបានអនុវត្តឡើយ។ ការបង្វិលសងមិនត្រូវបានផ្តល់ជូននោះទេ ក្នុងករណីអ្នកជាប់ពន្ធបង្កើតឥណទានអាករលើធាតុចូលលើសពី ៣ឆ្នាំ (N3) ចំពោះឥណទានអាករលើធាតុចូលដែលមិនទាន់បានស្នើសុំបង្វិលសងមុនឆ្នាំ២០២០ អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវដាក់ពាក្យស្នើសុំមកអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារមិនឱ្យហួសពីដំណាច់ឆ្នាំ២០២៣នេះឡើយ។ ដើម្បីស្នើសុំបង្វិលសងអ្នកជាប់ពន្ធត្រូវធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពព័ត៌មានគណនីធនាគារ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពព័ត៌មានសហគ្រាសឱ្យបានទាន់ពេលវេលា (ករណីមានការប្រែប្រួលព័ត៌មាន) និងផ្តល់ឯកសារភស្តុតាង ឯកសារពាក់ព័ន្ធដល់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធ។ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារអាចព្យួរទុកការបង្វិលសង អតិប ជាបណ្តោះអាសន្ន ក្នុងករណីអ្នកជាប់ពន្ធមានជំពាក់បំណុលពន្ធ ឬបានទទួលរងនូវការកំណត់ពន្ធឡើងវិញ។

៣.៣.១ នីតិវិធីនៃការស្នើសុំឥណទាន

ដើម្បីស្នើសុំឥណទានអតិប អ្នកជាប់ពន្ធមធ្យមឬអ្នកជាប់ពន្ធធំ ត្រូវអនុវត្តដូចខាងក្រោម៖

- ក. ត្រូវស្នើសុំឥណទានអតិប តាមរយៈការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងការដាក់លិខិតប្រកាសពន្ធអាជីវកម្មប្រចាំខែតាមអនឡាញ (E-Filing) របស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ (អពជ)។
- ខ. ត្រូវស្នើសុំឥណទានអាករលើធាតុចូលក្នុងខែ ដែលទទួលបានការផ្គត់ផ្គង់ក្នុងស្រុក ឬការនាំចូលទំនិញ ដោយបុគ្គលជាប់អតិបក្នុងខែប៉ុណ្ណោះ។
- គ. ឥណទានអតិបត្រូវបានអនុញ្ញាតចំពោះតែការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អតិប ឬការនាំចូល សម្រាប់ប្រើប្រាស់ដើម្បីធ្វើការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អតិបប៉ុណ្ណោះ។ ដោយឡែកចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធដែលមានសកម្មភាពអាជីវកម្មផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករ មិនអាចស្នើសុំឥណទានអាករលើធាតុចូលបានឡើយ។
- ឃ. ឯកសារភស្តុតាងសម្រាប់ការស្នើសុំឥណទានអតិប មានជាអាទិ៍៖
 - ចំពោះការទិញទំនិញ ឬសេវាក្នុងស្រុក អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវមានវិក្កយបត្រអាករ(ច្បាប់ដើម)ដែលមាននិទ្ទេសត្រឹមត្រូវ ដូចមានចែងក្នុងប្រកាសលេខ ៧២៣ សហវ.ប្រក ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ស្តីពីវិធាននៃការប្រើប្រាស់វិក្កយបត្រ ដោយមិនអនុញ្ញាតឱ្យជាឥណទានអតិបឡើយ ចំពោះវិក្កយបត្រ ធម្មតា (Commercial Invoice)
 - ចំពោះការនាំចូល អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវមានប្រតិវេទន៍គយ និងបង្កាន់ដៃបង់ប្រាក់(ច្បាប់ដើម) ដែលមានបញ្ជាក់អំពីឈ្មោះ និងព័ត៌មានត្រឹមត្រូវរបស់សហគ្រាសស្នើសុំ។

៣.៣.២ ការស្នើសុំបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែម

ដើម្បីធានាឱ្យការបង្វិលសងអតិបប្រព្រឹត្តទៅបានឆាប់រហ័សមានតម្លាភាព និងធានាការទូទាត់បរិកាបង្វិលសងបានទាន់ពេលវេលាស្របតាមច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំអ្នកជាប់ពន្ធមធ្យមឬអ្នកជាប់ពន្ធធំដែលស្នើសុំបង្វិលសងអតិប ត្រូវអនុវត្តដូចខាងក្រោម ៖

ក. អ្នកជាប់ពន្ធដែលមានការនាំចេញជាសំខាន់ ឬចុះបញ្ជីជាសហគ្រាសវិនិយោគដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ និងបុគ្គលជាប់អាករដទៃទៀតដែលមានឥណទានអាករលើធាតុចូលលើស ចាប់ពី ៣ខែជាប់គ្នាឡើងទៅអាចធ្វើការស្នើសុំបង្វិលសងអតប ដោយត្រូវបោះពុម្ពពាក្យស្នើសុំបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែមតាមប្រព័ន្ធ E-Filing។ ដើម្បីទទួលបានការបង្វិលសងឆាប់រហ័ស អ្នកជាប់ពន្ធដែលមានឥណទានអាករលើធាតុចូលលើសអាករលើធាតុចេញ អាចធ្វើការស្នើសុំបង្វិលសង ក្នុងរយៈពេល៣ខែ ឬ៦ខែ ឬយ៉ាងយូរ ១ឆ្នាំ ដោយចៀសវាងការរក្សាទុកឥណទានអតបយោងបង្កើនប្រើប្រាស់ ដែលធ្វើឱ្យបង្កើនបន្ទុកដល់រដ្ឋបាលសារពើពន្ធ និងចំណាយពេលវេលាយក្នុងការពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់វិក្កយបត្រនិងឯកសារពាក់ព័ន្ធនានា។ ក្នុងករណីអ្នកជាប់ពន្ធបង្កើនទុកឥណទានអាករលើធាតុចូលមិនបានស្នើសុំបង្វិលសងលើសពី១ឆ្នាំ រយៈពេលបង្វិលសងដូចមានចែងក្នុងប្រកាសលេខ ៥៧៦ សហវ.ប្រក ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ស្តីពីយន្តការបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែមនឹងពុំត្រូវបានអនុវត្តឡើយ។

ខ. ការបង្វិលសងមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតផ្តល់ជូនទេ ក្នុងករណីអ្នកជាប់ពន្ធបង្កើនឥណទានអាករលើធាតុចូលលើសពីរយៈពេល ៣ ឆ្នាំ (N-3)។ ដោយឡែក ចំពោះឥណទានអាករលើធាតុចូលដែលមិនទាន់ស្នើសុំបង្វិលសងពីឆ្នាំមុនៗកន្លងមក(មុនឆ្នាំ២០២០) អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវដាក់លិខិតស្នើសុំបង្វិលសងមក អពជមិនត្រូវឱ្យហួសពីដំណាច់ ឆ្នាំ២០២៣នេះឡើយ ពុំនោះទេការបង្វិលសងនឹងមិនត្រូវបានផ្តល់ជូនឡើយ។ ម្យ៉ាងទៀតការបង្វិលសងអតបត្រូវបានអនុញ្ញាតផ្តល់ជូនចំពោះតែឥណទានអាករលើធាតុចូលទាំងឡាយណាដែលមានឯកសារភស្តុតាងគាំទ្រ និងទិន្នន័យនៃការប្រកាសបង់ពន្ធរបស់អ្នកផ្គត់ផ្គង់ត្រឹមត្រូវ។

គ. ត្រូវធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពព័ត៌មានគណនីធនាគារ និងព័ត៌មានសហគ្រាសឱ្យបានត្រឹមត្រូវនិងទាន់ពេលវេលា។

ឃ. ត្រូវផ្តល់ឯកសារ និងបញ្ជីគណនេយ្យអាករលើតម្លៃបន្ថែម តាមការតម្រូវនានាឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ និងទាន់ពេលវេលាកំណត់របស់ អពជ ពុំនោះទេការស្នើសុំបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែមនឹងត្រូវបានព្យួរទុក ឬ បដិសេធរហូតដល់ថ្ងៃដែល អពជ បានទទួលឯកសារ និងបញ្ជីទាំងនោះ។

ង. អពជ អាចធ្វើការព្យួរទុកការបង្វិលសងអតបជាបណ្តោះអាសន្ន ក្នុងករណីសហគ្រាសណាមួយស្នើសុំបង្វិលសងមានជាប់ជំពាក់បំណុលពន្ធ ឬបានទទួលរងនូវការកំណត់ពន្ធឡើងវិញរហូតសហគ្រាសនោះបានដោះស្រាយបំណុលពន្ធ ឬចូលខ្លួនមកដោះស្រាយការកំណត់ពន្ធឡើងវិញរួចរាល់។ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំថា គ្រប់អ្នកជាប់ពន្ធតាមរបបស្វ័យប្រកាសទាំងអស់ដែលធ្វើសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា នឹងយកចិត្តទុកដាក់អនុវត្តតាមខ្លឹមសារនៃសេចក្តីណែនាំនេះឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

ជំពូកទី៤
ការវិភាគចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

ជំពូកទី៤

ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

តាមការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយលើការអនុវត្តន៍ជាក់ស្តែង គឺការវិភាគដែលមានសារៈសំខាន់បំផុតក្នុងការវាយតម្លៃវាស់វែងពីការប្រមូលពន្ធអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់សាខាពន្ធដារខណ្ឌចំការមន ដើម្បីឱ្យដឹងពីចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយរបស់ខ្លួនហើយនឹងចេះកែប្រែចំណុចខ្សោយឱ្យទៅជាខ្លាំងពេលនោះហើយប្រទេសជាតិនឹងមានការរីកចម្រើនទៅមុខជានិរន្តរ៍។

៤.១ ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង

- ចំណូលពីការប្រមូលពន្ធរបស់ពន្ធដារខណ្ឌចំការមនមានការកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំដោយសារតែការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ប្រធានពន្ធដារខណ្ឌចំការមនក្នុងការផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ស្តីពីពន្ធយ៉ាងទូលំទូលាយដល់គ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន និងជៀសវាងការគេចវេសការលួចបន្លំពន្ធជាដើម។
- ការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់ពន្ធដារខណ្ឌចំការមនធានាបាននូវសមភាពចំពោះគ្រប់ផ្នែកគ្រប់ផលិតផលទំនិញសេវាកម្មទាំងអស់។ ដូចយើងបានឃើញចាប់ផ្តើមពីនៅជាវត្តជាតុដល់រហូតដ៏ក្លាយជាផលិតផលពាក់កណ្តាលសម្រេចហើយ និងចុងក្រោយបង្អស់ឱ្យក្លាយទៅជាផលិតផលសម្រេចដែលអាចយកទៅលក់ឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់ប្រាក់អាករលើតម្លៃបន្ថែមគឺសមាមាត្រទៅនឹងថ្លៃលក់ទំនិញសុទ្ធសាធដែលមិនបានគិតអាករបញ្ចូល១០ភាគរយ។ អត្រាអាករមិនកើនថែមហើយក៏មិនថយចុះដែរនៅដំណាក់កាលនីមួយៗទាំងនោះទោះជាបានចរាចរច្រើន ឬតិចក៏ដោយ។
- អាករលើតម្លៃបន្ថែមបានរាំងខ្ទប់ និងប្រឆាំងចំពោះបាតុភូតគេចពន្ធ នៅក្នុងបណ្តាលប្រទេសដែលមានពន្ធប្រយោលផ្សេងៗទៀតពិសេសប្រព័ន្ធពន្ធអាករលើតម្លៃផលរបរដូចនេះការស្តារឡើងវិញដើម្បីប្រឆាំងនូវការគេចពន្ធ គឺជាកត្តាចាំបាច់បំផុតជាពិសេសនៅពេលដែលអត្រាពន្ធកានតែខ្ពស់។
- អាករលើតម្លៃបន្ថែម គឺជារបៀបអព្យាក្រឹត្យដោយឡែកមួយរវាងបណ្តាលការកិច្ចក្នុងដំណើរការផ្ទេរផលិតផល ទំនិញ និងសេវាកម្មក៏ដូចជាចំពោះការប្រមូលផ្តុំនូវចំណូលថវិការដ្ឋ។ ប្រព័ន្ធសារពើពន្ធ។
- អាករលើតម្លៃបន្ថែម បានចូលរួមចំណែកជាច្រើនសម្រាប់ប្រទេសជាតិឱ្យរីកចម្រើនពេល គឺនៅពេលប្រមូលពន្ធអាករបានរដ្ឋយកទៅកសាងសាលារៀន មន្ទីរពេទ្យ ផ្លូវថ្នល់ និងបង្កើតប្រព័ន្ធហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជាច្រើន។
- ការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់ពន្ធដារខណ្ឌចំការមន មានការកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់ក្រោយពីការចាត់វិធានការតឹងរឹង និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពរបស់មន្ត្រីពន្ធដារព្រមទាំងមានការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋ។
- អ្នកជាប់ពន្ធអាចធ្វើការស្នើសុំឥណទាន និងស្នើសុំបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែមត្រឡប់ពីពន្ធដារវិញបាន។
- អ្នកជាប់ពន្ធអាចដាក់លិខិតស្នើសុំនេះតាមរយៈប្រព័ន្ធអនឡាញបានដោយពុំចាំបាច់ចំណាយពេលយកទៅដាក់ដោយផ្ទាល់នៅនាយកដ្ឋានពន្ធដារឡើយ។

៤.២ ការវិភាគលើចំណុចខ្សោយ

ទន្ទឹមនឹងចំណុចខ្លាំងដែលលើកឡើងមកខាងលើ តាមរយៈការស្រាវជ្រាវរបស់នាងខ្ញុំក៏មើលឃើញអំពីកង្វះខាតមួយចំនួនដែលតម្រូវ ឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែមដើម្បីឱ្យការប្រមូលពន្ធកាន់តែប្រសើរឡើងដូចជា៖

- ទោះបីអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារខិតខំវិវត្តន៍ទប់ស្កាត់ទៅលើការគេចវេសពន្ធយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏នៅមានចំណុចធ្វេសប្រហែសមួយចំនួនដូចជា ការគេចវេសការបង់ពន្ធ ការពន្យារពេលបង់ពន្ធ។
- ការកំណត់អតិបរមានៃផលរបរប្រចាំឆ្នាំខ្ពស់ពេក ធ្វើឱ្យអ្នកជាប់ពន្ធភាគច្រើនស្ថិតនៅក្រៅនៃប្រព័ន្ធអាករលើតម្លៃបន្ថែមដែលនាំឱ្យតម្លៃនៃការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ ឬសេវាធ្វើឡើងដោយបុគ្គលជាប់អាករនៅក្រៅប្រព័ន្ធអាករលើតម្លៃបន្ថែម (ជាប់អាករតិច ឬមិនជាប់អាករ)។
- កង្វះមន្ត្រីពន្ធដារក្នុងការផ្តល់សេវាដល់អ្នកជាប់ពន្ធ ជាពិសេសនៅពេលដែលចំនួនអ្នកមកធ្វើលិខិតប្រកាសពន្ធមានចំនួនច្រើនពួកគេត្រូវរងចាំយូរ។
- ទោះបីជាមានប្រព័ន្ធប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមតាមរបបស្វ័យប្រកាសក៏ដោយ តែអ្នកប្រើប្រាស់តែងអ្វីអំពីភាពយឺតយ៉ាវ និងមានបញ្ហាបច្ចេកទេស។
- ចំនួន និងសមត្ថភាពនៃមន្ត្រីពន្ធនៅមានកម្រិត (មន្ត្រីមួយចំនួននៅពេលដែលមានការសាកសួរនូវបញ្ហាផ្សេងៗតែងតែរុញឱ្យទៅផ្នែកនេះផ្នែកនោះមិនច្បាស់ថាផ្នែកណាឱ្យប្រាកដ និងពេលដែលសួរព័ត៌មានតែងតែផ្តល់ព័ត៌មានត្រឡប់មកវិញមិនច្បាស់លាស់)។
- អត្រាក្រុមហ៊ុនដែលមិនបានប្រកាសអាករលើតម្លៃបន្ថែម និងអនុវត្តន៍ច្បាប់ពន្ធនៅតែមានច្រើនមានក្រុមហ៊ុនជាច្រើន ឧទាហរណ៍៖ក្រុមហ៊ុនមួយចំនួនដែលបានបើកអាជីវកម្មក្រុមហ៊ុនពួកគាត់តែងគេចពន្ធមិនអនុវត្តតាមច្បាប់។
- ការដាក់លិខិតស្នើសុំឥណទាន និងការស្នើសុំបង្វិលសងអាករលើតម្លៃបន្ថែមបានលុះត្រាតែអ្នកជាប់ពន្ធមានឯកសារនិងភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់។
- ការបង្វិលសងមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតផ្តល់ជូនទេ ក្នុងករណីអ្នកជាប់ពន្ធបង្កូរឥណទានអាករលើធាតុចូលលើសពីរយៈពេល ៣ឆ្នាំ។

ជំពូកទី៥
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍

ជំពូកទី៥

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍

៥.១ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

យោងទៅតាមការសិក្សាស្រាវជ្រាវលើប្រធានបទ ដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់ ពន្ធដារសាខាខណ្ឌចំការមន នេះកន្លងមកយើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា ដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃ បន្ថែមជាការប្រមូលពន្ធមួយប្រភេទដែលប្រមូលប្រាក់ចំណូលបានខ្ពស់ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំពីបុគ្គលជាប់ អាករ តាមរយៈការផ្គត់ផ្គង់សេវា និងទំនិញ។ ម្យ៉ាងវិញទៀតដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែម ក៏ ជាចលកម្មយុទ្ធសាស្ត្រដ៏សំខាន់មួយក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិ និងបានជួយចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចផង ដែរតាមរយៈការយកចំណូលអាករដែលប្រមូលបាននោះយកទៅសាងសង់ជា មន្ទីរពេទ្យ សាលារៀន ផ្លូវថ្នល់ ប្រាក់ខែមន្ត្រីរាជការ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងផ្នែកផ្សេងៗទៀតដែលជាតម្រូវការរបស់សង្គមជាតិទាំងមូល។ ដូចគ្នានេះដែរការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមបានជួយជំរុញឱ្យសហគ្រាសមានកាតព្វកិច្ចចុះបញ្ជីអាករលើ តម្លៃបន្ថែមដែល មានលក្ខខណ្ឌដំបូងដើម្បីធ្វើឱ្យរដ្ឋបាលសារពើពន្ធគ្រប់គ្រងមានប្រសិទ្ធភាព និងជួយជំរុញ ឱ្យសហគ្រាសត្រូវបង្កើតវិក្កបត្រដែលបង្ហាញឱ្យឃើញនូវរាល់សកម្មភាពដែលទាក់ទងជាមួយនឹងអាជីវកម្ម ទុកជាកត្តាសំខាន់ ដើម្បីឱ្យរដ្ឋបាលសារពើពន្ធដោយស្រួលក្នុងការពិនិត្យលើលិខិតប្រកាស និងការបង់ប្រាក់ពន្ធ រៀងរាល់ខែ ឬឆ្នាំ។ លើសពីនេះទៅទៀត អត្ថនាយកដ្ឋានពន្ធដារក៏បានចូលរួមយ៉ាងសកម្ម និងយកចិត្ត ទុកដាក់ខ្ពស់បំផុតក្នុងការធ្វើឱ្យចំណូលពន្ធកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំដើម្បីបញ្ជាក់ពីគោល ដំហររបស់ខ្លួនក្នុងការប្រតិបត្តិការចំពោះការប្រមូលពន្ធពីអ្នកជាប់ពន្ធអាករទាំងអស់នៅក្នុងខណ្ឌចំការមន។ រាល់គ្រប់សហគ្រាសទាំងអស់នៅក្នុងខណ្ឌចំការមនដែលកំពុងប្រកបអាជីវកម្ម ឬអ្នកវិនិយោគត្រូវតែគោរព តាមបទបញ្ញត្តិនានាដែលមានចែងក្នុងច្បាប់សារពើពន្ធនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

តាមរយៈការស្រាវជ្រាវទៅលើប្រធានបទរួចមកយើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា ការប្រមូលអាករលើតម្លៃ បន្ថែមគឺជាយុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់មួយក្នុងការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពក្នុងការគោរពកាតព្វកិច្ចអាករ និងការជួយបង្កើន ចំណូលចូលថវិកាជាតិ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយក៏មានបញ្ហាមួយចំនួនដែលអត្ថនាយកដ្ឋានពន្ធដារគប្បី គួរតែពិនិត្យឡើងវិញដូចជា ការកំណត់កម្រិតអប្បបរមានៃផលរបរប្រចាំឆ្នាំខ្ពស់ពេក ដែលធ្វើឱ្យអ្នកជាប់ អាករភាគច្រើននៅក្រៅប្រព័ន្ធ អាករលើតម្លៃបន្ថែមការទិញនិងលក់ដីរដ្ឋបាលមិនបានកំណត់ការដកហូត ពន្ធ (អាករលើតម្លៃបន្ថែម) ទេ។ ការកំណត់អត្រាតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់អាចបណ្តាលឱ្យអត្រាអតិផរណាកើនឡើង ខ្ពស់ក៏ដូចជា មានការគេចវេសការបង់ពន្ធការពន្យាពេលការបង់ពន្ធកើតមានជាដើម។

សរុបជារួមមកយើងឃើញថាទោះបីជា មានចំណុចនូវខ្វះខាតមួយចំនួនក៏ដោយក៏ខាងពន្ធដារសាខា ខណ្ឌចំការមនបានបន្តការខិតខំប្រឹងប្រែង និងកែលម្អរាល់ចំណុចខ្វះខាតទាំងនេះឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ថែមទៀត។

ជាក់ស្តែងជាលទ្ធផលដែលទទួលបាននាពេលបច្ចុប្បន្នបានបង្ហាញថា ការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែម របស់ពន្ធដារសាខាខណ្ឌចំការមនបានប្រមូលប្រាក់ពន្ធ និងអាករចូលថវិកាជាតិមានការកើនឡើងជារៀង រាល់ឆ្នាំដែលសម្រេចបានទៅតាមផែនការដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ជូន មិនតែប៉ុណ្ណោះជាទូទៅការ

ប្រមូលចំណូលពន្ធដារតែងតែលើសផែនការដែលបានគ្រោងទុកនេះសរុបបញ្ជាក់ថា ដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមរបស់ពន្ធដារសាខាខណ្ឌចំការមន កំពុងអភិវឌ្ឍន៍ការងាររបស់ខ្លួនឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពថែមទៀត និងមានការកើនឡើងពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ និងដើម្បីបង្កើនភាពទុកចិត្តដល់ប្រជាពលរដ្ឋថែមទៀតនោះខាងពន្ធដារបានធ្វើការពន្លឿនមិនយឺតយ៉ាវក្នុងការចេញលិខិតប្រកាសអាករ ដើម្បីឱ្យដើរទាន់សភាពការណ៍សេដ្ឋកិច្ចដែលកំពុងតែរីកចម្រើន។

៥.២ ការផ្តល់អនុសាសន៍

បន្ទាប់ពីបានធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវប្រធានខាងលើ រួចមកយើងអាចផ្តល់យោបល់មួយចំនួនដើម្បីជំរុញការប្រមូលពន្ធនិងដំណើរការនៃការប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ថែមទៀតពន្ធដារខណ្ឌចំការមន គួរតែបន្តអនុវត្តនូវវិធានការមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

- បន្តធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានតាមរយៈការអភិវឌ្ឍន៍ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពប្រព័ន្ធនិងកម្មវិធីថ្មីធ្វើយ៉ាងណាឱ្យមានភាពរហ័ស និងងាយស្រួលដល់អ្នកប្រើប្រាស់។
- ការគេចវេសការបង់ពន្ធ ការពន្យាការបង់ពន្ធ ចំពោះចំណុចនេះតែងតែមាននៅក្នុងប្រទេសដូចនេះអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារគួរតែមាន វិធានការដាច់ខាតចំពោះមន្ត្រីពន្ធក្នុងការពិនិត្យលើគ្រប់អាជីវកម្មនៅក្នុងប្រទេសជៀសវាង ការគេចវេស និងពន្យាការបង់ពន្ធ ព្រោះថាសព្វថ្ងៃប្រទេសរបស់យើងជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដូចនេះប្រទេសត្រូវការចំណូលពីផ្នែកផ្សេងៗមកអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធក្នុងប្រទេស ជាពិសេសចំណូលបានមកពីការប្រមូលពន្ធ ដូចនេះពន្ធដារខណ្ឌចំការមនគួរតែមានវិធានការឱ្យតឹងរឹងចំពោះចំណុចនេះផងដែរ។
- អប់រំមន្ត្រីពន្ធមួយចំនួនឱ្យមានសីលធម៌ និងសុចរិតក្នុងការប្រមូលពន្ធអាករជំនួសឱ្យការយកច្បាប់ទៅគំរាមកំហែងប្រជាពលរដ្ឋ។
- ចាត់វិធានការទៅលើបញ្ហាអាជីវកម្មណា ដែលបានទាញយកផលប្រយោជន៍ពីការណែនាំ ឬបង្កើនតម្លៃអត្រាអាករទៅលើផលិតផល ឬសេវាដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ដែលធ្វើឱ្យបាត់បង់តម្លៃនៃការជឿទុកចិត្តពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋ ដោយគិតថាវាជារដ្ឋាភិបាលមិនធ្វើការយកចិត្តទុកដាក់បណ្តាលឱ្យមានការកេងប្រវ័ញ្ចកើតមានឡើង។
- ដើម្បីគ្រប់គ្រងបាននូវគោលដៅនៃការអនុគ្រោះទាំងនោះ អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារគួរតែបញ្ជាក់ឱ្យបានច្បាស់នូវវត្ថុបំណងថាតើអ្វីត្រូវអនុគ្រោះ និងអ្វីដែលមិនត្រូវអនុគ្រោះដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការគ្រប់គ្រងឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងភាពច្បាស់លាស់។
- ការនាំចេញ ឬការនាំចូលទំនិញអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារគួរតែចាត់វិធានការក្នុងការដឹកឬសគល់សួរនាំឱ្យកាន់តែលម្អិតជៀសវាងការនិយាយមិនពិតពីអ្នកនាំចេញ ឬក៏មានការផាកពិន័យប្រសិនបើដឹងថាអ្នកនាំចេញផ្តល់ព័ត៌មានមិនពិត។
- ការទិញនិងលក់ដីរដ្ឋបាលសារពើពន្ធមិនបានកំណត់ការដកហូតពន្ធ (អាករលើតម្លៃបន្ថែម) ចំណុចនេះអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារគួរតែពិនិត្យឡើងវិញ ព្រោះការទិញនិងលក់ដី ជាចំណូលមួយដែលខ្ពស់

បំផុត ដូចនេះប្រសិនបើមានវិធានការកំណត់មួយដែលមានការដកហូតអាករលើតម្លៃបន្ថែមនោះនាំឱ្យចំណូលរដ្ឋកើនឡើងមួយកម្រិតទៀត។

- ការកំណត់អតិបរមានៃផលរបរប្រចាំឆ្នាំខ្ពស់ពេកបានធ្វើឱ្យអ្នកជាប់ពន្ធភាគច្រើនស្ថិតនៅក្រៅប្រព័ន្ធអាករលើតម្លៃបន្ថែម ដូចនេះអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារគួរតែពិចារណាឡើងវិញនូវចំណុចនេះ ពីព្រោះចំណុចនេះអាចធ្វើឱ្យចំណូលរដ្ឋថយចុះ បើកំណត់ទាបបន្តិចអាចធ្វើឱ្យចំណូលរដ្ឋកើនឡើងពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ព្រោះអាជីវករទាំងនោះខ្លាចការពិន័យ ដូចនេះពួកគេនឹងមកចុះឈ្មោះប្រកបអាជីវកម្មដោយស្របច្បាប់ ដូចនេះហើយអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ត្រូវតែបង្កើតនីតិវិធីមួយដែលសម្រួលមិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ខ្លាំងដល់អាជីវករទាំងនោះ។

ឯកសារយោង

ឯកសារយោង

- នស/រកម/០២៩៧.០៣/២៤ព្រះរាជក្រម
- ប្រកាសស្តីពីការណែនាំអនុវត្តន៍អាករលើតម្លៃបន្ថែមចំពោះការផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករលេខ៥៥៩ស ហវ/ប្រ.ក២៤ឧសភា២០១៧
- អត្រាអាករលើតម្លៃបន្ថែមត្រូវបានកំណត់ដោយច្បាប់សារពើពន្ធឆ្នាំ១៩៩៧ ដោយប្រកាសឱ្យប្រើ ដោយរាជក្រម នស.រកម.០២៩៧.០៣ចុះថ្ងៃទី២៤ កុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៩៧។
- រាជកិច្ចទំព័រ៨២០៨.៨២០៨
- ច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធឆ្នាំ១៩៩៧ នស/រកម/០២៨៧/០៣ ២៤ កុម្ភៈ ១៩៩៧ មាត្រា១២៥ - ១៣៣
- ៦អនុក្រឹត្យស្តីពីអាករលើតម្លៃបន្ថែម លេខ ១១៤ អនក្រ/បក, ២៤ ធ្នូ ១៩៩៩ មាត្រា ៤៩ ប្រកាស ស្តីពីការចាត់ទុកជាបន្ទុករបស់រដ្ឋនៅលើអាករលើតម្លៃបន្ថែមលើមុខទំនិញ ដែលជា អាហារមូលដ្ឋាន សម្រាប់ការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ, លេខ ៣៦១ សហវ.ប្រក,៣ មេសា ២០១៨
- ប្រកាសស្តីពីការអនុវត្តន៍អាករលើតម្លៃបន្ថែមចំពោះឧស្សាហកម្មគាំទ្រឬអ្នកដែលចុះកិច្ចសន្យាធ្វើការ ផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវាសម្រាប់បម្រើឱ្យការនាំចេញរបស់ឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ ឧស្សាហកម្មវាយនភ័ណ្ឌ ឧស្សាហកម្មផលិតស្បែកជើងឧស្សាហកម្មផលិតកាបូតយូនិងកាបូបកាន់ដៃនិងឧស្សាហកម្មផលិត ម្ហូប,លេខ ៣១១ សហវ. ប្រក, ១៩ មីនា ២០១៤។
- អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារនៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ " សៀវភៅណែនាំស្តីអំពីពន្ធកាត់ទុកលើ និវាសនជននិងអនិវាសនជន ២០១៣
- ច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធផ្នែកទី៣ មាត្រា ៥៥-៨៤នៃចសព។
- អនុក្រឹត្យលេខ១១៤ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែធ្នូ ១៩៩៩ របស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាស្តីពី អតប។
- គេហទំព័ររបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ (www.tax.gov.kh) ។
- គេហទំព័រ (www.cambotax.com), (www.customsgov.kh) ។

ឧបសម្ព័ន្ធ

II. ព័ត៌មានម្ចាស់អាជីវកម្ម / BUSINESS OWNER'S INFORMATION

ឈ្មោះ:
 Name

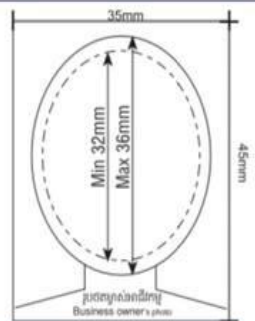
ឈ្មោះជាអក្សរឡាតាំង:
 Name in Latin

☐ លេខអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ☐ លេខលិខិតឆ្លងដែន
 Identification card number Passport number

សញ្ជាតិ: ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើត:
 Nationality Date of birth

តើអាសយដ្ឋានរបស់ម្ចាស់អាជីវកម្មដូចអាសយដ្ឋានអាជីវកម្មខាងលើដែរឬទេ?
 Is the address of business owner same as the address of business?

☐ ដូច ☐ សូមបំពេញ (III-ការប៉ាន់ស្មានផលបរ) ☐ មិនដូច ☐ សូមបំពេញអាសយដ្ឋានរបស់ម្ចាស់អាជីវកម្ម
 Yes Please fill (III- estimation of turnover) No Please fill the business owner address

III. អាសយដ្ឋានរបស់ម្ចាស់អាជីវកម្ម / BUSINESS OWNER ADDRESS

ផ្ទះលេខ/អគារ: ផ្លូវ: ភូមិ:
 House N°/Building Street Village

ឃុំ/សង្កាត់: ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ: ខេត្ត/រាជធានី:
 Commune District Province/City

ទូរស័ព្ទលើក: ទូរស័ព្ទលើក: ទូរសារ:
 Mobile phone Office telephone Fax

សារអេឡិកត្រូនិក: ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអេឡិកត្រូនិក:
 Email P.O. Box / Electronic mail box

តើអចលនទ្រព្យខាងលើ ជាកម្មសិទ្ធិរបស់លោក-អ្នកផ្ទាល់ ឬជួល?
 Is above property owned by you or rented? ☐ កម្មសិទ្ធិ ☐ ជួល ☐ សូមបញ្ជាក់ថ្លៃជួលក្នុង១ខែ
 Owned Rent Please stat rental fee per month

តើទីតាំងអាជីវកម្មមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?
 Does the business location have property identification number (PIN)?

☐ គ្មាន ☐ មាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ
 No Yes If yes, please fill property identification number (PIN)

តើអាជីវកម្មមានម្ចាស់លើសពីម្នាក់ឬទេ?
 Does your business have more than one owner? ☐ គ្មាន ☐ មាន ☐ បើមាន សូមបំពេញព័ត៌មានបន្ថែមនៅទម្រង់ S01-B
 No Yes If Yes, please fill additional information in form S01-B

III. ការប៉ាន់ស្មានផលបរ / ESTIMATION OF TURNOVER

1. កាលបរិច្ឆេទធ្វើការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ ឬសេវាដំបូង
 Date of first supplies of goods or services

ផលបរនៃការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ ឬសេវាក្នុងរយៈពេល ៖ Turnover of supplies of goods or services in	A ៣ ខែកន្លងមក The last 3 months	ប៉ាន់ស្មានផលបរនៃការផ្គត់ផ្គង់ ទំនិញ ឬសេវាក្នុងរយៈពេល ៖ Anticipated turnover of supplies of goods or services in	C ៣ ខែខាងមុខ The next 3 months
	B ១២ ខែកន្លងមក The last 12 months		D ១២ ខែខាងមុខ The next 12 months

IV. ការប្រកាសបង់ពន្ធ / TAX DECLARATION

ល.រ N°	បរិយាយ Descriptions	ចំនួន Quantity	សរុប Total
1	ពន្ធប្រចាំឆ្នាំ Annual Patent tax		
2	ពន្ធប្រចាំប្រតិបត្តិ Registration tax		
3	កម្រៃសេវាចុះបញ្ជី ឬធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព Registration / Update fees		
		សរុបរួម Grand Total	

ការប្រកាស / DECLARATION

ខ្ញុំបាទ/ខាងខ្ញុំ សូមបញ្ជាក់ថាព័ត៌មានដែលបានផ្តល់ឲ្យខាងលើ និងភ្ជាប់នៅក្នុងពាក្យស្នើសុំនេះពិតជាត្រឹមត្រូវ។
 I declare that the information provided in this application including all attachments is true and correct.

កាលបរិច្ឆេទ
 Date

ហត្ថលេខា
ឬស្នាមមេដៃ
Signature
or thumb print

ឈ្មោះ
Name
តួនាទី
Position
លេខទូរស័ព្ទ
Telephone N°

សម្គាល់៖ ចំពោះសំណុំឯកសារភ្ជាប់ទាំងអស់ដែលជាច្បាប់ចម្លងត្រូវមានការបញ្ជាក់ពីមន្ត្រីពន្ធដារមានសមត្ថកិច្ច ឬពីក្រសួង ស្ថាប័ន ពាក់ព័ន្ធ។
Note: All copied documents attached must be certified by tax official in charge or by other ministries / institutions

- 1- ☐ លិខិតបញ្ជាក់ការចុះបញ្ជីដែលចេញដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ឬក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ (ប្រសិនបើមាន)
Documents issued by ministry of commerce or other ministries / institutions (If any) ច្បាប់ដើម
Original
- 2- ☐ អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរ ឬលិខិតឆ្លងដែន
Cambodian identification card or passport ច្បាប់ចម្លង
Certified copy
- 3- ☐ រូបថតបច្ចុប្បន្នរបស់ម្ចាស់អាជីវកម្មដែលមានទំហំ ៣៥ x ៤៥ មីលីម៉ែត្រ (មានផ្ទៃខាងក្រោយពណ៌ស) ចំនួន ០២ សន្លឹក
A current photo with size 35 x 45 mm of business owners ច្បាប់ដើម
Original
- 4- ☐ ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិកាន់កាប់ទីតាំង ឬកិច្ចសន្យាជួលទីតាំងប្រកបអាជីវកម្ម (ប្រសិនបើមាន)
Certificate of title or location rental contract (If any) ច្បាប់ចម្លង
Certified copy
- 5- ☐ លិខិតបញ្ជាក់ការបង់ប្រាក់ពន្ធអចលនទ្រព្យ ឬព័ត៌មានអចលនទ្រព្យ (ប្រសិនបើមាន)
Property tax receipt (If any) ច្បាប់ចម្លង
Certified copy
- 6- ☐ អាជ្ញាប័ណ្ណដែលចេញដោយក្រសួង ស្ថាប័ន មានសមត្ថកិច្ច (ប្រសិនបើមាន)
Letter issued by competent ministries or institutions (If any) ច្បាប់ចម្លង
Certified copy

សម្រាប់មន្ត្រីពន្ធដារ / TAX OFFICIAL USE ONLY

1. តើសហគ្រាសនេះ ចុះបញ្ជីដោយស្ម័គ្រចិត្ត ឬដោយឯកតោភាគី?
Does this enterprise apply for voluntary or unilateral registration?
☐ ស្ម័គ្រចិត្ត ☐ ឯកតោភាគី
Voluntary Unilateral
2. តើសហគ្រាសនេះស្នើសុំចុះបញ្ជីមុនពេលធ្វើការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ ឬសេវា?
Does this enterprise applying for registration prior to make supplies of goods and services?
☐ បាទ/ចាស ☐ ទេ
Yes No
3. ☐ បានពិនិត្យ ផ្ទៀងផ្ទាត់ឯកសារភ្ជាប់ត្រឹមត្រូវ និងគ្រប់ចំនួន
Checked and verified all documents attached
4. ☐ ប្រាក់ពន្ធ និងប្រាក់កម្រៃសេវាដែលត្រូវបង់
Tax and service fees to be paid

4-1. ☐ ប្រាក់ពន្ធប៉ាតង់
Patent tax amount
 4-2. ☐ ប្រាក់ពន្ធប្រថាប់ត្រា
Amount of registration tax
 4-3. ☐ ប្រាក់ពិន័យ និងការប្រាក់
Amount of penalties and interest
 4-4. ☐ កម្រៃសេវាចុះបញ្ជី/បច្ចុប្បន្នភាព
Registration / update fees

+
+
+
=

ទឹកប្រាក់ពន្ធសរុបបានទទួល
Total amount received
លេខបង្កាន់ដៃបញ្ជាក់ការបង់ប្រាក់ពន្ធ
Tax receipt payment number

5. ☐ តើកម្មសិទ្ធិករ ឬម្ចាស់ភាគហ៊ុនដែលចុះបញ្ជីថ្មីនេះ
មានបំណុលពន្ធដារដែរឬទេ?
Do/does chairperson of the board of directors, owners or shareholders
and this new registered enterprise have tax arrears?
☐ គ្មាន ☐ មាន បើមានសូមបំពេញព័ត៌មានខាងក្រោម
No Yes If Yes, please fill information below

ឈ្មោះអ្នកមានបំណុល Name	ឈ្មោះក្រុមហ៊ុន Name of enterprise	ទឹកប្រាក់បំណុល Amount

សម្គាល់៖ ប្រសិនបើប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល កម្មសិទ្ធិករ ឬម្ចាស់ភាគហ៊ុន និងអ្នកតំណាង
មានព័ត៌មានបំណុលពន្ធដារនេះសូមបំពេញព័ត៌មានក្នុងឯកសារផ្សេងបន្ថែម។

មន្ត្រីពន្ធដារ / Tax official

យោបល់ផ្សេងៗ
Comments

ហត្ថលេខា
Signature

ឈ្មោះ
Name

លេខសម្គាល់
ID number

កាលបរិច្ឆេទ
Date

ប្រធានសាខា / Director of tax branch

យោបល់ផ្សេងៗ
Comments

ហត្ថលេខា
Signature

ឈ្មោះ
Name

លេខសម្គាល់
ID number

កាលបរិច្ឆេទ
Date

I. ព័ត៌មានអាជីវកម្ម / BUSINESS INFORMATION

ប្រសិនបើអាជីវកម្មរបស់លោកអ្នកធ្លាប់បានចុះបញ្ជីពន្ធដារហើយ សូមបំពេញលេខសម្គាល់អាជីវកម្ម -

If your business already registered, please fill in Business identification number (BIN)

ឈ្មោះអាជីវកម្ម

Name of business

ឈ្មោះអាជីវកម្មជាអក្សរឡាតាំង

Name of business in Latin

II. ព័ត៌មានម្ចាស់អាជីវកម្ម / BUSINESS OWNER'S INFORMATION

ឈ្មោះ

Name

ឈ្មោះជាអក្សរឡាតាំង

Name in Latin

☐ លេខអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ☐ លេខលិខិតឆ្លងដែន

Identification card number

Passport number

សញ្ជាតិ ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើត

Nationality

Date of birth

តើអាសយដ្ឋានរបស់ម្ចាស់អាជីវកម្មដូចអាសយដ្ឋានអាជីវកម្មខាងលើដែរឬទេ?

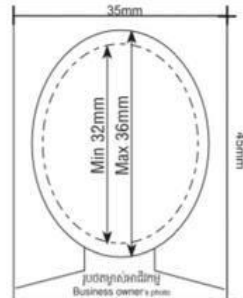
Is the address of business owner same as the address of business?

☐ ដូច ☐ សូមបំពេញ (III-ការប៉ាន់ស្មានផលបរិច្ចាគ) ☐ មិនដូច ☐ សូមបំពេញអាសយដ្ឋានរបស់ម្ចាស់អាជីវកម្ម

Please fill (III- estimation of turnover)

No

Please fill the business owner address

អាសយដ្ឋានរបស់ម្ចាស់អាជីវកម្ម / BUSINESS OWNER ADDRESS

ផ្ទះលេខ/អគារ ផ្លូវ ភូមិ

House N°/Building

Street

Village

ឃុំ/សង្កាត់ ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ ខេត្ត/រាជធានី

Commune

District

Province/City

ទូរស័ព្ទចល័ត ទូរស័ព្ទលើតុ ទូរសារ

Mobile phone

Office telephone

Fax

សារអេឡិកត្រូនិក ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអេឡិកត្រូនិក

Email

P.O. Box / Electronic mail box

តើអចលនទ្រព្យខាងលើ ជាម្ចាស់ទីរបស់លោក-អ្នកផ្ទាល់ ឬជួល?

Is above property owned by you or rented?

☐ កម្មសិទ្ធិ ☐ ជួល

សូមបញ្ជាក់ថ្លៃជួលក្នុង១ខែ

Please stat rental fee per month

តើទីតាំងអាជីវកម្មនេះ មានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?

Does the business location have property identification number (PIN)?

☐ គ្មាន ☐ មាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ

No

Yes

If yes, please fill property identification number (PIN)?

II. ព័ត៌មានម្ចាស់អាជីវកម្ម / BUSINESS OWNER'S INFORMATION

ឈ្មោះ

Name

ឈ្មោះជាអក្សរឡាតាំង

Name in Latin

☐ លេខអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ☐ លេខលិខិតឆ្លងដែន

Identification card number

Passport number

សញ្ជាតិ ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើត

Nationality

Date of birth

តើអាសយដ្ឋានរបស់ម្ចាស់អាជីវកម្មដូចអាសយដ្ឋានអាជីវកម្មខាងលើដែរឬទេ?

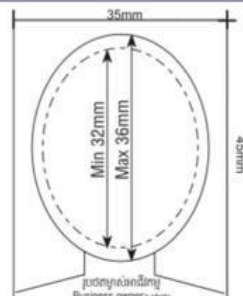
Is the address of business owner same as the address of business?

☐ ដូច ☐ សូមបំពេញ (III-ការប៉ាន់ស្មានផលបរិច្ចាគ) ☐ មិនដូច ☐ សូមបំពេញអាសយដ្ឋានរបស់ម្ចាស់អាជីវកម្ម

Please fill (III- estimation of turnover)

No

Please fill the business owner address

អាសយដ្ឋានរបស់ម្ចាស់អាជីវកម្ម / BUSINESS OWNER ADDRESS

ផ្ទះលេខ/អគារ ផ្លូវ ភូមិ

House N°/Building

Street

Village

ឃុំ/សង្កាត់ ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ ខេត្ត/រាជធានី

Commune

District

Province/City

ទូរស័ព្ទចល័ត ទូរស័ព្ទលើតុ ទូរសារ

Mobile phone

Office telephone

Fax

សារអេឡិកត្រូនិក ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអេឡិកត្រូនិក

Email

P.O. Box / Electronic mail box

តើអចលនទ្រព្យខាងលើ ជាម្ចាស់ទីរបស់លោក-អ្នកផ្ទាល់ ឬជួល?

Is above property owned by you or rented?

☐ កម្មសិទ្ធិ ☐ ជួល

សូមបញ្ជាក់ថ្លៃជួលក្នុង១ខែ

Please stat rental fee per month

តើទីតាំងអាជីវកម្មនេះ មានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?

Does the business location have property identification number (PIN)?

☐ គ្មាន ☐ មាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ

No

Yes

If yes, please fill property identification number (PIN)?

ទម្រង់ ១០៩ / FORM 101

Reset Your Form

ពាក្យស្នើសុំចុះបញ្ជីពន្ធដារ
(របស់ម្ចាស់ខ្លួន)
APPLICATION FORM FOR TAX REGISTRATION
(SELF ASSESSMENT)

សម្រាប់មន្ត្រីពន្ធដារ / Tax official use only

លេខអត្តសញ្ញាណកម្មសារពើពន្ធ
Tax Identification Number (TIN)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

សម្រាប់បិទបាត់កូដ/Stick bar code here!

១. ព័ត៌មានសហគ្រាស / ENTERPRISE INFORMATION

១. ព័ត៌មាននៃការស្នើសុំចុះបញ្ជីពន្ធដារ / INFORMATION FOR TAX REGISTRATION

ឈ្មោះសហគ្រាស
Name of enterprise

ឈ្មោះសហគ្រាសជាអក្សរឡាតាំង
Name of enterprise in Latin

ចុះបញ្ជីនៅ

☐

នាយកដ្ឋានគ្រប់គ្រងអ្នកជាប់ពន្ធនៃ
Department of Large Taxpayers

☐

សាខាពន្ធដារ
Tax Branch

ឆ្នាំជាប់ពន្ធរបស់សហគ្រាស
Tax year for enterprise

ចាប់ពី
Start date

ដល់
End date

២. អាសយដ្ឋានទីតាំងការសហគ្រាស / HEAD OFFICE ADDRESS

ផ្ទះលេខ/អគារ
House No./Building

ផ្លូវ
Street

ភូមិ
Village

ឃុំ/សង្កាត់
Commune

ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ
District

ខេត្ត/រាជធានី
Province/City

សារអេឡិកត្រូនិក
Email

ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអេឡិកត្រូនិក
P.O. Box / Electronic mail box

ទូរស័ព្ទចល័ត
Mobile phone

ទូរស័ព្ទលើតុ
Office telephone

ទូរសារ
Fax

តើអចលនទ្រព្យដែលមានអាសយដ្ឋានខាងលើនេះជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគ្រាសផ្ទាល់ ឬជួល? / Is the property of this above address owned by enterprise or rented?

☐

កម្មសិទ្ធិ តើទីតាំងការសហគ្រាសនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?
Owned Does this head office address have property identification number (PIN)?

☐

គ្មាន
No

☐

មាន
Yes

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ
If Yes, please fill property identification number (PIN)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

☐

ជួល សូមបញ្ជាក់ថ្ងៃលេខ/ខែ
Rent please state rental term/month

តើទីតាំងការសហគ្រាសដែលជួលនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?
Does this rental head office have property identification number (PIN)?

☐

គ្មាន
No

☐

មាន
Yes

បើមានសូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ
If Yes, please fill property identification number (PIN)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

៣. អាសយដ្ឋានអាជីវកម្មគោលដើម / MAIN BUSINESS ADDRESS

តើអាសយដ្ឋានអាជីវកម្មគោលដើមដូចអាសយដ្ឋានទីតាំងការសហគ្រាសខាងលើដែរឬទេ?
Is your main business address same as your head office address?

☐

ប្រាកដ
Yes

បើដូច ពុំចាំបាច់បំពេញព័ត៌មានខាងក្រោមទេ
If Yes, no need to fill any information below

☐

មិនដូច
No

បើមិនដូច សូមបំពេញព័ត៌មានខាងក្រោម
If No, please fill information below

ផ្ទះលេខ/អគារ
House No./Building

ផ្លូវ
Street

ភូមិ
Village

ឃុំ/សង្កាត់
Commune

ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ
District

ខេត្ត/រាជធានី
Province/City

សារអេឡិកត្រូនិក
Email

ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអេឡិកត្រូនិក
P.O. Box / Electronic mail box

ទូរស័ព្ទចល័ត
Mobile phone

ទូរស័ព្ទលើតុ
Office telephone

ទូរសារ
Fax

តើអចលនទ្រព្យដែលមានអាសយដ្ឋានខាងលើនេះជាកម្មសិទ្ធិរបស់សហគ្រាសផ្ទាល់ ឬជួល? / Is the property of this above address owned by enterprise or rented?

☐

កម្មសិទ្ធិ តើអាសយដ្ឋានអាជីវកម្មគោលដើមនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?
Owned Does your main business address have property identification number (PIN)?

☐

គ្មាន
No

☐

មាន
Yes

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ
If Yes, please fill property identification number (PIN)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

☐

ជួល សូមបញ្ជាក់ថ្ងៃលេខ/ខែ
Rent please state rental term/month

តើអាសយដ្ឋានអាជីវកម្មគោលដើមដែលជួលនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?
Does this rental main business address have property identification number (PIN)?

☐

គ្មាន
No

☐

មាន
Yes

បើមានសូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ
If Yes, please fill property identification number (PIN)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

II. ព័ត៌មានអ្នកកាន់ភាគហ៊ុន / SHAREHOLDER'S INFORMATION

1. ព័ត៌មានអ្នកកាន់ភាគហ៊ុន / SHAREHOLDER'S INFORMATION

☐ សម្រាប់បុគ្គល / PHYSICAL PERSON

ឈ្មោះ

Name

ឈ្មោះជាអក្សរឡាតាំង

Name in Latin

សញ្ជាតិ

Nationality

ភាគរយនៃហ៊ុន

Percentage of share

តំណែង

Position

ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើត

Date of birth

☐ លេខអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ

Identification card number

☐ លេខលិខិតឆ្លងដែន

Passport number

☐ សម្រាប់នីតិបុគ្គល / LEGAL PERSON

ឈ្មោះក្រុមហ៊ុន

Name of company

ឈ្មោះក្រុមហ៊ុនជាអក្សរឡាតាំង

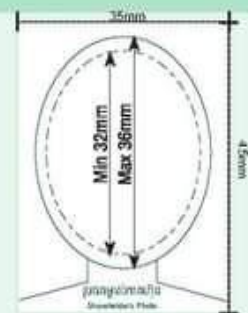
Name of company in Latin

លេខអត្តសញ្ញាណកម្មសាលាពើពន្ធ

Tax identification number (TIN)

ភាគរយនៃហ៊ុន

Percentage of share

2. អាសយដ្ឋានអ្នកកាន់ភាគហ៊ុន / SHAREHOLDER'S ADDRESS

សូមជ្រើសរើស Please choose

☐ បុគ្គល / PHYSICAL PERSON

☐ នីតិបុគ្គល / LEGAL PERSON

ផ្ទះលេខ/អគារ

House No./Building

ផ្លូវ

Street

ភូមិ

Village

ឃុំ/សង្កាត់

Commune

ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ

District

ខេត្ត/រាជធានី

Province/City

សារអឡិកត្រូនិក

Email

ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអឡិកត្រូនិក

P.O. Box / Electronic mail box

ទូរស័ព្ទចល័ត

Mobile phone

ទូរស័ព្ទលើតុ

Office telephone

ទូរសារ

Fax

តើអចលនទ្រព្យដែលមានអាសយដ្ឋានខាងលើនេះជាកម្មសិទ្ធិរបស់អ្នកកាន់ភាគហ៊ុនផ្ទាល់ ឬជួល? / Is the property of this above address owned by shareholder or rented?

☐ កម្មសិទ្ធិ

តើអាសយដ្ឋានខាងលើនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?

☐ គ្មាន

☐ មាន

Does this above address have property identification number (PIN)?

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ

If Yes, please fill property identification number (PIN)

☐ ជួល

សូមបញ្ជាក់ថ្ងៃលេខ/ខែ

please state rental term/month

តើអាសយដ្ឋានដែលជួលនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?

Does this rental address have property identification number (PIN)?

☐ គ្មាន

☐ មាន

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ

If Yes, please fill property identification number (PIN)

តើសហគ្រាសរបស់លោកអ្នកមានម្ចាស់ភាគហ៊ុនលើសពីមួយនាក់ទេ?

Does your enterprise have more than one shareholder?

☐ គ្មាន

☐ មាន

បើមាន សូមបំពេញព័ត៌មានបន្ថែមនៅ ទម្រង់ ១០១-B

If Yes, please fill additional information in form 101-B

3. ព័ត៌មានស្តីពីអ្នកតំណាងនីតិបុគ្គល / COMPANY REPRESENTATIVE INFORMATION FOR LEGAL PERSON

ឈ្មោះ

Name

ឈ្មោះជាអក្សរឡាតាំង

Name in Latin

តំណែង

Position

ប្រាក់បៀវត្ស កម្រៃ

Salary/Fee

រ/ខែ

សញ្ជាតិ

Nationality

ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើត

Date of birth

☐ លេខអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ

Identification card number

☐ លេខលិខិតឆ្លងដែន

Passport number

ផ្ទះលេខ/អគារ

House No./Building

ផ្លូវ

Street

ភូមិ

Village

ឃុំ/សង្កាត់

Commune

ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ

District

ខេត្ត/រាជធានី

Province/City

សារអឡិកត្រូនិក

Email

ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអឡិកត្រូនិក

P.O. Box / Electronic mail box

ទូរស័ព្ទចល័ត

Mobile phone

ទូរស័ព្ទលើតុ

Office telephone

ទូរសារ

Fax

តើអចលនទ្រព្យដែលមានអាសយដ្ឋានខាងលើជាកម្មសិទ្ធិរបស់អ្នកតំណាងផ្ទាល់ ឬជួល? / Is the property of this above address owned by representative or rented?

☐ កម្មសិទ្ធិ

តើអាសយដ្ឋានខាងលើនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?

☐ គ្មាន

☐ មាន

Does this above address have property identification number (PIN)?

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ

If Yes, please fill property identification number (PIN)

☐ ជួល

សូមបញ្ជាក់ថ្ងៃលេខ/ខែ

please state rental term/month

តើអាសយដ្ឋានដែលជួលនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?

Does this rental address have property identification number (PIN)?

☐ គ្មាន

☐ មាន

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ

If Yes, please fill property identification number (PIN)

III. ព័ត៌មានស្តីពីសាខាសហគ្រាស / COMPANY BRANCH INFORMATION

តើសហគ្រាសរបស់លោកអ្នកមានសាខាដែរឬទេ?

☐ គ្មាន
No

☐ មាន
Yes

▶ បើមាន សូមបំពេញបន្ថែមខាងក្រោម
If Yes, please fill below

1. សាខា / BRANCHES

ឈ្មោះ

Name

ឈ្មោះជាអក្សរឡាតាំង

Name in Latin

សកម្មភាពអាជីវកម្ម

Business activities

ផ្ទះលេខ/អគារ

House N°/Building

ឃុំ/សង្កាត់

Commune

ផ្លូវ

Street

ក្រុង/ស្រុក/ខណ្ឌ

District

ភូមិ

Village

ខេត្ត/រាជធានី

Province/City

សារអេឡិកត្រូនិក

Email

ប្រអប់សំបុត្រ/ប្រអប់សំបុត្រអេឡិកត្រូនិក

P.O. Box / Electronic mail box

ទូរស័ព្ទចល័ត

Mobile phone

ទូរស័ព្ទលើតុ

Office telephone

ទូរសារ

Fax

តើអចលនទ្រព្យដែលមានអាសយដ្ឋានខាងលើជាកម្មសិទ្ធិរបស់សាខាសហគ្រាស ឬជួល? / Is the property of this above address owned by company or rented?

☐ កម្មសិទ្ធិ

តើអាសយដ្ឋានខាងលើនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?

☐ គ្មាន

☐ មាន

Does this above address have property identification number (PIN)?

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ

If Yes, please fill property identification number (PIN)

▶

☐ ជួល

សូមបញ្ជាក់ថ្ងៃលេខ/ខែ

Please state rental for month

តើអាសយដ្ឋានដែលជួលនេះមានលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យដែរឬទេ?

Does this rental address have property identification number (PIN)?

☐ គ្មាន

☐ មាន

បើមាន សូមបំពេញលេខអត្តសញ្ញាណកម្មអចលនទ្រព្យ

If Yes, please fill property identification number (PIN)

▶

ឈ្មោះអ្នកគ្រប់គ្រងសាខា

Name of branch manager

ឈ្មោះអ្នកគ្រប់គ្រងសាខាជាអក្សរឡាតាំង

Name of branch manager in Latin

តើលោកអ្នកមានសាខា ឬឃ្លាំងស្តុកទំនិញ លើសពីមួយឬទេ?

Do you have other company branches or Warehouse?

☐ គ្មាន

☐ មាន

▶ បើមាន សូមបំពេញព័ត៌មានបន្ថែមនៅ ទម្រង់ ១០១-C

If Yes, please fill additional information in form 101-C

IV. ការប៉ាន់ស្មានផលរេប / ESTIMATION OF TURNOVER

1. កាលបរិច្ឆេទធ្វើការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញសេវាដំបូង

Date of first supplies of goods or services

ផលរេបនៃការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញសេវាក្នុងរយៈពេល ៖ Turnover of supplies of goods or services in	A	៣ ខែកន្លងមក The last 3 months	
	B	១២ ខែកន្លងមក The last 12 months	
ប៉ាន់ស្មានផលរេបនៃការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញសេវាក្នុងរយៈពេល ៖ Anticipated turnover of supplies of goods or services in	C	៣ ខែខាងមុខ The next 3 months	
	D	១២ ខែខាងមុខ The next 12 months	

សេចក្តីប្រកាស / DECLARATION

ខ្ញុំបាទ/នាងខ្ញុំ សូមបញ្ជាក់ថាព័ត៌មាន និងព័ត៌មានដែលបានបំពេញខាងលើ និងភ្ជាប់នៅក្នុងការប្រើប្រាស់នេះពិតជាត្រឹមត្រូវ។

I declare that the information provided in this application including all attachments is true and correct.

កាលបរិច្ឆេទ

Date

ហត្ថលេខានិងត្រា

Signature and stamp

ឈ្មោះ

Name

តំណាង

Position

លេខទូរស័ព្ទ

Telephone N°

សម្គាល់៖ ចំពោះសំណុំឯកសារភ្ជាប់ទាំងអស់ដែលជាច្បាប់ចម្លងត្រូវមានការបញ្ជាក់ពីមន្ត្រីពន្ធដារមានសមត្ថកិច្ច ឬពី ក្រសួង ស្ថាប័ន ពាក់ព័ន្ធ។
 Note: All copied documents attached must be certified by tax official in charge or by other ministries/ institutions.

- 1- ☐ លិខិតបញ្ជាក់ការចុះបញ្ជីដែលចេញដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ឬក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ
Documents issued by ministry of commerce or other ministries/ institutions ច្បាប់ដើម
Original
- 2- ☐ លក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន (សហគ្រាសនីតិបុគ្គល)
Company's memorandum and articles of association ច្បាប់ដើម
Original
- 3- ☐ លិខិតបញ្ជាក់ការតម្កល់ដើមទុនចុះបញ្ជីនៅធនាគារ
Bank certified letter of capital deposit ច្បាប់ចម្លង
Certified copy
- 4- ☐ អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណសញ្ជាតិខ្មែរ ឬលិខិតឆ្លងដែន
Cambodian identification card or passport ច្បាប់ចម្លង
Certified copy
- 5- ☐ សៀវភៅគ្រួសារ ឬសៀវភៅស្នាក់នៅ
Family record book or residence book ច្បាប់ចម្លង
Certified copy
- 6- ☐ លិខិតបញ្ជាក់ការស្នាក់នៅ ដែលចេញដោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច (សម្រាប់ជនបរទេស)
Residency letters issued by local authority ច្បាប់ដើម
Original
- 7- ☐ ប្រថាប់បច្ចុប្បន្នដែលមានទំហំ ៣៥ X ៤៥ មីលីម៉ែត្រ ចំនួន ០១សន្លឹក របស់អភិបាល ម្ចាស់ភាគហ៊ុន បណ្តាធិការ
អ្នកតំណាង ដែលមានការបញ្ជាក់ឈ្មោះម្ចាស់រូបថត និងចុះហត្ថលេខាទទួលខុសត្រូវដោយប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ច្បាប់ដើម
A current photo with size 35 x 45 mm of board of directors, shareholders or representatives certified by chairperson of board of directors
Original
- 8- ☐ ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិកាន់កាប់ទីតាំង ឬកិច្ចសន្យាជួលទីតាំងប្រកបអាជីវកម្ម
Certificate of title or location rental contract ច្បាប់ចម្លង
Certified copy
- 9- ☐ លិខិតបញ្ជាក់ការបង់ប្រាក់ពន្ធលើអចលនទ្រព្យ ឬព័ត៌មានអចលនទ្រព្យ (ប្រសិនបើមាន)
Property tax return or invoices (If any) ច្បាប់ចម្លង
Certified copy
- 10- ☐ វិញ្ញាបនបត្រចុះបញ្ជីរបស់គណៈកម្មាធិការវិនិយោគកម្ពុជា ឬគណៈកម្មាធិការតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសកម្ពុជា
ឬអនុគណៈកម្មាធិការវិនិយោគអាជ្ញាធរសេដ្ឋកិច្ចពិសេស (សម្រាប់គម្រោងវិនិយោគមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់) ច្បាប់ចម្លង
Certificate issued by Cambodia investment board or special economic zone board or sub-committee on investment of the provinces-municipalities
(Qualified Investment Projects) QIP
Certified copy
- 11- ☐ អាជ្ញាប័ណ្ណដែលចេញដោយក្រសួង ស្ថាប័ន មានសមត្ថកិច្ច (ប្រសិនបើមាន)
Letter issued by competent ministries or institutions (if any) ច្បាប់ចម្លង
Certified copy

កាលបរិច្ឆេទ

ហត្ថលេខានិងត្រា
 Signature and stamp

ឈ្មោះ
 Name

តំណាង
 Position

លេខទូរស័ព្ទ
 Telephone N°

សម្រាប់មន្ត្រីពន្ធដារ TAX OFFICIAL USE ONLY

1. តើសហគ្រាសនេះចុះបញ្ជីដោយស្ម័គ្រចិត្តឬដោយឯកភាពភាគី?

Does this enterprise apply for voluntary or unilateral registration?

☐ ស្ម័គ្រចិត្ត
Voluntary

☐ ឯកភាពភាគី
Unilateral

2. តើសហគ្រាសនេះស្នើសុំចុះបញ្ជីមុនពេលធ្វើការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវា?

Does this enterprise applying for registration prior to make supplies of goods and services?

☐ បាទ/ចាស
Yes

☐ ទេ
No

3- ☐ បានពិនិត្យ ផ្ទៀងផ្ទាត់ឯកសារភ្ជាប់ត្រឹមត្រូវ និងគ្រប់ចំនួន
Checked and verified all documents attached

4- ☐ បានស្នើសុំប្រមាញ់ និងថតរូប ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល
ឬម្ចាស់សហគ្រាស ឬប្រធានអង្គការ
Chairperson of the board of directors, enterprise owners or director of organization's
finger scanned and photo sessions

5- ☐ តើប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល អភិបាល កម្មសិទ្ធិករ ឬម្ចាស់ភាគហ៊ុន និង
អ្នកតំណាងដែលចុះបញ្ជីនេះមានបំណុលពន្ធដារដែរឬទេ?
Does chairperson of the board of directors, owners or shareholders and representatives
of this new registered enterprise have tax arrears?

☐ គ្មាន ☐ មាន បើមានសូមបំពេញព័ត៌មានខាងក្រោម
No Yes If Yes, please fill information below

ឈ្មោះអ្នកទាញបំណុល Name	ឈ្មោះក្រុមហ៊ុន Name of enterprise	ទឹកប្រាក់បំណុល Amount
		៛
		៛
		៛

សង្គ្រោះ: ប្រសិនបើប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល កម្មសិទ្ធិករ ឬម្ចាស់ភាគហ៊ុន និងអ្នកតំណាង
មានព័ត៌មានបំណុលពន្ធដារជាដាច់ខាតសូមបំពេញព័ត៌មានក្នុងឯកសារផ្សេងបន្ថែម។

កាលបរិច្ឆេទ Date

យោបល់ផ្សេងៗ
Comments

ហត្ថលេខា Signature

ឈ្មោះមន្ត្រីទទួលបន្ទុកបំណុល

Tax official in charge

លេខសម្គាល់មន្ត្រី

ID number

កាលបរិច្ឆេទ Date

យោបល់ផ្សេងៗ
Comments

ហត្ថលេខា Signature

ឈ្មោះមន្ត្រីផ្ទៀងផ្ទាត់

Verifying official

លេខសម្គាល់មន្ត្រី

ID number

6- ☐ ប្រាក់ពន្ធដារដែលត្រូវបង់
Tax to be paid

6-1 ☐ ប្រាក់ពន្ធបំណុល
Patent tax amount

6-2 ☐ ប្រាក់ពន្ធប្រចាំប្រាក់លើលក្ខន្តិកៈក្រុមហ៊ុន
Amount of registration tax

6-3 ☐ ប្រាក់ពិន័យ និងការប្រាក់
Amount of penalties and interest

	៛
+	
	៛
+	
	៛
=	

ទឹកប្រាក់ពន្ធដារទទួលបានទូទៅ
Total amount received 0.00 ៛

លេខគណនីធនាគារត្រូវបង់ចូល
Account number

ឈ្មោះធនាគារ
Bank name

លេខប្រតិបត្តិការបង់ប្រាក់វិក្កយបត្រទទួលបាន
Payment transaction / invoice number

7- ☐ កម្រៃសេវាចុះបញ្ជី
Registration fees

☐ កម្រៃសេវាធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព
Update fees

ទឹកប្រាក់ទទួលបានទូទៅ
Total amount received ៛

លេខគណនីធនាគារត្រូវបង់ចូល
Account number

ឈ្មោះធនាគារ
Bank name

លេខប្រតិបត្តិការបង់ប្រាក់វិក្កយបត្រទទួលបាន
Payment transaction / invoice number

កាលបរិច្ឆេទ Date

យោបល់ផ្សេងៗ
Comments

ហត្ថលេខា Signature

ឈ្មោះមន្ត្រីផ្ទៀងផ្ទាត់

Verifying official

លេខសម្គាល់មន្ត្រី

ID number

ព្រះរាជក្រម

នស/រកម/០៥២៣/០០៤

យើង

ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី
សមានភូមិជាតិសាសនា រក្ខតខត្តិយា ខេមរារដ្ឋរាស្ត្រ ពុទ្ធិន្ទ្រាធរាមហាក្សត្រ
ខេមរាជនា សមូហោភាស កម្ពុជឯករាជរដ្ឋបូរណសន្តិ សុភមង្គលា សិរីវិបុលា
ខេមរាស្រីពិរាស្ត្រ ព្រះចៅក្រុងកម្ពុជាធិបតី

- បានទ្រង់យល់រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៩១៨/៩២៥ ចុះថ្ងៃទី៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៨ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស/រកត/០៣២០/៤២១ ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២០ ស្តីពីការតែងតាំងនិងកែសម្រួលសមាសភាពរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦១៨/០១២ ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានទ្រង់យល់ព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១៩៦/១៨ ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ
- បានទ្រង់យល់សេចក្តីក្រាបបង្គំទូលថ្វាយរបស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ប្រកាសឱ្យប្រើ

ច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១៩ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៣ នាសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា លើកទី៩ នីតិកាលទី៦ ហើយដែលព្រឹទ្ធសភាបានពិនិត្យចប់សព្វគ្រប់លើទម្រង់និងគតិច្បាប់នេះទាំងស្រុងកាលពីថ្ងៃទី២ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៣ នាសម័យប្រជុំពេញអង្គលើកទី១០ នីតិកាលទី៤ ហើយដែលមានសេចក្តីទាំងស្រុងដូចតទៅ៖

ច្បាប់ ស្តីពី សារពើពន្ធ

ជំពូកទី៤
អាករលើតម្លៃបន្ថែម
ផ្នែកទី១
បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ៥៥ .- កម្មវត្ថុនៃអាករ

អាករលើតម្លៃបន្ថែមត្រូវអនុវត្តលើការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករនូវទំនិញឬសេវា។

មាត្រា ៥៦ .- វិសាលភាពនៃអាករ

អាករលើតម្លៃបន្ថែមអនុវត្តលើរាល់ការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករនូវទំនិញឬសេវានៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រ

កម្ពុជា។

២៤/៨៤

មាត្រា ៥៧ .- និយមន័យ

វាក្យសព្ទសំខាន់ៗដែលប្រើក្នុងជំពូកនេះ ត្រូវបានកំណត់និយមន័យដូចខាងក្រោម៖

- ១- ទំនិញ សំដៅដល់ ទ្រព្យប្រើក្រៅពីដីធ្លីនិងប្រាក់កាស។
- ២- សេវា សំដៅដល់ ការផ្តល់អ្វីមួយដែលមានតម្លៃក្រៅពីទំនិញ ដីធ្លី និងប្រាក់កាស។
- ៣- ការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ សំដៅដល់ ការផ្ទេរសិទ្ធិប្រើប្រាស់ ឬសិទ្ធិចាត់ចែងក្នុងឋានៈជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិទំនិញ ទោះបីមានសំណងឬគ្មានសំណងក្តី។ ការផ្គត់ផ្គង់សេវាបន្ទាប់បន្សំដែលទាក់ទិននឹងការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញត្រូវចាត់ទុកដូចជាការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ។
- ៤- ការផ្គត់ផ្គង់សេវា សំដៅដល់ ការផ្គត់ផ្គង់ដែលមិនមែនជាការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ ដីធ្លី ឬប្រាក់កាសដែលធ្វើឡើងដើម្បីបានទទួលសំណងឬគ្មានសំណងក្តី។ ការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញបន្ទាប់បន្សំដែលទាក់ទិននឹងការផ្គត់ផ្គង់សេវា ត្រូវចាត់ទុកដូចជាការផ្គត់ផ្គង់សេវា។
- ៥- បុគ្គល សំដៅដល់ បុគ្គលឬក្រុមបុគ្គលដែលធ្វើអាជីវកម្ម ហើយនិងបុគ្គលណាមួយទៀតដែលទាក់ទិនជាមួយនឹងបុគ្គលនោះ។
- ៦- ទាក់ទិន ចំពោះបុគ្គលណាមួយ មានន័យថា៖
 - ក- បុគ្គលណាមួយដែលមានកម្មសិទ្ធិចាប់ពី២០(ម្ភៃ)ភាគរយឡើងទៅលើតម្លៃឬសិទ្ធិបោះឆ្នោតនៃភាគកម្មនៅក្នុងដើមទុនផ្ទាល់នៃបុគ្គលដែលលើកយកមកពិចារណា។
 - ខ- មានការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ឬមាននាយករួមគ្នាជាមួយបុគ្គល។
 - គ- ជាសមាជិកគ្រួសារ ឬជាសហព័ទ្ធ ឬជាសមាជិកក្រុមគ្រួសារនៃសហព័ទ្ធរបស់បុគ្គល។
- ៧- បានទិញចាប់ពី៣០(សាមសិប)ភាគរយឡើងទៅនៃធាតុចេញសរុបរបស់បុគ្គលក្នុងរយៈពេល៣(បី)ខែបន្តបន្ទាប់។
- ៨- អាករ ក្នុងជំពូកនេះ សំដៅដល់ អាករលើតម្លៃបន្ថែម។

**ផ្នែកទី២
គោលការណ៍ទូទៅ**

មាត្រា ៥៨ .- បុគ្គលជាប់អាករ

បុគ្គលជាប់អាករ សំដៅដល់ បុគ្គលដែលត្រូវជាប់ពន្ធតាមរបបស្វ័យប្រកាសហើយដែលធ្វើការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៥៩នៃច្បាប់នេះ។ សម្រាប់គោលដៅនៃមាត្រានេះ បុគ្គលអនិវាសនជនដែលផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឌីជីថលឬសេវាឌីជីថលមកក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាត្រូវចាត់ទុកជាបុគ្គលជាប់អាករ។

មាត្រា ៥៩ .- ការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករ

លើកលែងតែមានបទប្បញ្ញត្តិផ្ទុយនៅក្នុងជំពូកនេះ ពាក្យ ការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករ សំដៅដល់៖

- ១- ការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវាដោយបុគ្គលជាប់អាករនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។
- ២- ការដកយកទំនិញឬសេវាមកប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួនដោយបុគ្គលជាប់អាករ។
- ៣- ការផ្តល់ជាអំណោយឬការផ្គត់ផ្គង់ក្រោមតម្លៃពិតនូវទំនិញឬសេវាដោយបុគ្គលជាប់អាករ។
- ៤- ការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឌីជីថលឬសេវាឌីជីថលមកក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៥៨នៃច្បាប់នេះ។
- ៥- ការនាំចូលទំនិញមកក្នុងដែនគយនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

មាត្រា ៦០ .- តម្លៃជាប់អាករ

តម្លៃជាប់អាករត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១- តម្លៃជាប់អាករនៃការផ្គត់ផ្គង់ គឺជាថ្លៃទំនិញឬសេវាដែលអ្នកលក់យកពីអ្នកទិញ។ តម្លៃជាប់អាកររួមមានតម្លៃដឹកជញ្ជូន និងតម្លៃលើខ្នងដទៃទៀតដែលត្រូវទូទាត់ឱ្យអ្នកលក់ចំពោះការផ្គត់ផ្គង់នោះ រួមបញ្ចូលអាករគ្រប់ប្រភេទ លើកលែងតែអាករលើតម្លៃបន្ថែម។

២- ក្នុងករណីដែលការទូទាត់ចំពោះការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករជាសំណងអ្វីមួយក្រៅពីប្រាក់កាសដើម្បីជាផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ឬប្រយោលដល់អ្នកលក់ សំណងនោះត្រូវគិតបញ្ចូលក្នុងតម្លៃជាប់អាករតាមតម្លៃទីផ្សារ។

៣- តម្លៃជាប់អាកររបស់ទំនិញនាំចូល គឺជាតម្លៃគិតពន្ធគយ រួមបញ្ចូលទាំងពន្ធគយនិងអាករនានានៅពេលនាំចូល។

៤- ប្រសិនបើតម្លៃជាប់អាកររបស់ទំនិញឬសេវាដែលបានផ្គត់ផ្គង់មិនកំណត់ឱ្យតម្លៃពិតទៅនោះ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធអាចកំណត់ចេញនូវតម្លៃមួយសម្រាប់ទំនិញឬសេវា ហើយតម្លៃនោះត្រូវចាត់ទុកជាតម្លៃត្រឹមត្រូវរហូតដល់ពេលមានភស្តុតាងបញ្ជាក់ផ្សេងដែលរដ្ឋបាលសារពើពន្ធបានយល់ព្រម។

៥- តម្លៃជាប់អាករនៃទំនិញដែលបានប្រើប្រាស់រួច ដែលបុគ្គលជាប់អាករបានទិញពីអ្នកប្រើប្រាស់ដើម្បីលក់ជាប្រចាំឬលក់ជូនសមុខឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់ គឺជាចំនួនលម្អៀងរវាងថ្លៃលក់និងថ្លៃទិញ ឬប្រាក់កម្រៃដែលបានមកពីការលក់ទំនិញនោះ។

មាត្រា ៦១ .- ពេលផ្គត់ផ្គង់

ពេលផ្គត់ផ្គង់ត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១- អាករលើតម្លៃបន្ថែមត្រូវដល់កំណត់និងត្រូវបង់នៅពេលផ្គត់ផ្គង់។

២- ពេលផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវា គឺជាពេលដែលអ្នកលក់ត្រូវចេញវិក្កយបត្រ ឬជាពេលដែលអ្នកលក់បានចេញវិក្កយបត្រ ប្រសិនបើវិក្កយបត្រនោះត្រូវបានចេញមុនពេលដែលអ្នកលក់ត្រូវចេញវិក្កយបត្រ។

៣- វិក្កយបត្រអាករលើតម្លៃបន្ថែម ត្រូវចេញយ៉ាងយឺតបំផុត៧ (ប្រាំពីរ) ថ្ងៃ ក្រោយការបញ្ជូនទំនិញឬការបំពេញសេវា ឬក្រោយការទូទាត់ក្នុងករណីដែលការទូទាត់ធ្វើឡើងមុនការបញ្ជូនទំនិញឬការបំពេញសេវា។ ប្រសិនបើការបញ្ជូនទំនិញពុំមានវិក្កយបត្រភ្ជាប់ជាមួយទេ ត្រូវភ្ជាប់ឯកសារបញ្ជូនទំនិញដែលបានកត់ត្រាត្រឹមត្រូវក្នុងទិន្នន័យវិគ្គបញ្ជូនទំនិញ។

៤- ចំពោះការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវាដែលធ្វើឡើងជាបន្ត ឬដែលមានការទូទាត់ច្រើនលើក ពេលផ្គត់ផ្គង់ត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។

៥- ចំពោះការនាំចូលទំនិញ ពេលផ្គត់ផ្គង់ គឺជាពេលដែលអ្នកនាំចូលដាក់លិខិតប្រកាសជូនរដ្ឋបាលគយស្របតាមច្បាប់និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមាន។

មាត្រា ៦២ .- ទីកន្លែងផ្គត់ផ្គង់

ទីកន្លែងផ្គត់ផ្គង់ត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១- ការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញត្រូវចាត់ទុកថាបានធ្វើឡើងនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប្រសិនបើទំនិញនោះត្រូវបានប្រគល់ឱ្យ ទោះបីមានលក្ខណៈជាការផ្ទេរសិទ្ធិប្រើប្រាស់ឬសិទ្ធិចាត់ចែងនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ចំពោះករណីដែលការផ្គត់ផ្គង់ត្រូវមានការដឹកជញ្ជូន ការផ្គត់ផ្គង់ត្រូវចាត់ទុកថាបានធ្វើឡើងនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប្រសិនបើទំនិញស្ថិតនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានៅពេលដែលការដឹកជញ្ជូនត្រូវបានចាប់ផ្តើម។

(Signature)

២- ការផ្គត់ផ្គង់សេវាត្រូវចាត់ទុកថាបានធ្វើឡើងនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប្រសិនបើសេវានោះ បានបំពេញនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា វៀរលែងតែ៖

ក- ការផ្គត់ផ្គង់សេវាជាប់ទាក់ទិននឹងអចលនទ្រព្យត្រូវកំណត់ថា សេវានោះបានធ្វើឡើងនៅ ទីកន្លែងដែលអចលនទ្រព្យនោះស្ថិតនៅ។

ខ- ការផ្គត់ផ្គង់សេវាជាប់ទាក់ទិននឹងការដឹកជញ្ជូនត្រូវកំណត់ថា សេវានោះបានធ្វើឡើងនៅ ទីកន្លែងនៃការដឹកជញ្ជូននោះ។

៣- ទំនិញត្រូវចាត់ទុកថាបាននាំចូលមកក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប្រសិនបើទំនិញនោះត្រូវបាន នាំចូលមកក្នុងដែនគយនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

មាត្រា ៦៣ .- ការផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករ

ការផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករមានដូចខាងក្រោម៖

១- សេវាសិក្សាអប់រំ។

២- សេវាប្រៃសណីយ៍សាធារណៈ។

៣- សេវារបស់មន្ទីរពេទ្យនិងគ្លីនិក សេវាខាងវេជ្ជសាស្ត្រនិងទន្តសាស្ត្រ និងការលក់ទំនិញបន្ទាប់បន្សំ ខាងវេជ្ជសាស្ត្រនិងទន្តសាស្ត្រដែលទាក់ទិននឹងការបំពេញសេវាទាំងនេះ។

៤- សេវាដឹកជញ្ជូនអ្នកដំណើរដោយប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូនសាធារណៈ ដែលជាមុខសិទ្ធិទាំងស្រុងរបស់រដ្ឋ។

៥- សេវាធានារ៉ាប់រង។

៦- ការផ្គត់ផ្គង់ថាមពលអគ្គិសនីនិងការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត។

៧- ផលិតផលកសិកម្មមិនទាន់កែច្នៃផលិតក្នុងស្រុក។

៨- សេវាប្រមូលសំរាមនិងកាកសំណល់រឹងប្រកប។

៩- សេវាជាមូលដ្ឋានខាងហិរញ្ញវត្ថុដែលត្រូវកំណត់ដោយប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិង ហិរញ្ញវត្ថុ។

១០- ការនាំចូលសម្ភារៈប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួនដែលរួចរាល់ក្នុងកម្រិតតម្លៃដែលត្រូវកំណត់ដោយ ប្រកាសរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។

១១- សកម្មភាពមិនស្វែងរកចំណេញដើម្បីបម្រើផលប្រយោជន៍សាធារណៈ ដែលបានទទួលស្គាល់ ដោយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។

មាត្រា ៦៤ .- ការផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករចំពោះបេសកកម្មទូតនិងអង្គការអន្តរជាតិ

ការផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករចំពោះបេសកកម្មទូតនិងអង្គការអន្តរជាតិត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១- ការនាំចូលឬការទិញក្នុងស្រុកនូវទំនិញឬសេវាដោយបេសកកម្មទូតនិងក្នុងស៊ុលបរទេស អង្គការ អន្តរជាតិ និងទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការបច្ចេកទេសរបស់រដ្ឋាភិបាលដទៃទៀត សម្រាប់យកមកប្រើនៅ ក្នុងការបំពេញមុខងារជាផ្លូវការរបស់ខ្លួន ត្រូវកំណត់ថាជាការផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករ។ ការផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករ ត្រូវបានផ្តល់ឱ្យក្នុងករណីមានការបញ្ជាក់ពីប្រធានបេសកកម្មជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធថា ទំនិញទាំងនោះ បាននាំចូលមកសម្រាប់គោលដៅនៃការប្រើប្រាស់ខាងលើតែប៉ុណ្ណោះ។

២- ការនាំចូលឬការទិញក្នុងស្រុកនូវទំនិញឬសេវាសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់បុគ្គលិកផ្លូវការ នៃបេសកកម្មទូតនិងកុងស៊ុលបរទេស អង្គការអន្តរជាតិ និងទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការបច្ចេកទេសរបស់ រដ្ឋាភិបាលដទៃទៀត ដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌទី១នៃមាត្រានេះ ត្រូវកំណត់ថាជាការផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករ ចំពោះតែមុខទំនិញទាំងឡាយណាដែលមានចុះនៅក្នុងបញ្ជីរាយមុខទំនិញដែលកំណត់ដោយប្រកាសរបស់ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។

៣- ការផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករនៅក្នុងមាត្រានេះ ត្រូវឈរលើគោលការណ៍បដិការរវាងរដ្ឋាភិបាល ពាក់ព័ន្ធ។

ផ្នែកទី៣

អត្រាការពិនិច្ឆ័យអំណត់ប្រាក់អាករ

មាត្រា៦៥ .- អត្រាអាករ

អត្រាអាករត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១- អាករលើតម្លៃបន្ថែមត្រូវកំណត់តាមអត្រា១០ (ដប់) ភាគរយ លើតម្លៃជាប់អាករនៃការផ្គត់ផ្គង់ ជាប់អាករនីមួយៗនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

២- អាករលើតម្លៃបន្ថែមត្រូវកំណត់តាមអត្រា០ (សូន្យ) ភាគរយ លើតម្លៃជាប់អាករនៃការផ្គត់ផ្គង់ ជាប់អាករនីមួយៗចំពោះទំនិញនាំចេញពីព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬការផ្គត់ផ្គង់សេវាជាប់អាករដែលបានបំពេញ នៅក្រៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២២នៃច្បាប់នេះ។

៣- រដ្ឋបាលសារពើពន្ធអាចប្រើប្រាស់ឯកសារមួយចំនួន ដើម្បីបញ្ជាក់ថាមានការនាំចេញជាក់ស្តែង ក្នុងនោះមានជាអាទិ៍ ប្រតិទិននៃគយនាំចេញរបស់រដ្ឋបាលគយ ឯកសារនាំចូលរបស់ប្រទេសនាំចូល លិខិត ឥណទានបានប្រើប្រាស់ និងការទូទាត់ដែលធនាគារក្នុងស្រុកបានទទួល។

មាត្រា៦៦ .- ការកំណត់ប្រាក់អាករ

ប្រាក់អាករត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១- អាករដែលបានកំណត់ក្នុងមាត្រា៦៥នៃច្បាប់នេះ ត្រូវចាត់ទុកជាបំណុលចំពោះរដ្ឋនៅពេល ផ្គត់ផ្គង់។

២- ប្រាក់អាករត្រូវបង់ជូនរដ្ឋស្មើនឹងប្រាក់អាករលើធាតុចេញសរុបតាមអត្រាក្នុងមាត្រា៦៥នៃច្បាប់នេះ ដកឥណទានអាករលើធាតុចូលដែលបានអនុញ្ញាតសរុបក្នុងខែជាមួយគ្នា។

មាត្រា៦៧ .- អចលកម្មរូបិយដែលឈប់ប្រើប្រាស់ក្នុងអាជីវកម្ម

ក្នុងករណីអចលកម្មរូបិយនៃអាជីវកម្មណាមួយដែលបានទទួលឥណទានអាករដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៦៥នៃច្បាប់នេះ ត្រូវឈប់ប្រើប្រាស់នៅក្នុងអាជីវកម្មរបស់បុគ្គលជាប់អាករ ទ្រព្យនោះត្រូវចាត់ទុកថាបានលក់ និងត្រូវជាប់អាករតាមតម្លៃទីផ្សារនៅពេលឈប់ប្រើប្រាស់។

មាត្រា ៦៨ .- ឥណទានអាករលើធាតុចូលនិងការផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករ

ឥណទានអាករលើធាតុចូលនិងការផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១- ប្រាក់អាករដែលបុគ្គលជាប់អាករបានបង់លើទំនិញឬសេវាសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងអាជីវកម្មដែលបុគ្គលជាប់អាករម្នាក់ទៀតបានផ្គត់ផ្គង់ឱ្យ ឬប្រាក់អាករដែលបានបង់ដោយបុគ្គលជាប់អាករក្នុងឋានៈជាអ្នកនាំចូលលើទំនិញឬសេវានាំចូលសម្រាប់ប្រើប្រាស់នៅក្នុងអាជីវកម្មរបស់ខ្លួន ត្រូវក្លាយជាឥណទានអាករលើធាតុចូលសម្រាប់កាត់កងចេញពីអាករលើធាតុចេញ។ ធាតុចូល មានន័យថា ទំនិញឬសេវាដែលបានទិញចូល ហើយធាតុចេញ មានន័យថា ទំនិញឬសេវាដែលបានលក់ចេញ។

២- ក្នុងករណីទំនិញឬសេវាទិញចូលត្រូវបានប្រើប្រាស់មួយចំណែកជាការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករ និងមួយចំណែកទៀតជាការផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករ ឥណទានអាករត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យតែចំពោះចំណែកដែលបានប្រើប្រាស់ជាការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករ។

៣- ចំពោះការផ្គត់ផ្គង់មិនជាប់អាករនូវទំនិញឬសេវាដល់បេសកកម្មទូតនិងកុងស៊ុលបរទេស អង្គការអន្តរជាតិ និងទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការបច្ចេកទេសរបស់រដ្ឋាភិបាលដទៃទៀត ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៦៤ នៃច្បាប់នេះ អ្នកផ្គត់ផ្គង់ត្រូវបានអនុញ្ញាតនូវឥណទានអាករលើធាតុចូលដោយពុំគិតពីលក្ខខណ្ឌដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌទី២នៃមាត្រានេះ។

មាត្រា ៦៩ .- ឯកសារចាំបាច់សម្រាប់សុំឥណទានអាករលើធាតុចូល

ការស្នើសុំឥណទានអាករលើធាតុចូលត្រូវភ្ជាប់មកជាមួយនូវ៖

១- វិក្កយបត្រអាករលើតម្លៃបន្ថែម ដែលបានធ្វើឡើងស្របតាមមាត្រា ៧៨ នៃច្បាប់នេះ។

២- ប្រតិវេទន៍គយនាំចូលដែលបានធ្វើឡើងស្របតាមច្បាប់ស្តីពីគយ និងបង្កាន់ដៃបង់ប្រាក់ពន្ធ ឬបង្កាន់ដៃបង់ប្រាក់ផ្សេងៗរបស់រដ្ឋបាលគយ។

មាត្រា ៧០ .- អាករលើធាតុចូលដែលមិនអនុញ្ញាតឱ្យប្រើជាឥណទាន

អាករលើធាតុចូលដែលមិនអនុញ្ញាតឱ្យប្រើជាឥណទាន រួមមានប្រាក់អាករដែលបុគ្គលជាប់អាករបានបង់លើការចំណាយ ជាអាទិ៍មាន ការទទួលភ្ញៀវ ការកម្សាន្តឬសម្រាកលំហែ ការទិញរថយន្ត ឬការទិញផលិតផលគេលសិលាមួយចំនួន។

ផ្នែកទី៤

ការបង់ប្រាក់អាករ

មាត្រា ៧១ .- កាតព្វកិច្ចដាក់លិខិតប្រកាសនិងបង់ប្រាក់អាករ

បុគ្គលជាប់អាករត្រូវមានកាតព្វកិច្ចដាក់លិខិតប្រកាសនិងបង់ប្រាក់អាករជារៀងរាល់ខែយ៉ាងយឺតបំផុតក្រោមថ្ងៃទី២០នៃខែបន្ទាប់ពីខែដែលមានការផ្គត់ផ្គង់។

មាត្រា ៧២ .- ការចាត់ចែងចំពោះចំនួនឥណទានលើស

ប្រសិនបើអាករលើធាតុចូលដែលបុគ្គលជាប់អាករបានបង់តាមមាត្រា ៦៥ នៃច្បាប់នេះ មានចំនួនច្រើនជាងអាករលើធាតុចេញដែលបុគ្គលនោះប្រមូលសម្រាប់ខែណាមួយ៖

១- ចំនួនលើសត្រូវប្រើជាឥណទានអាករចំពោះប្រាក់អាករដែលបុគ្គលនៅជំពាក់ខែកន្លងទៅ។

២- ចំនួនលើសដែលនៅសល់ទៀតនោះ ត្រូវចាត់ទុកជាឥណទានអាករលើធាតុចូលនៃមាត្រា ៦៨ នៃច្បាប់នេះ សម្រាប់ខែបន្ទាប់។

មាត្រា ៧៣ .- ការបង្វិលសងប្រាក់អាករឱ្យអ្នកនាំចេញ

រដ្ឋបាលសារពើពន្ធអាចបង្វិលសងនូវ៖

១- ឥណទានអាករលើធាតុចូលលើសប្រចាំខែ តាមការស្នើសុំរបស់បុគ្គលជាប់អាករដែលមានសកម្មភាពនាំចេញជាចម្បង ប្រសិនបើបុគ្គលនោះបានបង្ហាញឯកសារបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ក្នុងការនាំចេញ និងបានប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវនូវកាតព្វកិច្ចកាន់បញ្ជីកានិងឯកសារផ្សេងៗទៀត។

២- ប្រាក់អាករដែលទេសចរឬរទេសបានបង់លើការទិញទំនិញពីបុគ្គលជាប់អាករ សម្រាប់យកទៅប្រើប្រាស់នៅក្រៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

មាត្រា ៧៤ .- ការបង្វិលសងប្រាក់អាករក្នុងករណីមានឥណទានអាករលើសចាប់ពី ៣ (បី) ខែឡើងទៅ

ប្រសិនបើបុគ្គលជាប់អាករមានឥណទានអាករលើធាតុចូលលើសចាប់ពី ៣ (បី) ខែឡើងទៅ បុគ្គលនោះអាចដាក់ពាក្យសុំបង្វិលសងប្រាក់អាករនៅដំណាច់ខែទី ៣ (បី) ឬនៅក្នុងខែណាមួយជាបន្តមកទៀត។ ដើម្បីទទួលបានការបង្វិលសងប្រាក់អាករសម្រាប់ខែណាមួយ ពាក្យសុំត្រូវដាក់ស្នើក្នុងរយៈពេល ២០ (ម្ភៃ) ថ្ងៃ ក្រោយដំណាច់ខែទាំងនោះ។

មាត្រា ៧៥ .- ការអនុវត្តអាករលើតម្លៃបន្ថែមចំពោះគម្រោងវិនិយោគមានលក្ខណសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់

ការផ្គត់ផ្គង់ធាតុចូលផលិតកម្មក្នុងស្រុកសម្រាប់បម្រើដល់ការអនុវត្តគម្រោងវិនិយោគមានលក្ខណសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ដូចមានចែងក្នុងបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនៃច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវជាប់អាករលើតម្លៃបន្ថែមតាមអត្រា ០ (សូន្យ) ភាគរយ។

មាត្រា ៧៦ .- ការទទួលខុសត្រូវចំពោះការប្រមូលនិងការបង់អាករ

ការទទួលខុសត្រូវចំពោះការប្រមូលនិងការបង់អាករត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១- បុគ្គលជាប់អាករឬអ្នកនាំចូល មានកាតព្វកិច្ចត្រូវបង់អាករតាមមាត្រា ៦៥ នៃច្បាប់នេះ លើរាល់ការផ្គត់ផ្គង់ជាប់អាករដែលបុគ្គលជាប់អាករឬអ្នកនាំចូលបានអនុវត្ត។

២- លក្ខខណ្ឌពិសេសបញ្ជាក់អំពីការទទួលខុសត្រូវរបស់អ្នកទិញចំពោះប្រាក់អាករ ក្នុងករណីដែលអ្នកផ្គត់ផ្គង់មិនមានគ្រឹះស្ថានអចិន្ត្រៃយ៍នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬក្នុងករណីដែលមានឧបសគ្គផ្សេងទៀតដល់ការប្រមូលប្រាក់អាករពីអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យតាមការស្នើសុំរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។

៣- បុគ្គលណាមួយដែលបានធ្វើការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវា ក្នុងនាមម្ចាស់កម្មសិទ្ធិនិងមិនមែនក្នុងឋានៈ
ជានិយោជិតរបស់បុគ្គលណាមួយហើយដែលមានការគ្រប់គ្រងលើការផ្គត់ផ្គង់ ត្រូវចាត់ទុកជាបុគ្គលជាប់អាករ
សម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់នោះ។

ផ្នែកទី៥
បទប្បញ្ញត្តិខាងរដ្ឋបាល

មាត្រា៧៧ .- ការចុះបញ្ជី

ការចុះបញ្ជីត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១- បុគ្គលជាប់អាករដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៥៨នៃច្បាប់នេះ ត្រូវធ្វើការចុះបញ្ជីសម្រាប់អាករលើ
តម្លៃបន្ថែមក្នុងរយៈពេល១៥(ដប់ប្រាំ) ថ្ងៃ ក្រោយថ្ងៃដែលបុគ្គលនោះក្លាយជាបុគ្គលជាប់អាករ។

២- ចំពោះបុគ្គលដែលមានការតម្រូវឱ្យធ្វើការចុះបញ្ជី ហើយមិនបានធ្វើការចុះបញ្ជី រដ្ឋបាលសារពើពន្ធ
អាចធ្វើការចុះបញ្ជីបុគ្គលនោះ ចាប់តាំងពីពេលដែលបុគ្គលនោះត្រូវមកធ្វើការចុះបញ្ជី។ បុគ្គលដែលត្រូវបាន
ចុះបញ្ជីតាមបែបនេះ ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រាក់អាករទាំងអស់ក្នុងមាត្រា៦៥នៃច្បាប់នេះ ចាប់តាំងពី
កាលបរិច្ឆេទដែលបុគ្គលនោះត្រូវមកធ្វើការចុះបញ្ជី។

៣- សម្រាប់ក្រុមបុគ្គលទាក់ទិនពីរនាក់ឬច្រើននាក់ ដែលក្នុងនោះបុគ្គលម្នាក់ឬច្រើននាក់មិនមែន
ជាបុគ្គលជាប់អាករទេនោះ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធអាចចាត់ទុកបុគ្គលជាប់អាករណាមួយថាបានចុះបញ្ជីសម្រាប់
សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចទាក់ទិនទាំងមូលឬភាគណាមួយ។ ប្រសិនបើគ្មានបុគ្គលទាក់ទិនណាម្នាក់ជាបុគ្គល
ជាប់អាករទេនោះ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធអាចចុះបញ្ជីនូវបុគ្គលក្នុងក្រុមម្នាក់ឬច្រើននាក់សម្រាប់សកម្មភាព
សេដ្ឋកិច្ចទាក់ទិនទាំងមូលឬភាគណាមួយ។

៤- សម្រាប់គោលដៅនៃការចុះបញ្ជីនិងដោយមានការយល់ព្រមពីរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ ចំពោះបុគ្គល
ជាប់អាករមួយក្រុមដែលជាប់ទាក់ទិនគ្នាដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៥៧នៃច្បាប់នេះ សកម្មភាពរបស់សមាជិក
នានានៅក្នុងក្រុម អាចចាត់ទុកជាសកម្មភាពរបស់សមាជិកជ្រើសតាំងតែម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ។ ក្នុងករណីនេះ
សមាជិកម្នាក់ៗនៅក្នុងក្រុមត្រូវមានការទទួលខុសត្រូវរួមគ្នានិងយ៉ាងពេញលេញចំពោះការប្រតិបត្តិតាម
បទប្បញ្ញត្តិនៃជំពូកនេះ។

មាត្រា៧៨ .- វិគ្គយបត្រអាករលើតម្លៃបន្ថែម

វិគ្គយបត្រអាករលើតម្លៃបន្ថែមត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១- បុគ្គលជាប់អាករដែលធ្វើការផ្គត់ផ្គង់ ត្រូវចេញវិគ្គយបត្រអាករដោយមានដាក់ចំណងជើងថា
វិគ្គយបត្រអាករ ហើយមានចុះលេខរៀងត្រឹមត្រូវឱ្យអ្នកទិញដែលជាអ្នកជាប់ពន្ធតាមរបបស្វ័យប្រកាស
និងត្រូវចេញវិគ្គយបត្រធម្មតាទៅឱ្យអ្នកទិញដែលមិនស្ថិតនៅក្រោមរបបស្វ័យប្រកាស។

២- បុគ្គលទាំងឡាយមិនអាចចេញវិគ្គយបត្រឬឯកសារផ្សេងទៀតបញ្ជាក់នូវទឹកប្រាក់ណាមួយថាជា
ឬជាទំហំអាករលើការផ្គត់ផ្គង់ទំនិញឬសេវាបានទេ លើកលែងតែបុគ្គលនោះជាបុគ្គលជាប់អាករបានចុះបញ្ជី
ស្របតាមមាត្រា៧៧នៃច្បាប់នេះ ហើយទំនិញឬសេវាផ្គត់ផ្គង់គឺជាទំនិញឬសេវាជាប់អាករ។

៣- ក្រៅពីទណ្ឌកម្មដទៃទៀត ប្រសិនបើវិក្កយបត្រណាមួយត្រូវបានរកឃើញថា ក្លែងបន្លំជាវិក្កយបត្រ អាករលើតម្លៃបន្ថែម ហើយវិក្កយបត្រនោះបានបង្ហាញថា មានទឹកប្រាក់អាករមួយចំនួនត្រូវបង់ បុគ្គលអ្នកចេញ វិក្កយបត្រត្រូវបង់ជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធក្នុងរយៈពេល៧(ប្រាំពីរ) ថ្ងៃ ក្រោយកាលបរិច្ឆេទចេញវិក្កយបត្រ នូវទឹកប្រាក់ដែលបានចុះលើវិក្កយបត្រនោះ ទោះបីជាទឹកប្រាក់អាករត្រូវបង់មែនឬមិនមែនក្តី។

៤- ក្នុងករណីមានការលក់រាយ ដែលក្នុងនោះ ការលក់ភាគច្រើនមិនបានធ្វើជាមួយបុគ្គលជាប់អាករ វិក្កយបត្រដែលតម្រូវដោយកថាខណ្ឌទី១នៃមាត្រានេះ ត្រូវចាត់ទុកថាបានបំពេញគ្រប់គ្រាន់ ប្រសិនបើអ្នកលក់ បានផ្តល់បង្កាន់ដៃទទួលប្រាក់លម្អិតដែលបានកាត់ត្រាក្នុងបញ្ជីបេឡា ឬក៏ឯកសារផ្សេងទៀត។

៥- ចំពោះការនាំចូល ប្រតិវេទន៍គយដែលបានបំពេញត្រឹមត្រូវនិងដែលមានសេចក្តីបញ្ជាក់អំពីការ បង់ប្រាក់អាករ ត្រូវប្រើប្រាស់ជាឯកសារត្រួតពិនិត្យដើម្បីកំណត់លក្ខណៈអាចទទួលបាននូវឥណទានអាករ។

មាត្រា៧៩ .- ការមិនបានចេញវិក្កយបត្រអាករលើតម្លៃបន្ថែម

ការមិនបានចេញវិក្កយបត្រអាករត្រូវទទួលរងទណ្ឌកម្មដូចខាងក្រោម៖

១- ក្រៅពីទណ្ឌកម្មដទៃទៀត ប្រសិនបើរដ្ឋបាលសារពើពន្ធរកឃើញជាលើកទី២(ពីរ) ថា គ្រឹះស្ថាន អាជីវកម្មណាមួយរបស់បុគ្គលជាប់អាករមិនបានចេញវិក្កយបត្រតាមការតម្រូវនោះ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធអាចបិទ គ្រឹះស្ថានអាជីវកម្មនោះក្នុងរយៈពេលមានកំណត់មួយដែលមិនលើសពី៧(ប្រាំពីរ) ថ្ងៃ។

២- ប្រសិនបើគ្រឹះស្ថានអាជីវកម្មណាមួយដែលធ្លាប់ត្រូវបានបិទដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌទី១នៃ មាត្រានេះ នៅតែប្រព្រឹត្តអំពើល្មើសបែបនោះជាថ្មីទៀត គ្រឹះស្ថានអាជីវកម្មនោះអាចត្រូវបានបិទជាថ្មីទៀត ក្នុងរយៈពេលមានកំណត់មួយដែលមិនលើសពី៧(ប្រាំពីរ) ថ្ងៃ។

មាត្រា៨០ .- បញ្ជី កំណត់ត្រា និងព័ត៌មាន

បញ្ជី កំណត់ត្រា និងព័ត៌មានសម្រាប់អាករលើតម្លៃបន្ថែម ត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១- បុគ្គលជាប់អាករ ត្រូវប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធកាត់ត្រាសាច់ប្រាក់ដែលកំណត់ដោយរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ និងត្រូវរក្សាទុកនូវច្បាប់ចម្លងវិក្កយបត្រទាំងអស់ដែលបានចេញនិងវិក្កយបត្រទាំងអស់ដែលបានទទួល។

២- បុគ្គលជាប់អាករ ត្រូវកាត់ត្រានិងរក្សាទុកឱ្យបានត្រឹមត្រូវនូវបញ្ជីកំណត់ត្រានៃរាល់កិច្ចការជំនួញ ដែលបានធ្វើ ហើយត្រូវមានគណនីតាមដានទឹកប្រាក់អាករដែលបានប្រមូលលើការលក់និងទឹកប្រាក់អាករ ដែលបានបង់លើការទិញនានារបស់ខ្លួន ព្រមទាំងសេចក្តីកែតម្រូវផ្សេងៗលើតម្លៃលក់ឬទឹកប្រាក់អាករទៅតាម បែបបទដែលកំណត់ដោយរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ។

៣- កិច្ចការដូចមានចែងក្នុងកថាខណ្ឌទី២នៃមាត្រានេះ ត្រូវធ្វើប្រចាំថ្ងៃ ហើយត្រូវធ្វើការបូកសរុប និងគណនាសមតុល្យនៅដំណាច់ខែនីមួយៗ។ បុគ្គលជាប់អាករត្រូវធ្វើជារៀងរាល់ខែនូវសម្រង់អាករលើ តម្លៃបន្ថែមទៅតាមបែបបទកំណត់ដោយរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ។

៤- វិក្កយបត្រ កំណត់ត្រា និងឯកសារផ្សេងទៀត ដែលជាប់ទាក់ទិននឹងអាករនេះ ត្រូវរក្សាទុកតាម លំដាប់ថ្ងៃខែ តាមបែបបទ និងទីកន្លែងដែលរដ្ឋបាលសារពើពន្ធបានកំណត់ក្នុងរយៈពេល១០(ដប់) ឆ្នាំ ក្រោយការបញ្ចប់កិច្ចការជំនួញចុងក្រោយបំផុតដែលជាប់ទាក់ទិននឹងឯកសារទាំងនេះ។

៥- ប្រព័ន្ធកាត់ត្រាសាច់ប្រាក់ ឯកសារ និងកំណត់ត្រាទាំងអស់ដែលត្រូវរក្សាទុកតាមមាត្រានេះ ព្រមទាំងឯកសារនិងកំណត់ត្រាផ្សេងៗទៀតដែលទាក់ទិននឹងអាជីវកម្មរបស់បុគ្គល ត្រូវផ្តល់ឱ្យរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ ត្រួតពិនិត្យនៅពេលមានការស្នើសុំ។

(Signature)

មាត្រា ៨១ .- វិធានពិសេសសម្រាប់ការនាំចូល

បទប្បញ្ញត្តិនានានៃជំពូកនេះដែលទាក់ទងនឹងការនាំចូល ត្រូវគ្រប់គ្រងដោយរដ្ឋបាលគយទៅតាមច្បាប់ស្តីពីគយ។

មាត្រា ៨២ .- ការបញ្ឈប់អាជីវកម្មនិងការផ្ទេរអាជីវកម្ម

វិធាននៃការបញ្ឈប់អាជីវកម្មនិងការផ្ទេរអាជីវកម្មត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១- ក្នុងរយៈពេល១៥ (ដប់ប្រាំ) ថ្ងៃ ក្រោយការបញ្ឈប់អាជីវកម្ម បុគ្គលជាប់អាករត្រូវដាក់លិខិតប្រកាសជូនរដ្ឋបាលសារពើពន្ធតាមទម្រង់ដែលរដ្ឋបាលសារពើពន្ធបានកំណត់ ដោយភ្ជាប់មកជាមួយនូវព័ត៌មានលម្អិតអំពីការលក់និងការទិញនានា ក្រោយពីការប្រកាសសារពើពន្ធចុងក្រោយបំផុត និងព័ត៌មានលម្អិតអំពីទំនិញទាំងអស់នៅក្នុងស្តុកដែលមិនទាន់បង់អាករប្រសិនបើមានឥណទានអាកររួចហើយ ព្រមទាំងបង់ប្រាក់អាករដល់កំណត់ទាំងនោះ។

២- ការផ្ទេរអាជីវកម្មពីបុគ្គលម្នាក់ទៅបុគ្គលម្នាក់ទៀត មិនត្រូវជាប់អាករលើតម្លៃបន្ថែមទេ។

៣- វិធាននិងនីតិវិធីសម្រាប់ការបញ្ឈប់និងការផ្ទេរអាជីវកម្មត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យតាមការស្នើសុំរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។

មាត្រា ៨៣ .- ឥណទានអាករសម្រាប់ទំនិញស្តុកចំពោះបុគ្គលចុះបញ្ជីថ្មី

ឥណទានអាករចំពោះទំនិញស្តុកត្រូវបានកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

១- ចំពោះបុគ្គលទើបបានចុះបញ្ជី ហើយនៅថ្ងៃចុះបញ្ជីនោះមានស្តុកទំនិញដែលបានបង់អាករលើតម្លៃបន្ថែមរួចហើយ បុគ្គលនោះអាចដាក់ពាក្យសុំឱ្យរដ្ឋបាលសារពើពន្ធអនុញ្ញាតនូវឥណទានអាករ ចំពោះប្រាក់អាករដែលបានបង់លើស្តុកទាំងនោះ បន្ទាប់ពីរដ្ឋបាលសារពើពន្ធបានត្រួតពិនិត្យឃើញថា វិក្កយបត្រឬច្បាប់ចម្លងនៃប្រតិទិនគយរបស់ទំនិញទាំងនោះមានលក្ខណៈត្រឹមត្រូវ។

២- បើមានការឯកភាពចំពោះលក្ខណៈត្រឹមត្រូវនៃឯកសារទាំងនោះហើយ រដ្ឋបាលសារពើពន្ធអាចអនុញ្ញាតនូវឥណទានអាករចំពោះការផ្គត់ផ្គង់ដែលបានធ្វើក្នុងអំឡុងពេល៦០ (ហុកសិប) ថ្ងៃ មុនថ្ងៃចុះបញ្ជី។ ឥណទានអាករនេះអាចយកទៅប្រើក្នុងការប្រកាសសារពើពន្ធទាំងឡាយសម្រាប់អាករនេះ ទៅតាមលក្ខខណ្ឌដែលកំណត់ដោយរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ។

មាត្រា ៨៤ .- វិធាននិងនីតិវិធីនៃការគ្រប់គ្រងប្រមូលអាករ

វិធាននិងនីតិវិធីនៃការគ្រប់គ្រងប្រមូលអាករលើតម្លៃបន្ថែមត្រូវកំណត់ដោយអនុក្រឹត្យតាមការស្នើសុំរបស់រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។

